

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

JUNY 2024

REHABITAR EL TINT

Una proposta d'usos pel conjunt industrial del Tint

**LAIA CAMPRUBÍ
PRESEGUER**

TREBALL FINAL DEL MÀSTER DE
GESTIÓ DEL PATRIMONI
CULTURAL I MUSEOLOGIA
TUTORA: MÒNICA MASPOCH

“Habitar de nou, tornar a habitar, tornar a fer servir de la manera més simple, desinhibida i veritable, amb la seguretat que els espais que habitem, més que sotmetre's a reformes, han de reformar la manera de fer-se servir. Considerar habitar com un gest ampli que conté tots els usos de l'arquitectura.”

Grup de recerca Habitar – Departament de projectes arquitectònics UPC

GRÀCIES a la família, amigues i coneguts que m'han escoltat i animat al llarg d'aquests mesos.

GRÀCIES a la Mònica, que m'ha orientat en els moments on no veia el final del camí.

Índex

1ª Part: Anàlisi i diagnosi

1. Presentació	1
2. Marc teòric	2
2.1. El patrimoni industrial	2
3. Anàlisi interna	8
3.1. Geografia, demografia i serveis	8
3.2. Patrimoni cultural	8
3.3. Estudi històric del conjunt del Tint	24
3.3.1. Localització	25
3.3.2. Dades històriques	26
3.3.3. Descripció arquitectònica	34
3.4. Valoració patrimonial	95
3.5. Anàlisi DAFO	100
3.6. Anàlisi de referents	101

2ª Part: Definició de la proposta

4. Missió	117
5. Valors	117
6. Objectius	117
7. Proposta	119
7.1. Introducció	119
7.2. Pla d'usos	120
7.3. Pla de dinamització	138
7.4. Pla de comunicació	141
7.5. Model de gestió	143
8. Pla d'actuació	144
8.1. Línies d'actuació	144
8.2. Cronograma	146
8.3. Finançament	149
8.4. Avaluació	155
9. Consideracions finals	156
10. Referències	157

1. Presentació

Taradell és un municipi amb un patrimoni cultural i natural molt ric. Des de les primeres cases de pagès fins als seus edificis modernistes, Taradell és un municipi en constant creixement i en canvi continu. Un dels seus béns patrimonials més destacats és el Tint de Taradell, un conjunt industrial amb una llarga i alhora desconeguda història i que té una gran importància per a la identitat local.

Taradell va ser una vila industrial durant tot el segle XX. Va ser coneguda com a epicentre de producció de productes tèxtils i generadora de gran quantitat de llocs de feina per a molta gent de la comarca d'Osona.

Aquest període va tenir un gran impacte en la vida política, social, econòmica i cultural del municipi, deixant una herència significativa que encara es percep avui en dia.

Amb els anys, els habitants de Taradell han anat prenent consciència de que allò que forma part del seu passat individual, és en realitat un element de l'herència col·lectiva dels taradellencs, i que les vivències individuals a la fàbrica, són el testimoni d'una de les èpoques més rellevants de la història del municipi.

Per a la gran majoria de taradellencs, l'estat actual del Tint representa un fracàs en la tasca de la recuperació i reivindicació de la memòria col·lectiva de Taradell. En aquest sentit, és habitual sentir converses de taradellencs que es lamenten de la degradació de l'edifici i del seu abandonament.

En el moment en què vaig començar a plantejar-me quin projecte podia ser el nucli del meu Treball de Final de Màster, de seguida vaig tenir clar que l'havia de centrar en el Tint.

Crec que aquest projecte que teniu a les mans suposa un pas endavant per a la recuperació del conjunt industrial del Tint, perquè posa de manifest la seva riquesa històrica, arquitectònica i patrimonial.

A les següents pàgines reivindico el patrimoni industrial de Taradell amb una proposta de posada en valor del conjunt acompanyada d'un pla d'usos on es planteja un possible futur per l'edifici.

Per a la proposta d'usos m'he basat en un concepte que desenvolupo en el seu apartat corresponent, que es basa en la idea de "rehabitar", és a dir, tornar a habitar. Amb aquesta idea com a nucli de la proposta, plantejo nous usos per tal que el Tint torni a ser un lloc viu.

Crec que la importància d'aquest projecte rau en el fet que és el primer estudi exhaustiu que es realitza del conjunt del Tint, i per tant, obre un camí que té com a horitzó, la rehabilitació i rehabitació del conjunt.

El projecte s'estructura en dues parts. La primera part és un estudi parcial tant històric com arquitectònic, per tal de conèixer el conjunt. Aquesta part inclou una valoració dels elements que caldria preservar. La segona part és la proposta d'usos del conjunt, amb una especial aproximació a un dels usos proposats.

2. Marc teòric

2.1. El patrimoni industrial

L'interès per la salvaguarda i recuperació dels espais industrials a Catalunya, Espanya i arreu d'Europa ha adquirit molta importància en les últimes dècades. El patrimoni industrial ha anat ocupant un lloc rellevant en les polítiques de rehabilitació i conservació del patrimoni material.

El patrimoni industrial està compost per un extens repertori de testimonis històrics, tant materials com immaterials. Pel que fa als primers, podem parlar de béns mobles i immobles generats per activitats productores i distribuïdores dels diversos sectors de l'economia. Aquests béns s'inclouen en un paisatge concret que també ha de ser objecte de protecció pel gran lligam entre la indústria i el territori on es desenvolupa. Pel que fa al vessant immaterial, hem de tenir en compte que l'entorn empresarial, laboral i simbòlic forma part de la indústria i, per tant, també s'ha de tenir en compte per valorar l'arquitectura i els béns mobles. (Simal & Carlos, 2019). Per això podem parlar d'elements tan diversos com màquines, edificis, llocs d'emmagatzematge, sistemes energètics i de transport, processos productius, habitatges obrers, espais socials, arxius, documents gràfics i sonors, història social, mostraris, etcètera. (mNACTEC, 2015)

Per a englobar tota aquesta idea de patrimoni industrial en una definició, citem la que s'inclou al Pla Nacional de Patrimoni Industrial del 2016:

“Els béns mobles i immobles i sistemes de sociabilitat relacionats amb la cultura del treball que han estat generats per les activitats d'extracció, de transformació, de transport, de distribució i de gestió generats pel sistema econòmic sorgit de la revolució industrial. Aquests béns s'han d'entendre com un tot integral compost pel paisatge en el qual s'insereixen, les relacions industrials en les quals s'estructuren, les arquitectures que els caracteritzen, les tècniques utilitzades en els seus procediments, els arxius generats durant la seva activitat i les seves pràctiques de caràcter simbòlic.”

Aquest patrimoni és un gran jaciment de recursos per les societats actuals. El seu interès pot ser per bandes diferents. Per una banda, formen part de la història d'una comunitat i, per tant, de la memòria d'un grup de persones, i també amb l'autoestima i la tradició cultural que constitueixen la identitat d'aquest grup, i per tant des d'un vessant més simbòlic. Per una altra banda, pot generar un interès estètic a través dels valors i significats artístics associats a l'arquitectura. També pot seguir tenint propietats d'eficiència i de solucionar problemes actuals des del vessant industrial com també de la falta de sòl per construir i, per tant, de reutilització i sostenibilitat. (Simal & Carlos, 2019)

El patrimoni industrial sempre es relaciona amb un territori tan geogràfic com també social i econòmic i, per tant, sempre lligat a les activitats productives i als habitants de la zona. (Simal & Carlos, 2019)

La cultura actual ha integrat el patrimoni industrial dins del patrimoni cultural i històric, i cada vegada hi ha més iniciatives que rehabiliten espais industrials per a proporcionar nous edificis que s'adeqüen a les necessitats actuals.

Orígens

El patrimoni industrial és un dels àmbits de recerca més recents en el camp del patrimoni cultural. En termes socials ha patit una infravaloració que es pot explicar per diversos motius. En primer lloc, som la primera generació que considera objectes patrimonials els objectes que ha utilitzat en un passat recent. En segon lloc, les administracions segueixen centrant els esforços en patrimonis més consolidats. (García, 2020)

Aquest patrimoni ha estat reconegut internacionalment com un testimoni del passat econòmic, tècnic i social dels segles XIX i XX, a partir de la classificació per part de la UNESCO a la seva Llista de Patrimoni Mundial de 1978 de la mina de sal de Wieliczka, Polònia, que va ser la primera d'ingressar a la llista amb aquestes característiques. (García, 2020)

Així i tot, aquest interès per a conservar el patrimoni industrial neix a finals de 1960 a la Gran Bretanya, epicentre de la revolució industrial.

Fins llavors, i al llarg de tot el segle XIX, es creen museus de ciències i tècniques, però no és fins a la segona meitat del segle XX que es crea una consciència generalitzada propiciada per les grans destruccions d'edificis industrials durant la Segona Guerra Mundial. A més d'aquestes destruccions, a mesura que la crisi de les activitats industrials porta al tancament dels grans complexos productius, els edificis i complexos industrials aniran quedant abandonats. La preocupació per la pèrdua dels edificis que permetien explicar la història de la revolució industrial es canalitza en una nova disciplina, l'arqueologia industrial, utilitzada per autors com Donald Dudley o Michel Rix. (Galván, 2009)

En aquesta línia, s'obre el Museu d'Ironbridge el 1968 a Anglaterra que pretén la conservació in situ de les instal·lacions industrials de la vall d'Ironbridge, sent el primer museu d'aquestes característiques.

A la resta d'Europa l'interès pel patrimoni industrial arribarà al llarg dels anys setanta i vuitanta. A França neix amb l'Ecomuseu Le Creusot, un museu que inclou el museu de la Indústria així com diversos edificis que permeten parlar de la història local de Creusot. A altres països com Bèlgica i Suècia és a través d'iniciatives privades que es protegeix bona part del seu patrimoni industrial. A tots aquests països tenen molt presents les restes materials de la industrialització com a part d'una política de desenvolupament regional i local. (Galván, 2009)

A Espanya, l'epicentre de la revolució industrial és Catalunya, el País Basc i Astúries, els territoris on són més presents les polítiques de conservació del patrimoni industrial. En són grans exemples el Museu de la Ciència i la Tècnica de Terrassa, el Museo de la Técnica del País Vasco i els museus asturians del ferrocarril i la mineria. En tots tres casos, la vetlla per la conservació i dinamització del patrimoni industrial respon a la voluntat de dinamitzar les economies locals, formant part d'una estratègia regional per activar les zones que han patit una davallada industrial. (Pozo, 1997)

En el cas de Catalunya, a més de la seu del mNACTEC, s'ha generat una xarxa de diversos equipaments d'arreu del territori per a construir un relat comú del panorama industrial a tot Catalunya, permetent així fer una difusió més àmplia de tot aquest patrimoni. (mNACTEC, 2015)

Procés de patrimonialització

En un primer moment, els edificis construïts per a ser fàbriques, eren edificis estrictament funcionals, sense cap voluntat de ser estèticament atractius. Amb el creixement econòmic de principis del segle XX, amb la confiança en el progrés i el desig de mostrar la grandesa de la civilització industrial, milloren les condicions de treball i, per tant, també milloren les estructures físiques industrials. Van començar a construir-se fàbriques més ostentoses que buscaven la bellesa estètica més enllà de la seva funcionalitat. (Capel, 1996)

La introducció de nous sistemes d'il·luminació van permetre ampliar la jornada laboral, i alhora va fomentar l'obertura de les finestres utilitzant grans vidres, i sobretot la introducció de la il·luminació zenital. Una característica principal de les fàbriques construïdes sobretot a principis del segle XX és la construcció de grans naus àmplies d'una sola planta amb possibilitats d'extensió modular i amb la comunicació entre les naus al mateix nivell. Les màquines es troben disperses al llarg de la nau, amb possibilitat d'anar ampliant el nombre de maquinàries en funció de les necessitats de cada època. A més de les grans naus, disposen d'espais destinats a les calderes, les sales de màquines, les xemeneies, els parcs de carbó, els patis de càrrega i descàrrega, els tallers auxiliars, els molins, els habitatges dels treballadors... i per tant son espais complexos que van més enllà de l'edifici en si. (Capel, 1996)

Aquest tipus d'arquitectura de grans espais diàfans i versàtils és el que permet que actualment aquests edificis puguin respondre a nous usos i necessitats actuals.

L'evolució de les tècniques i necessitats de més espai per l'expansió de l'activitat productiva van fer que molts edificis industrials perdessin la seva funció original. Alguns d'aquests edificis, però, poden seguir mantenint funcions productives, encara que diferents de les originals. A l'Estat Espanyol, això es va fer palès als anys quaranta i cinquanta del segle XX, en el moment de les polítiques autàrquiques per part del règim franquista. Es van mantenir instal·lacions industrials que havien desaparegut a altres països i que encara

que no segueixin funcionant, conserven el seu equipament. Aquests edificis que fa només vint o trenta anys que no funcionen com a fàbriques, són els que plantegen més dilemes a l'hora de decidir si s'enderroquen o es mantenen, i en el cas de mantenir-se, quin ús se li dona. (Capel, 1996)

La rehabilitació d'aquests edificis és complexa, ja que hi ha diversos entrebancs que dificulten el procés. Per una banda, els interessos privats d'empresaris i inversors que actuen de manera especulativa i prefereixen traslladar els centres productius a altres zones del territori i inverteixen en la creació de nous edificis que s'adeqüin a les seves necessitats a un preu més baix. Per altra banda, l'administració pública aplica un seguit d'ordenances municipals i normes legals sobre la perillositat de les instal·lacions que impacten sobre els possibles usos de l'edifici. (Capel, 1996)

Nous usos per espais industrials

Una manera molt recurrent de mantenir alguns vestigis d'aquests edificis és conservant alguns elements que ens recorden al passat d'aquell lloc, però que no impedeixen la construcció de nous edificis. Normalment aquests elements solen ser xemeneies i façanes.

Aquells edificis que han estat conservats en gran part mantenint bona part de l'estructura, se solen destinar a usos concrets i delimitats, com ara habitatges i hotels, serveis comercials o direcció de companyies propietàries, edificis governamentals i públics, instal·lacions culturals, parcs i zones verdes, sales de convencions, reunions de negocis i esdeveniments socials, estructures comercials o instal·lacions de serveis avançats moderns. (Capel, 1996).

Per altra banda, moltes rehabilitacions d'edificis industrials també inclouen la seva museïtzació. És una manera eficaç per poder mantenir la memòria industrial i explicar la vida dels habitants del territori a través de restes que encara queden dempeus. Aquests espais culturals de memòria serveixen també com a vertebradors de l'anomenat turisme industrial, que sorgeix com a alternativa als circuits turístics habituals. És un turisme específic que busca conèixer elements específics tan centrats en vestigis de

fàbriques que ja no funcionen, com també en la visita a fàbriques que encara funcionen en l'actualitat. Dins del turisme industrial, hi trobem diverses ofertes de rutes urbanes i regionals per conèixer els edificis industrials més rellevants que encara es conserven. (Abad, 2004)

Pel que fa als museus industrials, segons Abad, són una de les innovacions museístiques més importants dels últims anys, ja que s'han convertit en centres de revitalització cultural i econòmica. Els primers van sorgir a Anglaterra i al llarg de les últimes dècades del segle XX s'han anat expandint per arreu d'Europa i d'Amèrica del Nord. A tots aquests espais la gran dificultat és la conservació i exposició d'objectes de grans dimensions. A més, són objectes que formen part d'un procés complex i que és difícil explicar a través d'una peça.

La museïtzació industrial s'ha dut a terme seguint diversos models. Un d'ells és en forma d'ecomuseu, seguint l'exemple de l'Ecomuseu de Le Creusot-Montceau a França creat el 1973, i que ha servit de referent per molts ecomuseus industrials que s'han anat obrint. El seu objectiu és interpretar de manera viva la història i protegir els entorns i edificis als seus llocs d'origen. Un altre model de museu industrial, de fet el més abundant, és el museu de lloc. Es tracta de la museïtzació in situ de les velles instal·lacions industrials. Alguns dels exemples més rellevants els trobem a Alemanya a la planta siderúrgica de Völklingen i a Finlàndia a la fàbrica de paper Verla. En altres casos s'ha utilitzat l'edifici per exposar-hi col·leccions no vinculades al mateix edifici, com és el cas del mNACTEC a Terrassa o el Caixaforum de Barcelona. (Abad, 2004)

Una altra manera de recuperar espais industrials i fer-los accessibles al públic és a través de les fàbriques de creació. Són espais on es concentren artistes, artesans, creadors... i es converteixen en fàbriques de cultura, seguint amb l'herència de la producció industrial. Aquest model té l'origen cap als anys setanta del segle XX. Fins llavors, els espais industrials es veien com a llocs caducs i degradats. Un dels impulsors d'aquest canvi de paradigma va ser l'artista Andy Warhol que va anomenar *The factory* el seu estudi i va crear així una mescla entre l'art contemporani i els antics espais de producció. Gràcies a aquesta iniciativa, diversos joves creadors van veure els espais industrials com a llocs atractius per a crear i trobar-se. Aquesta

apropiació, a més d'oferir espais físics als creadors, s'ha utilitzat com a instrument per regenerar barris industrials decadents. (Armadans, 2018)

A Amsterdam és on ubiquem el primer equipament industrial convertit en fàbrica de les arts, el De Melkweg. Es va obrir el 1970 després que un grup de persones ocupessin l'espai d'una antiga fàbrica de llet i la convertissin en un espai de creació i exhibició.

Aquest fenomen va iniciar-se a grans ciutats com Nova York i Londres, i es va anar escampant. Aquest nou ús dels espais industrials aporta beneficis sobretot pel veïnat, ja que aporta renovació social i econòmica. En l'àmbit europeu als anys vuitanta va néixer una xarxa anomenada Trans Europe Halles, una xarxa europea de centres culturals autogestionats multidisciplinaris. (Armadans, 2018)

A Catalunya hi ha clars exemples d'aquest model, com és La Escocesa de Barcelona o el Konvent de Berga. Tots dos casos tenen el reconeixement de l'entorn per la seva capacitat de regenerar el barri i perquè donen resposta a necessitats socials.

També s'ha de tenir en compte que aquest canvi en la concepció de la fàbrica pot acabar tenint l'efecte contrari i acabar provocant gentrificació a la zona on s'ubiquen. Es produeix l'expulsió del context artístic a causa de les pujades de les rendes per part dels propietaris que prefereixen col·lectius amb poder adquisitiu més alt. (Armadans, 2018)

Hi ha fàbriques que s'han especialitzat en alguna disciplina en concret i d'altres que són pluridisciplinàries. L'objectiu principal dels espais de creació és la relació i connexió entre els diferents artistes i col·lectius que comparteixen un mateix espai. (Armadans, 2018)

Evolució a Catalunya

Catalunya va ser un dels epicentres de la revolució industrial a Espanya. Pel fet d'estar a prop d'Europa i haver pogut invertir els excedents agrícoles en noves indústries, podem parlar d'industrialització des del segle XVII. Així i tot, parlem de revolució industrial a partir de finals del segle XIX i

principis del segle XX, amb l'ús de les màquines de vapor i més endavant de l'electricitat. Destaca la indústria tèxtil, la de metall, la d'automòbil i les energètiques. A partir dels anys seixanta i setanta, les empreses que havien estat en auge a mitjans de segle, comencen a tancar i les fàbriques i naus industrials perden la seva funció original. Aquí és quan comencem a trobar grans complexos industrials buits, sense cap ús i amb poc interès de ser rehabilitats ni per part d'inversors privats ni per l'administració pública. (López, 2008)

El procés de valorització va començar als anys setanta. Amb la caiguda de la dictadura franquista, a Catalunya sorgeix un moviment per a recuperar els buits de la memòria històrica, a través de l'associacionisme i polítiques culturals que reforcin la història sobre la qual es construeix la identitat catalana. S'intensificà un discurs historiconacional en l'espai públic i en l'imaginari col·lectiu que van conduir a impulsar la valorització del passat industrial i el seu llegat material. A Catalunya, la industrialització noucentista era vista com un procés social i econòmic configurador de l'especificitat catalana respecte a la resta de l'Estat espanyol. Alhora, la intrusió del Modernisme en l'arquitectura industrial va incentivar la valoració estètica d'alguns complexos industrials. (López, 2008)

Els dos primers edificis que es van deslliurar de la seva destrucció van ser el Mercat del Born tancat el 1971 que va ser rehabilitat gràcies a les demandes veïnals i el Vapor Vell de Sants que va ser declarat Monument Nacional abans de ser enderrocat. (López, 2008)

Aquestes iniciatives, però, no van ser un moviment homogeni, sinó que van anar acompanyades de polèmiques i disputes entre les associacions i l'administració. No va ser fins entrada la dècada dels vuitanta que les iniciatives ciutadanes van començar a anar acompanyades d'iniciatives institucionals.

La primera gran iniciativa en aquesta línia va ser la creació de l'Associació del Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya i Arqueologia Industrial de Catalunya, amb l'objectiu de crear el Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica, fet aconseguit el 1983. De fet, a més de la creació del museu en si mateix, la ubicació del MNACTEC és una mostra de les primeres fàbriques rehabilitades per a ubicar-hi nous usos. El MNACTEC es va ubicar a

l'antiga fàbrica anomenada Vapor Aymerich, Amat i Jover, una de les millors obres arquitectòniques industrials del modernisme català. En aquest sentit, l'edifici del museu marca l'inici de les diverses rehabilitacions que es duran a terme a Catalunya. (López, 2008)

Tot i això, el primer intent de museïtzació del patrimoni científic i tècnic català és el 1933 amb la Generalitat Republicana. Es va preveure la creació de diversos museus nacionals, seguint el model dels museus nacionals francesos. L'objectiu d'aquests museus nacionals és que esdevinguin un símbol de la identitat catalana. Una de les propostes és obrir un museu dedicat a la ciència i la tecnologia, que expliqui un dels períodes més importants de la història de Catalunya. L'obertura del Museu de la Ciència i la Tècnica va haver d'esperar unes dècades, però és un punt de partida en la valoració del patrimoni industrial. (López, 2008)

La veritable valorització del patrimoni industrial i, per tant, la seva museïtzació, arriba a finals de la dècada de 1950. Una de les propostes més reeixides és la de la Colònia Vidal de Puig-Reig, que just en el moment que tanca, el 1955, reneix com a museu gràcies a la voluntat dels seus propietaris de conservar els espais de la colònia. També és un bon exemple el Museu Molí Paperer de Capellades, que des de la seva inauguració el 1961, rep el suport de diverses entitats i empreses papereres de Catalunya i Espanya. La recuperació dels indrets industrials en ple procés de tancament s'anirà duent a terme en aquesta època, tot i que la manca de recursos farà que sigui una museïtzació molt simple. (López, 2008)

El moment més rellevant de la museïtzació del patrimoni industrial català és el 1976 quan l'Associació d'Enginyers de Catalunya comença a reivindicar la creació del Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica retornant a la idea de la República. Es crea l'Associació del Museu de la Ciència i la Tècnica i l'Arqueologia Industrial de Catalunya, amb l'objectiu de convèncer la generalitat de formar un nou Museu Nacional vinculat al patrimoni industrial. Finalment, el 1983, s'inaugura el MNACTEC. (López, 2008)

És en aquest moment, als anys vuitanta, que les operacions de rehabilitació d'espais industrials també van tenir certa difusió amb gran nombre de projectes de reconversió. Això es va veure aturat per la crisi dels

anys noranta que va portar al fracàs de molts projectes. Algunes causes van ser la localització i els problemes de finançament.

En les últimes dues dècades, la rehabilitació d'espais industrials ha anat prenent força, sobretot a grans ciutats com és el cas de Barcelona. Amb la globalització de les ciutats i la massificació turística, les entitats veïnals busquen elements amb els quals reforçar la seva identitat i reivindicar espais propis per als barris i pel teixit cultural. Ha estat a través d'aquestes associacions que s'han dut a terme molts processos de compra i rehabilitació d'edificis, sobretot per part de l'Administració pública. En el patrimoni industrial s'hi ha trobat una manera de trobar nous espais que puguin respondre les necessitats dels barris actuals enmig de ciutats que no poden créixer en superfície i que necessiten espai. (Abad, 2004)

En molts espais industrials que van cessar la seva activitat fa dues o tres dècades, el barri que va néixer al seu voltant s'ha degradat i ha perdut la centralitat que tenia. És a través de recuperar aquesta memòria que explica la importància d'aquella zona de la ciutat, que es poden plantejar quines necessitats pot cobrir aquell espai i quines noves dinàmiques es poden crear a partir d'aquí. (Abad, 2004)

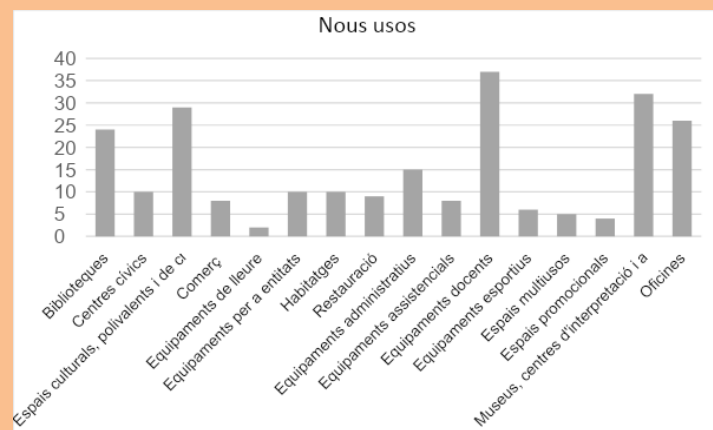
En moltes d'aquestes indústries hi treballaven habitants que encara avui viuen al territori on es troba la fàbrica. Això fa que sigui molt fàcil poder vincular aquest patrimoni amb els habitants, i fer-los participants dels nous usos d'aquests edificis, ja que forma part de la seva memòria col·lectiva i de la seva identitat.

Tot i això, actualment la protecció del patrimoni industrial català encara té mancances. Per una banda, la catalogació dels béns industrials a Catalunya és insuficient. El catàleg elaborat pel departament de patrimoni arquitectònic de la Generalitat de Catalunya, encara no inclou tots els béns patrimonials relacionats amb l'arquitectura industrial, i molts menys apareixen al catàleg digital. Si fem una cerca de la paraula "industrial", apareixen 60 registres. Si cerquem "fàbrica", n'apareixen 311. Dels que apareixen com a "industrial" hi ha 36 BCIL i cap BCIN. Amb la cerca "fàbrica" apareixen 178 BCIL i 4 BCIN. Per tant, segons les dades aportades directament per la Generalitat al treball de Marta Terés López sobre patrimoni industrial a Catalunya, publicat el 2008, a Catalunya hi ha 1058 béns

identificats amb un ús industrial. D'aquests, un 80% tenen una protecció inferior a BCIL. Així doncs, encara falta molta feina tant pel que fa a la catalogació i digitalització de les dades, com també a la protecció i legislació del patrimoni industrial.

Per a compensar la falta de catalogació i digitalització de les dades, hi ha dues iniciatives que ens permeten tenir més informació del patrimoni industrial català. Per una banda, el mNACTEC ha editat un catàleg on hi destaca els 150 elements més representatius del patrimoni industrial català, amb un [mapa interactiu](#) i informació de cada equipament.

Per a conèixer els principals usos del patrimoni industrial català en l'actualitat, podem recórrer al projecte "Espais recobrats", on podem consultar dades de diversos béns immobles industrials i veure'n els usos actuals. Si fem un buidatge de les dades, podem observar com dels 230 edificis, la majoria són equipaments docents, museus i centres d'interpretació i espais culturals i polivalents, la majoria de propietat pública. És menys habitual que siguin convertits en equipaments de lleure, espais promocionals i esportius, comerç, restauració...

GRÀFIC D'ELABORACIÓ PRÒPIA AMB LES DADES DE L'ESTUDI DE MARTA TERÉS LÓPEZ CITAT ANTERIORMENT

Si ens fixem en els anys d'inauguració de cada un dels equipaments amb dades de la mateixa plataforma, podem observar com a partir dels anys vuitanta, la majoria d'edificis es van transformar en escoles, equipaments culturals i centres cívics, des del mNACTEC de Terrassa, passant per l'Escola Josep Maria Jujol als tallers Manyach a Sarrià-Sant Gervasi, o el Centre Cívic, esportiu i Arxiu del Poblenou Can Felipa, per citar alguns exemples.

A finals dels anys vuitanta i principis dels anys noranta és quan hi ha un auge de l'obertura de museus, com el Museu de la Ciència i la Tècnica de Manresa, el Museu de la Colònia Sedó o l'Ecomuseu Farinera de Castelló d'Empúries.

A finals dels anys noranta i principis dels dos mil s'obren moltes biblioteques, com és el cas de la Biblioteca de la Universitat Pompeu Fabra a l'antic dipòsit de les aigües, la Biblioteca Xavier Amorós a Reus o la Biblioteca Central d'Igualada.

A mitjans de la primera dècada dels dos mil, s'obren diverses fàbriques de creació i centres d'arts, com la Fàbrica Roca Umbert de Granollers, l'Escola de Disseny Bau als antics magatzems de Francesc Munné o el Centre d'arts visuals La Farinera a Vic.

Seguint avançant en els dos mil, trobem diversos equipaments comprats per ajuntaments rehabilitats per oficines municipals, com la fàbrica de filatures Molí Fariner a Martorell o una part de la fàbrica de Tabacs de Tarragona.

A partir del dos mil deu també és habitual trobar rehabilitacions en habitatges com és el cas d'una part de la Fabra i Coats, o els habitatges Can Gili Vell a Barcelona. També trobem oficines d'empreses com la de Tous a la fàbrica del guix de Manresa o la nau d'oficines Can Minguell a Mataró.

Així doncs, els nous usos del patrimoni industrial català són variats, però la gran majoria són o bé equipaments culturals públics, o bé museus i centres d'interpretació. Sí que hi ha experiències d'habitatges i oficines, però la proporció és més baixa. Cada vegada hi ha més creació d'habitatge públic en antics recintes industrials, i menys obertura de nous museus, per tant, caldrà veure com avança l'evolució de les rehabilitacions del patrimoni industrial en un futur.

3. Anàlisi interna

3.1. Geografia, demografia i serveis

Taradell és un poble del sud de la comarca d'Osona. Es troba al sector de llevant de la Plana de Vic, a la falda del Montseny. Limita amb Santa Eugènia de Berga, Sant Julià de Vilatorrada, Viladrau, Seva, Tona i Malla. El terme de Taradell té una extensió de 26,5 km i és l'enllaç entre la Plana i les Guilleries.

La seva ubicació ha fet que des de fa dècades sigui un centre d'estiu per la gent de Barcelona, que de mica en mica ha anat convertint en primeres les segones residències. Això ha fet que la població hagi augmentat ràpidament, cosa que ha fet que Taradell sigui un dels set pobles d'Osona que supera els cinc mil habitants, concretament, 6700. (Ajuntament de Taradell, 2023)

El municipi té tres nuclis de població bastant diferenciats: el centre del poble, el barri de Mont-rodon i la Madriguera. Als dos extrems de la població hi ha dues urbanitzacions de caràcter residencial i d'estiu: Goitallops i la Roca.

El sector econòmic de Taradell ha estat encapçalat històricament pel sector primari i posteriorment per la indústria tèxtil. Actualment, aquests dos sectors han perdut força i s'hi ha sumat el sector serveis i la indústria metal·lúrgica, aquesta última concentrada en dos polígons industrials: el Vivet i Castellet, el primer situat al nord del municipi i el segon al sud.

3.2. Patrimoni cultural

Aproximar-nos als principals elements del patrimoni cultural de Taradell ens permet conèixer l'origen de la Vila i allò que ha marcat la seva identitat. És a través de fer una anàlisi dels actuals equipaments i elements patrimonials que queden al municipi que podem observar allà on s'ha posat el focus en les campanyes de dinamització del patrimoni i allà on no s'ha fet.

Podem parlar de tres elements cabdals que conformen el patrimoni cultural de Taradell: el món rural, el bandolerisme i el món industrial. El passat rural ha deixat una gran empremta a la identitat dels taradellencs, i encara avui hi ha molts testimonis d'aquest passat, sobretot gràcies a l'impuls que se n'ha fet des de les diverses institucions. Pel fet de ser un poble ubicat a la falda del Montseny, Taradell ha estat molt vinculat històricament al bandolerisme, associant els entorns boscosos amb històries documentades de diversos bandolers.

A través d'històries, festes, documents gràfics, etcètera, es transmet tot aquest llegat i les històries que parlen de bandolers que van viure a Taradell o que van passar per les nostres terres. Pel que fa a la tercera branca, el passat industrial, malgrat el seu pes en la història del municipi, pràcticament no trobem elements que ens ho recordin ni ens ho expliquin.

La història dels últims cent anys a Taradell no s'explica sense aquestes fàbriques i, en canvi, passejant pels carrers del poble és pràcticament imperceptible el seu testimoni. L'únic edifici que ens recorda de manera clara el passat industrial és "El Tint", objecte del nostre projecte i alhora és la que ens fa veure com el pas del temps va esborrant aquesta empremta. El fet que no hi hagi cap espai de memòria ni de divulgació d'aquest passat, i la reconversió dels espais industrials en usos completament diferents dels originals, fa que cada vegada sigui més difícil poder imaginar-se la importància que va arribar a tenir la Vila en l'àmbit industrial, i el que va arribar a marcar les vides dels nostres avis i àvies.

Per a fer una breu revisió històrica sobre Taradell que ens permeti entendre la importància del passat industrial del poble, hem d'anar fins al segle IX, on trobem els primers documents del poble, que parlen del castell i els senyors de Taradell. El castell era el centre administratiu del terme, que englobava més de 40 km a la rodona. El poble va creixent i al segle XVI es converteix en Vila i s'hi construeix una torre de defensa al centre del poble. (Font, 1995)

La població va anar creixent a partir de 1550, en bona part gràcies al Gremi de paraires i teixidors, que va construir-se la seva capella, la capella de Santa Llúcia que desenvoluparem més endavant, per les assemblees del Gremi. El Gremi es va anar consolidant, i va anar venint gent d'arreu de la comarca a aprendre l'ofici. Al segle XVII també es produeix una entrada de teixidors francesos al poble que fa que la població augmenti de manera considerable. (Font, 1995)

Aquesta primera producció al segle XVI condueix a consolidar una forta indústria tèxtil als segles XVIII i XIX, que donarà feina a molta gent de la comarca, sent un dels epicentres industrials de la comarca d'Osona.

Amb la caiguda del Gremi i la introducció de la mecanització, bona part de les fàbriques s'unificaran i alguns treballadors marxaran a buscar feina a altres municipis, però a principis del segle XX amb l'arribada de diversos industrials de Barcelona, es construiran cinc grans fàbriques a Taradell que donaran feina a més de la meitat de la població. D'aquestes indústries la més gran, pel que fa a metres quadrats de la nau i també a nombre de treballadors, és la fàbrica Comercial Sert, més coneguda pels taradellencs com a "El Tint", la fàbrica objecte d'aquesta proposta. (Font, 1995)

Actualment, d'aquestes cinc grans fàbriques esmentades només en queden tres dempeus: la fàbrica Costa i Font que era la fàbrica Puigmartí des del 1929 i que va estar en funcionament fins al 1982, i ara és el centre cultural municipal; el Vapor que era la fàbrica Manufactures Serra i Balet sent la primera indústria taradellenca que funcionava amb una màquina de vapor i que ara és la seu d'una fàbrica de mobles i el Tint o Comercial Sert ja esmentada que actualment no té cap utilitat. Les dues fàbriques que es van enderrocar eren Canal i Autonell on feien catifes i Ca l'Iglesias on es van formar molts teixidors del poble.

Monuments i edificis històrics

A Taradell hi ha diversos edificis emblemàtics que tant per la seva història com pel seu valor arquitectònic, ens permeten parlar de la història i el patrimoni del poble.

Castell de Taradell i Torre d'en Carles

Un dels elements més emblemàtics de Taradell és el Castell de Taradell, o com el coneixen els taradellencs, el Castell d'en Boix, a dos quilòmetres del centre del poble. La primera notícia documental del castell de Taradell és de l'any 893. Les restes estan situades sobre una gran balma. Es conserva un mur del segle XIV amb algun tram del segle X. També queden restes d'una torre circular i d'una capella datades dels segles X-XI. (Font, 1995)

VISTA ACTUAL DEL CASTELL DE TARADELL. MAPA DE PATRIMONI CULTURAL DE TARADELL, DIBA.

A finals del segle XIV i fins al segle XV el castell va ser reconstruït, però al cap de poc temps va ser abandonat.

El Castell de Taradell va estar molts segles sense ser utilitzat, i, per tant, en decadència. És el 1984 quan el Centre Excursionista de Taradell va

voler recuperar part de les estructures del castell. Per a fer-ho es van fer diverses campanyes d'excavació i es va fer un treball de consolidació i adequació amb el Departament de Cultura i l'Ajuntament de Taradell. Es van recuperar blocs caiguts, es va consolidar la torre i es van recompondre els murs de tot el perímetre del castell. També es va arreglar el camí per arribar-hi i es va senyalitzar el seu accés. (Antoni Caballé, Imma Olich, 1989)

Des de principis del 2023, el castell és propietat de l'ajuntament. Fins llavors, el castell i les tres hectàrees del seu voltant eren propietat d'una família del poble, els Vilacís. Hi havia voluntat des del 2002 de què això canviés, sobretot per part del consistori. Finalment, es va signar un conveni per tal que l'ajuntament fos el propietari real del castell i els seus voltants.

Actualment, és un dels indrets més visitats del poble, sobretot per aquells a qui els agrada caminar, ja que l'accés al monument és poc accessible si no es fa a peu. Les restes del Castell no estan museïtzades, però tothom en coneix algun aspecte de la seva història.

Al segle XVI es va construir la Torre d'en Carles, que permetia la defensa de la Vila des del centre del poble. D'ella en sortia la muralla que es va començar a construir, però que mai es va arribar a acabar. A principis dels anys dos mil, es va refer l'entorn de la torre i actualment és visitable alguns dies a l'any. (Font, 1995)

Tant el castell com la torre són propietat de l'Ajuntament.

Església Sant Genís

Com a tots els pobles i ciutats, el nucli de la Vila a partir de la qual es va anar urbanitzant Taradell és l'Església parroquial.

Taradell té una Església consagrada a finals del segle X, encara que amb moltes modificacions posteriors. Al segle XI es fa una ampliació de l'Església i es construeix el campanar romànic que perdura fins avui. És un campanar que segueix l'estil romànic llombard introduït a Catalunya per Abat Oliba, qui va fer construir el campanar de la catedral de Vic, que va servir de model per al de Taradell, edificat poques dècades més tard. (Font, 1995)

Al segle XVIII l'Església romànica havia quedat petita i es va fer un nou edifici d'estil barroc, que és l'actual, encarregat als germans Morató. El campanar va ser ampliat amb un pis més, però no va ser destruït.

El Reig

Taradell és un poble que creix gràcies als pagesos que s'estableixen en masos arreu del poble. Avui queden bastantes masies històriques que ens permeten conèixer el Taradell antic. Una de les més emblemàtiques és el Reig.

El Reig és una masia d'origen medieval que va construir-se de nou al segle XVIII. És un edifici de planta rectangular que s'estructura en tres crugies. (Mapa de patrimoni cultural de Taradell, 2023)

VISTA ACTUAL DE LA FAÇANA
NORD DEL REIG. MAPA DE
PATRIMONI CULTURAL, DIBA

Va ser una de les primeres cases construïdes al voltant de l'Església, encara que originalment no formava part dels dominis eclesiàstics de la sagrera. Es troba just a davant de l'Església parroquial, i és una de les imatges més habituals de Taradell del segle XVIII. És una de les masies més antigues del poble, mostrant la importància dels masos com a primers nuclis de població. A través del creixement d'aquests masos i les seves collites, el poble va anar creixent. (Font, 1995)

Mas el Colomer

Un altre edifici emblemàtic de Taradell relacionat amb el món agrícola és el Mas el Colomer. És una masia d'origen medieval sobre la qual es va ampliar i consolidar un mas de tipologia clàssica del segle XVI. (Mapa de patrimoni cultural de Taradell, 2023)

VISTA DE MAS EL
COLOMER. AJUNTAMENT
DE TARADELL.

L'hereu de la casa a mitjans del segle passat va iniciar una col·lecció d'objectes agrícoles que amb el nom Mas Colomer avui formen part de la Xarxa de Patrimoni Rural Ecomuseu del Blat. L'Ecomuseu del Blat és un organisme que té com a objectiu divulgar el patrimoni agrari de la Plana de Vic. Té diverses seus disperses arreu de la comarca que mostren elements de la cultura agrària d'Osona. A Taradell hi ha dos d'aquests centres: Mas el Colomer i la Cabanya de la Roca. El Mas el Colomer és de titularitat privada i es pot visitar amb reserva prèvia. La Cabanya de la Roca és de propietat municipal, encara que no està oberta sense reserva. En aquest cas és una antiga cabanya de pastors convertida en petit museu. Tots dos espais són gestionats per l'ecomuseu.

La casa és de propietat privada i actua encara com a residència principal dels seus propietaris, però a causa de la importància de la col·lecció i a la predisposició de la família propietària, s'hi fan visites tant per a públic general com per escoles. A més, també s'hi realitzen diversos projectes que busquen la recuperació de tècniques agrícoles de la plana de Vic de finals del segle XIX. (Font, 1995)

Aquesta casa ens permet parlar del passat agrícola de la Vila i la importància del sector primari per al desenvolupament de Taradell, tant en època medieval com també en l'actualitat. És a través de la feina

de divulgació que es fa des del Colomer que les generacions més joves poden aprendre les principals tècniques agrícoles i també els investigadors poden estudiar i recuperar varietats de cereals i de tipus de conreu que estan a punt de desaparèixer.

Ermita de Santa Llúcia

L'ermita de Santa Llúcia és una capella construïda al segle XVI dins l'entramat urbà, sobre la que no s'han fet reformes significatives. És un edifici d'una sola nau de planta rectangular amb absis poligonal. (Mapa de patrimoni cultural de Taradell, 2023)

FAÇANA PRINCIPAL DE L'ERMITA DE SANTA LLÚCIA, MAPA DE PATRIMONI CULTURAL DE TARADELL, DIBA

Durant els segles XVII i XVIII s'hi reunia el Gremi de paraires i teixidors, que tenien a Santa Llúcia, juntament amb Sant Sebastià, com a patrona. La construcció de l'ermita va ser impulsada pel mateix Gremi.

És un emblema del poble, en primer lloc, pel record del passat industrial més primitiu, de quan el Gremi de paraires i teixidors englobava tots els tallers particulars dels taradellencs que es dedicaven a l'ofici. També és un punt emblemàtic perquè és l'origen de la celebració de la Fira de Santa Llúcia el dia de la seva festivitat, una fira documentada dels segles XVI-XVII on els ramaders de la zona compraven i venien bestiar. (Font, 1995)

Casal dels paraires o Casa del Gremi

L'antic Casal dels paraires és un edifici del segle XVIII sobre el qual s'han fet diverses reformes entre els segles XIX i XX. Es troba a la Font Gran, el nucli d'abastiment d'aigua a la població des d'època medieval. A partir del segle XV, els paraires utilitzaven l'aigua de la font per a preparar i netejar la llana que filaven i teixien. El Gremi al segle XVII hi va posar un tint per a teyir els teixits que fabricaven. A principis del segle XVIII el Gremi es va fer construir la

Casa del Gremi per a reunir-se i fins i tot per a fer-hi festes, substituint el lloc de trobada de l'Església de Santa Llúcia. (Mapa de patrimoni cultural de Taradell, 2023)

FAÇANA PRINCIPAL DEL CASAL DELS PARAIRES, ACTUALMENT ÉS UN ESPAI MUNICIPAL. MAPA DE PATRIMONI CULTURAL DE TARADELL, DIBA.

Més endavant és el lloc on es van construir els safarejtos públics que van estar actius fins a finals del segle XX.

És en aquest edifici on s'instal·laran els primers telers de la fàbrica d'en Puigdollers, el Tint de Baix, i a on a finals del segle XIX l'industrial Domingo Sert hi llogarà uns quants telers. És aquí on neix la fàbrica Comercial Sert o el Tint, el nom del qual ve del tint que el Gremi hi va posar al segle XVII. (Baucells, 1940- 1980)

Quan es va construir la nova fàbrica, tot el que es feia al Casal va començar a fer-se al nou edifici. Al llarg dels anys ha anat variant el seu ús. Actualment, és de titularitat municipal i s'utilitza per a fer-hi activitats puntuals.

Can Pallàs

A la comarca d'Osona hi va haver diversos mestres d'obres que van promoure la construcció de cases i edificis sobretot a la primera meitat del segle XX. És el cas de la casa de Can Pallàs, construïda per Josep Pallàs i Sala, que va fer diversos edificis a Taradell, entre els quals la fàbrica Can Costa i Font.

VISTA ACTUAL DE LA FAÇANA PRINCIPAL DE CAN PALLÀS. MAPA DE PATRIMONI CULTURAL DE TARADELL, DIBA.

Can Pallàs és una casa modernista construïda durant el primer terç del segle XX. Va estar en construcció durant bastants anys, fet que va ser comentat per la gent del poble. Les seves decoracions a la façana són les que li donen el gran valor arquitectònic. (Mapa de patrimoni cultural de Taradell, 2023)

Es troba a la Plaça, un punt neuràlgic del poble, fet que fa que sigui una casa coneguda per tothom. És de titularitat privada.

Espais públics i urbanisme

Els espais públics són on es duen a terme les activitats col·lectives. Són els llocs que contribueixen a la vida social i cultural del poble, i que ens permeten parlar de la vida comunitària del municipi tant d'avui com fa dècades.

A Taradell hi ha diversos llocs de l'espai públic que ens permeten parlar de la història col·lectiva dels taradellencs i, per tant, també formen part del patrimoni cultural.

Plaça de les Eres

La plaça de les Eres és un dels centres neuràlgics de Taradell. Es troba entre els dos carrers principals i, per tant, fa que sigui un punt de trobada de moltes activitats, trobades, reunions informals... Fins als anys setanta pel centre de la plaça actual hi passava un carrer, i l'esplanada on es troba la plaça era l'era d'una masia. És per això que el seu nom actual és "de les Eres", recordant l'ús original de l'espai que ocupa.

FOTOGRAFIA ACTUAL DE LA PLAÇA DE LES ERES. FONT: WWW.TARADELL.COM

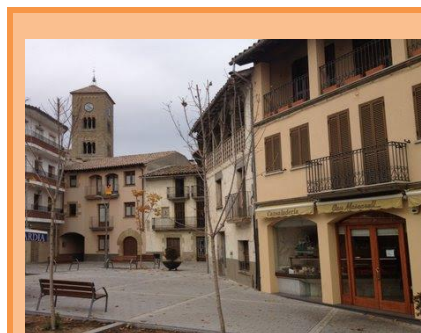
També és un punt de trobada per un dels actes centrals de la Festa Major, tant la d'estiu com la d'hivern. A l'estiu s'hi celebra l'Envelat, un acte

popular que omple la Plaça amb gent de totes les edats i activitats diverses. És un acte que ja se celebrava a principis del segle XX i que es va recuperar fa uns deu anys. A la festa major d'hivern és el lloc on es fa el Ball del Ciri i els balls de l'Esbart Sant Genís. És, doncs, un punt de trobada també de manifestacions festives de la cultura popular de Taradell.

La Plaça

La Plaça és un espai públic que és originari als inicis de la història del poble. Es troba al costat de l'espai de la sagrera, i per tant és un dels punts per on va començar a créixer el poble.

En els seus inicis era allà on es reunia el senyor de Taradell amb els Gremis i prohoms del poble per a prendre decisions que anaven més enllà del domini eclesiàstic. (Font, 1995)

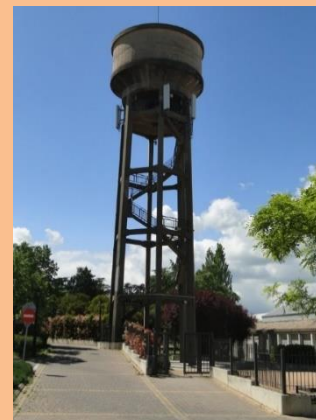

FOTOGRAFIA ACTUAL DE LA PLAÇA. FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA.

És una plaça que ha rebut diversos noms pels diversos usos que ha tingut al llarg de la història. Actualment, és un altre dels centres neuràlgics del poble, on es duen a terme activitats destacades del poble durant tot l'any.

Jardins de Can Costa i Font i dipòsit d'aigua

La fàbrica de Can Costa és una de les tres indústries del segle XX que queden dempeus, tal com s'ha esmentat anteriorment. El seu origen el trobem el 1929 amb el nom de fàbrica Puigmartí. Durant la Guerra Civil va ser el taller del camp d'aviació del Pla de Balenyà. El 1941, l'industrial barceloní Bonaventura Costa i Font va comprar la fàbrica i va permetre que tornés a funcionar com a indústria tèxtil des del 1946 fins al 1982. A Taradell es teixia i a Barcelona es feien els acabats de les peces. (Font, 1995)

FOTOGRAFIA ACTUAL DEL DIPÒSIT I ELS JARDINS DE CAN COSTA I FONT.

El 1982 va canviar de mans a la societat Teixits Taradell, que va funcionar fins al 1991. El 1995 la va comprar l'Ajuntament de Taradell i la va rehabilitar per convertir-la en el Centre Cultural municipal el 1999. (Font, 1995)

És un espai polivalent que acull la Biblioteca Antoni Pladevall i Font, una sala gran amb un escenari i vestuaris, una sala mitjana, tres sales petites de reunions a disposició de les entitats, l'emissora de ràdio municipal

i un vestíbul que actua com a sala d'exposicions temporals. També hi ha un bar restaurant.

Es gestiona des de la regidoria de cultura i a través d'un tècnic que actua tant de porter com d'organitzador de les activitats, gestió dels espais, etcètera. En aquest espai s'hi centralitza la vida cultural del municipi. S'hi desenvolupen la majoria d'activitats programades des de l'ajuntament i també aquelles que programen les entitats. A més, és on es reuneixen la majoria d'entitats i és un clar punt de trobada dels taradellencs.

Els voltants de la fàbrica van ser condicionats de nou com a jardins públics. En l'època de la fàbrica era el lloc de trobada fora de l'edifici, allà on s'emmagatzemaven materials i també on es trobava el dipòsit d'aigua que permetia donar electricitat a la fàbrica.

Actualment, en aquests jardins hi ha un parc infantil, la terrassa del bar del Centre Cultural amb un escenari per a dur-hi a terme activitats, i un espai on seure o passejar-hi. D'aquest espai també s'ha conservat el dipòsit d'aigua que avui ja no es fa servir, però que és l'altre testimoni del passat industrial de Taradell. És també un punt emblemàtic del poble, que esdevé un altre símbol taradellenc.

La Font Gran

La Font Gran és un indret emblemàtic del poble. Es creu que el poble va començar en aquest punt, ja que proveïa d'aigua a les cases que hi havia. Està documentada des del segle XIII. El 1723 s'hi construeix la Casa del Gremi de paraires i el Tint, que permeten aprofitar l'aigua i canalitzar-la. (Mapa de patrimoni cultural de Taradell, 2023)

FOTOGRAFIA ACTUAL DE LA FONT GRAN.
FONT: MAPA DE PATRIMONI CULTURAL DE
TARADELL, DIBA.

De fet, és a principis del segle XX, quan la pressió de la Font no permet abastir totes les cases del poble, que Domènec Sert, propietari de la fàbrica del Tint, finança una bomba que permet fer arribar l'aigua corrent a totes les cases de la població.

Actualment, la Font Gran és un lloc de trobada on també se celebren activitats i actes de petit format. És també on comença el PR, el sender que ressegueix tot el perímetre del poble.

Patrimoni natural: paisatges de valor històric i cultural i rutes d'activació del patrimoni natural

El patrimoni natural ens permet conèixer com les comunitats han format i establert una connexió amb el seu entorn al llarg del temps.

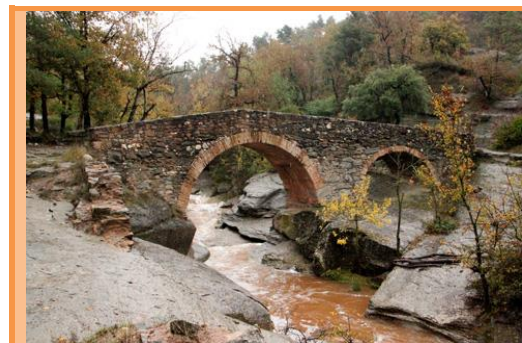
Mitjançant la preservació i comprensió d'aquest patrimoni natural, es consolida la identitat local i es preserva la riquesa cultural que s'entrecreu amb els elements naturals del territori.

A Taradell hi ha tres indrets naturals que ens permeten parlar de la identitat i la història del municipi i que han estat activats com a indrets d'interès natural.

Ruta de l'aigua

La ruta de l'aigua és un recorregut natural i cultural pels paisatges de ribera del voltant de la riera de Taradell, un afluent del riu Gurri. Al llarg de la ruta es pot descobrir un entorn natural que conserva la vegetació de ribera i trobar elements històrics que tenen una gran relació amb el patrimoni hidràulic, des de molins fins a preses i fonts.

Aquesta ruta permet conèixer tant el patrimoni natural relacionat amb l'aigua, com també el patrimoni hidràulic que va permetre fer créixer el poble, a través de molins que produïen farines i cereals o també electricitat.

MOLÍ DELS SORS I EL RIU GURRI.
FONT: MAPA DE PATRIMONI
CULTURAL DE TARADELL, DIBA.

Un d'aquests molins és el Molí de Més a Prop que es troba al costat de la fàbrica del Tint. Està documentat des del segle XVIII, utilitzat com a molí fariner. Va anar patint diverses reformes i amb la construcció del Tint va ser ampliat. (Mapa de patrimoni cultural de Taradell, 2023)

Un altre element interessant d'aquest patrimoni hidràulic és el Pont del Molí dels Sors o Pont d'en Gatus, que travessa el riu Gurri. És un pont que uneix els pobles de Taradell i Seva. El pont porta el nom de "Gatus" perquè a la dècada de 1940 hi va viure un captaire, l'Agustí, anomenat vulgarment com a Gatus. Per aquest indret hi passaven les treballadores de les fàbriques de Taradell que venien de Seva. Precisament en Gatus és qui les acompanyava quan era fosc, i

encara avui moltes d'elles se'n recorden. Forma part tant del patrimoni material com del patrimoni immaterial de Taradell.

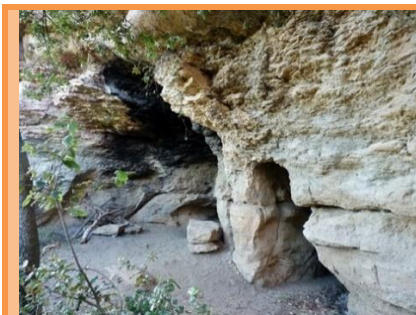
Sender de Taradell

És un sender de petit recorregut (PR) que permet conèixer els indrets més rellevants de Taradell, tant culturals com naturals. El recorregut comença a la Font Gran, al centre del poble i ressegueix tot el perímetre de Taradell fins a arribar al mateix punt d'inici. Passa per espais emblemàtics com la Font Gran, l'Església de Sant Quirze, el castell, el pantà de Masgrau, el camp de golf i el bosc del Pujoló. (Ajuntament de Taradell, 2023)

És un recorregut que permet aproximar-se al patrimoni de Taradell.

Les Cuines d'en Rocaguinarda

Les Cuines és un dels indrets naturals més emblemàtics del poble. És com es coneixen popularment les balmes dels turons de la part alta del poble, a la falda del Montseny. Són balmes que s'endinsen pocs metres cap a l'interior de la roca.

FOTOGRAFIA ACTUAL DE LES CUINES D'EN
ROCAGUINARDA. FONT: ELABORACIÓ
PRÒPIA.

Segons diversos documents, és l'indret on es refugiava el bandoler Perot Rocaguinarda a principis del segle XVII. Es troba molt a prop del castell de Taradell i és molt concorregut tant per excursionistes com pels taradellencs que hi van a passejar.

És una mostra més de com el bandolerisme és molt present a l'imaginari col·lectiu de Taradell, i forma part de la identitat dels taradellencs.

Patrimoni immaterial: costums, tradicions, festes...

Les tradicions, costums, expressió oral, arts escèniques i altres formes culturals que defineixen l'ànima d'una comunitat són patrimoni immaterial. Aquesta forma de patrimoni, tot i no ser tangible, és una part essencial de la identitat local, transmesa de generació en generació. Des dels relats orals fins als rituals únics, el patrimoni immaterial reflecteix la diversitat cultural i la connexió profunda entre els membres de la comunitat. A través de la seva salvaguarda i promoció, es preserva una part de l'herència local, contribuint a mantenir viva la riquesa i la diversitat cultural al llarg del temps.

Tres Tombs

FOTOGRAFIA DE DOS CARROS DESFILANT AL PASSANT DELS TRES TOMBS DE L'ANY 2019. FONT: TARADELL.COM

La Festa dels Tres Tombs de Taradell se celebra durant el cap de setmana anterior al dia de Sant Antoni Abat, en honor al sant. A l'arxiu parroquial de Taradell hi consten dades de la celebració des de 1780.

L'objectiu d'aquesta festa és valorar el passat rural i agrícola del poble i mostrar el patrimoni rural que restaura i conserva l'associació dels Tonis de Taradell.

Amb diverses activitats per a tots els públics, es difonen aspectes relacionats amb el món rural. És una de les festes amb major participació de tot l'any.

Cavalcada de Reis

La Cavalcada de Reis és una activitat que se celebra a tots els pobles i ciutats, però la de Taradell té alguna particularitat.

FOTOGRAFIA D'ATXES DE BARBALLÓ CREMANT A UNA CAVALCADA DE REIS. FONT: TARADELL.COM.

Per una banda, per a rebre els Reis s'elaboren les atxes de Barballó i s'encenen per a il·luminar els Reis. Antigament, s'utilitzaven per il·luminar el carrer perquè no hi havia enllumenat. Per a fer-les s'utilitza un pal de fusta i s'hi lliguen branques llargues de barballó, una planta de la família de l'espígol. El fum, la llum i l'olor són molt característics de la nit de Reis a Taradell.

Per altra banda, per anunciar que ja arriben els Reis, es fan sonar les sirenes de la fàbrica del Vapor. Són les mateixes sirenes que sonaven per a

marcar els torns de la fàbrica, i ara s'utilitzen com a símbol recordant el passat industrial. És molt habitual que qualsevol taradellenc que en algun moment senti una sirena d'una fàbrica, l'associï a la nit de Reis.

Bandolerisme i Festa d'en Toca-Sons

FESTA D'EN TOCA-SONS DEL L'ANY 2018.
FONT: TARADELL.COM.

El bandolerisme és un dels trets singulars de Taradell. A Catalunya el bandolerisme és un fenomen que es va donar sobretot entre finals del segle XV i finals del segle XVII.

Cap a mitjan segle XVI van començar a sortir a les Guilleries diversos grups de gent armada que es dedicaven a l'assalt i al pillatge. Les muntanyes també els servien com a llocs de trobada i reunió. Moltes de les incursions que feien les relacionaven amb causes polítiques i descontentament de la societat. La majoria de bandes tenen com a principal enemic el noble Carles de Vilademany i Cruïlles, senyor de Taradell, Viladrau i Rupit.

Per a recuperar la història del bandolerisme i el seu pas pel poble, des de 1993 se celebra una festa el dia de la Festa Major d'estiu, un dels dies més emblemàtics de tot l'any. És una festa que gira al voltant de la figura d'en Jaume Masferrer àlies Toca-Sons, un bandoler que va viure a les Guilleries a principi del segle XVII. Hi ha alguns documents que parlen del pas del bandoler i la seva quadrilla per Taradell i de les seves accions i delictes comesos.

La Festa d'en Toca-Sons se celebra el 25 d'agost. Cada any una persona del poble representa el bandoler, que és sorpresa fins al moment que surt al carrer. Durant dues hores el bandoler i la seva gent volten pels carrers del poble mentre l'agutzil i els sometents es defensen. Finalment, l'acaben capturant i es fa el judici per saber si és culpable o innocent. A aquesta festa hi participen diverses entitats del poble i és bastant concorreguda per la majoria de taradellencs i estiuejants.

Participació comunitària

La participació comunitària és un element clau per salvaguardar i potenciar el patrimoni cultural local. Quan la comunitat és part activa del procés de preservació i promoció del seu patrimoni, s'estableix una relació amb la història i la identitat local. Aquesta participació no només reforça el sentit de pertinença, sinó que també crea un compromís sostenible cap a la conservació i transmissió dels valors culturals a les generacions futures.

Taradell és un poble amb un teixit cultural i associatiu molt ric, ja que compta amb més de cinquanta entitats actives. Les entitats més actives organitzen actes i activitats durant tot l'any destinades sobretot als taradellencs. Són les que organitzen totes les festes que es fan a Taradell, com el Consell de Joventut, la Comissió dels Tonis o l'associació Toca-Sons. També organitzen activitats regulars com caminades, cinefòrums, exposicions...com és el cas de l'Associació Som Dones o el Centre Excursionista. També hi ha entitats que difonen el patrimoni com la que gestiona l'Alzinar de la Roca, l'Esbart Dansaire o el Grup de Recerca Local. També n'hi ha d'altres com els GeganTERS, la ràdio local o l'Agrupació Sardanista.

Cal fer un apunt sobre la feina que fa el Grup de Recerca Local. El seu objectiu és estudiar i difondre la història local en tots els seus àmbits. Una de les accions que fan és realitzar entrevistes de vida a persones grans del poble. A través d'aquestes entrevistes s'han pogut conèixer moltes de les

vivències d'extreballadors de les fàbriques de Taradell i moltes històries que permeten escriure un relat més complet sobre la història de Taradell.

Campanyes de recuperació de patrimoni

Ermita de Sant Quirze

L'ermita de Sant Quirze és una església romànica construïda el segle XII. L'edifici el va fer construir Guillem de Taradell el 1095 per ordre del bisbe de Vic. Al segle XIII va tenir un sacerdot beneficiat que es cuidava de l'Església'. Al segle XIV va passar a ser dels amos de la casa pairal de la Madriguera. Als segles XVII i XVIII va ser mutilada i transformada. El 1936 la van profanar i es va tancar al culte. (Font, 1995)

El 1967 els propietaris dels terrenys on es trobava l'ermita la van restaurar i la van cedir a la parròquia. Gràcies a això, l'estat actual de conservació és molt bo.

Escola de música

L'escola de música municipal es troba a l'edifici anomenat Can Met. La casa és una antiga masoveria medieval que es va habilitar com a escola de música el 1991, després que la comprés l'ajuntament. L'escola és gestionada per una fundació publicoprivada i l'edifici és propietat de l'ajuntament.

FOTOGRAFIA DE LA FAÇANA PRINCIPAL DE L'ESCOLA DE MÚSICA DE TARADELL. FONT: MAPA DE PATRIMONI CULTURAL DE TARADELL, DIBA.

Escola Sant Genís i Santa Agnès

L'escola concertada del municipi es troba entre un edifici nou i l'edifici de la rectoria, construït a principis del segle XX.

Fins al 2009, l'escola es trobava a un edifici al centre del poble, propietat de l'Església, que havia quedat petit. A través d'una societat sense ànim de lucre es va construir el nou edifici que es va inaugurar el 2011. L'edifici està just al costat de l'edifici de la rectoria. És per això que hi ha espais de l'escola que es troben dins de l'edifici de la Rectoria, com despatxos o un tros de la recepció.

L'escola és propietat de l'Ajuntament.

FAÇANA NORD DE LA RECTORIA. FONT: MAPA DE PATRIMONI CULTURAL DE TARADELL, DIBA.

Parvulari Escola les Pinediques

El Parvulari de l'Escola les Pinediques s'ubica a l'antic escorxador municipal. És un edifici projectat el 1926 per a ser safarejos i escorxador, però finalment s'utilitzarà com a escola, ubicant-hi la primera escola taradellenca en època republicana.

Va ser finançat per Domènec Sert en el marc de la seva voluntat d'invertir en obres públiques per a millorar el benestar dels taradellencs.

La propietat de l'edifici és de l'Ajuntament.

FOTOGRAFIA ACTUAL DE LA FAÇANA PRINCIPAL DEL PARVULARI. FONT: MAPA DE PATRIMONI CULTURAL DE TARADELL, DIBA.

Polítiques culturals

El pressupost municipal de cultura i patrimoni mostra el compromís de les autoritats locals de cara a l'enriquiment de la vida cultural i la salvaguarda dels elements que configuren la identitat de la localitat. Des del suport a esdeveniments i programes culturals fins a la conservació de monuments i la promoció d'iniciatives creatives, el pressupost de cultura i patrimoni és un instrument vital per fomentar la vitalitat cultural i assegurar que l'herència local perduri i prosperi.

Per a veure l'aportació econòmica que l'Ajuntament de Taradell destina a cultura i patrimoni, ho farem amb les dades més actualitzades que hem pogut obtenir, que són les del 2022.

Despeses

El pressupost inicial de 2022 preveia la despesa total de 8.736.181,82 €, dels quals 598.711,02 € anaven destinats a l'àrea de Cultura. El pressupost total final va ser de 10.138.387,33 €, dels quals **554.540 €**, van estar destinats a l'Àrea de Cultura, que inclou Patrimoni, Memòria, Entitats i Fires, és a dir, menys del que estava previst. Per tant, un 5,47% del pressupost total va estar destinat a aquesta àrea.

És la cinquena partida més alta del pressupost total, per darrere de l'amortització del deute, obres menors, esports i urbanisme i sostenibilitat.

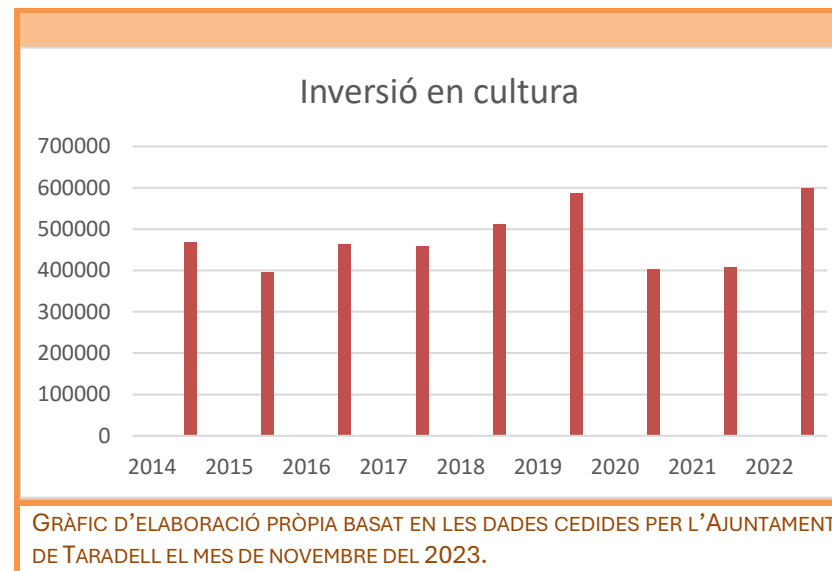
Àrea	Import	%
Urbanisme i sostenibilitat	3.082.200,10 €	30,40%
Esports	2.664.161,81 €	26,28%
Retribucions i obres menors	1.033.492,00 €	10,19%
Amortització del deute	809.649,44 €	7,99%
Cultura	554.540,58 €	5,47%
Benestar social i igualtat	501.724,93 €	4,95%
Educació	462.418,20 €	4,56%
Governació i seguretat	381.012,92 €	3,76%
Infraestructures i altres	269.227,97 €	2,66%
Festes	143.236,60 €	1,41%
Comunicació, informàtica i participació	89.018,71 €	0,88%
Joventut	79.441,27 €	0,78%
Turisme i promoció econòmica	68.262,80 €	0,67%
Total	10.138.387,33 €	100%

Dins d'aquesta àrea, la distribució de les partides és la següent:

Descripció	Import total	%
Equipaments	260.392,99 €	46,96%
Subministraments	198.795,00 €	35,83%
Patrimoni	40.592,00 €	7,32%
Entitats	22.050,59 €	3,98%
Cultura	16.800,00 €	3,03%
Fires	11.000,00 €	1,98%
Arxiu	3.000,00 €	0,54%
Memòria	2.000,00 €	0,36%
Total	554.540,58 €	100,00%

Al llarg dels últims nou anys, el percentatge del pressupost destinat a cultura ha estat entre el 4% i el 8%. Aquest gràfic recull les inversions pressupostades per a cultura dels últims nou anys.

La mitjana d'inversió en cultura de l'última dècada ha estat d'un 6% del pressupost total. És un percentatge relativament alt, sobretot si el comparem els pressupostos del 2022 amb altres consistoris.

En comparació amb el pressupost de la Generalitat de Catalunya, el de Taradell és clarament superior, ja que només es va invertir un 1,3% del pressupost total a cultura.

Comparat amb dues grans capitals catalanes, Barcelona i Girona, Taradell es troba per sota. Barcelona va invertir un 7% en cultura i Girona un 9%, sent una de les poblacions catalanes amb un percentatge més alt del pressupost destinat a l'àrea de cultura.

Si ho comparem amb Vic, la capital d'Osona, la comarca on es troba Taradell, podem veure com es va invertir un 2% menys que a Taradell, amb un 4% en total.

Per a fer un paral·lelisme amb consistoris semblants a Taradell pel que fa a nombre d'habitants, ens podem fixar en els pressupostos de Maçanet de la Selva i de l'Ametlla de Mar. En aquest cas Taradell es torna a posicionar per sobre, ja que a Maçanet es va invertir un 2% del total i a l'Ametlla un 4%.

Municipi	% inversió Cultura	Nombre d'habitants
Generalitat de Catalunya	1,3%	8.000.000
Barcelona	7%	1.600.000
Girona	9%	102.666
Vic	4%	47.545
Maçanet de la Selva	2%	7.572
Ametlla de Mar	4%	7209

Per tant, podem considerar que Taradell és un municipi que aposta per la cultura i inverteix un percentatge prou elevat del pressupost total.

Si ens fixem en l'àmbit de la conservació i promoció del patrimoni, podem veure com no hi ha unes polítiques específiques en aquest sentit i l'aportació econòmica és bastant reduïda.

En el pressupost del 2022, es van destinar 40.000 € a patrimoni. D'aquests, la majoria van estar destinats a elaborar un itinerari patrimonial tant cultura com natural, la Ruta de l'Aigua, amb la rehabilitació d'un molí i la senyalització corresponent. A més, es van elaborar tres plafons per a senyalitzar tres punts d'interès patrimonial al llarg d'aquesta ruta.

Ingressos

Els **ingressos** totals de l'àrea de cultura de l'any 2022 han estat de **125.235 €**, per tant, un 77% del pressupost ha estat executat amb fons propis i un 23% amb ingressos externs.

D'aquests ingressos, 6.387 € han estat d'activitats organitzades per l'Ajuntament, 97.438,44 € provenen de subvencions d'institucions públiques, com la Generalitat, la Diputació de Barcelona o el Consell Comarcal d'Osona. Una altra font d'ingressos són les taxes, que el 2022 van aportar 3.045 €. Per últim, 1784,16 € provenen de vendes de publicacions de l'Ajuntament.

Els ingressos més importants són els de les subvencions, que es destinen a projectes concrets. Els ingressos més grans han estat per la gestió i reforma del Centre Cultural Costa i Font, que suposen 73.390 € en total. La resta de subvencions són més escasses i s'han destinat a obres com l'adequació d'un molí i la museïtzació d'espais patrimonials, els dos casos dins del projecte de la Ruta de l'Aigua, que han suposat gairebé 4.000 €, subvencions a projectes i activitats culturals, a activitats en matèria de memòria democràtica, adquisició de fons bibliogràfics i publicacions d'àmbit local.

Amb aquestes dades podem veure com dins del pressupost de cultura, les subvencions per a rehabilitacions patrimonials i posada en valor del patrimoni local són pràcticament inexistent.

Deteriorament i amenaces

No tots els edificis amb valor històric o artístic de Taradell han estat o estan protegits. Alguns d'ells mostren senyals evidents de falta de conservació i de la degradació pel pas del temps.

Canal i Autonell

La fàbrica Canal i Autonell va estar en funcionament des de principis del segle XIX. Estava especialitzada en estores i catifes. Era la fàbrica més petita de Taradell. Actualment, no en queda cap vestigi, ja que a principis dels anys dos mil es va enderrocar.

Ca l'Iglesias

El cas de la fàbrica de Ca l'Iglesias és molt semblant al de la fàbrica Canal i Autonell. Es va construir a principis del segle XX, aprofitant un antic petit taller que feia dècades que comptava amb uns quants telers i que havia servit com a lloc d'aprenentatge per a molts teixidors del poble. Va funcionar fins al 1976, que va tancar amb la reconversió industrial que va promoure l'Estat Espanyol. Va ser la primera indústria taradellenca afectada per la crisi del tèxtil.

FOTOGRAFIA DELS ANYS SEIXANTA DE LA FÀBRICA CA L'IGLESIAS DE TARADELL. FONT: ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL.

Durant uns quants anys la fàbrica es va tornar a llogar a diversos industrials fins que el 2006 es va enderrocar. Actualment, no en queda res, ni tan sols una placa ni una senyalització que en recordi l'existència.

Molí de Més a Prop

El Molí de Més a Prop és un molí del segle XVIII construït a la riera de Taradell, a tocar de l'edifici del Tint.

FOTOGRAFIA ACTUAL DEL MOLÍ DE MÉS A PROP. FONT: MAPA DE PATRIMONI CULTURAL DE TARADELL, DIBA.

Va ser ampliat al segle XIX. És un edifici de planta quadrangular construït aprofitant el desnivell del terreny. Consta de planta baixa i pis i té la coberta a dos vessants. És un edifici que des del tancament del Tint està abandonat, i, per tant, cada vegada més deteriorat. És pràcticament inaccessible i amb prou feines s'aguanten les parets.

3.3. Estudi històric del conjunt del Tint

En aquest apartat analitzarem el conjunt industrial identificant-ne cada una de les parts i el seu estat de conservació. La nostra proposta se centra en donar valor patrimonial al conjunt i per aquesta raó en aquest capítol s'ha volgut fer una anàlisi profunda dels elements que el configuren per tal de vetllar per la seva possible protecció i si més no conservació.

En primer lloc, revisant la bibliografia hem detectat que no hi ha cap estudi que faci una revisió detallada del conjunt, ni en l'àmbit històric ni en l'àmbit d'anàlisi arquitectònic. Per tant, creiem que aquesta proposta pot servir com a referent per a futurs estudis més complets històricament.

En segon lloc, tal com s'ha dit anteriorment, aquesta proposta té dos objectius: fer valdre el conjunt del Tint i fer una proposta d'usos. És per això que creiem que és necessari un apartat on s'analitzi amb profunditat cada una de les parts del conjunt per poder fer palesa la riquesa i gran possibilitat d'oportunitats de cara a futurs usos. A més, creiem que per a poder fer una proposta realista i respectuosa amb els edificis existents, és important poder conèixer-los bé i detectar cada un dels punts forts i punts febles del conjunt.

Per tal de dur a terme la protecció d'un espai, des de les administracions es demana un estudi històric complet del conjunt per valorar-lo i això és un primer pas en el marc d'un Treball de Final de Màster professional.

Per una banda, farem una aproximació històrica al conjunt, per entendre el context en el qual es va construir la fàbrica i com la seva història també justifica la importància de rehabilitar-la.

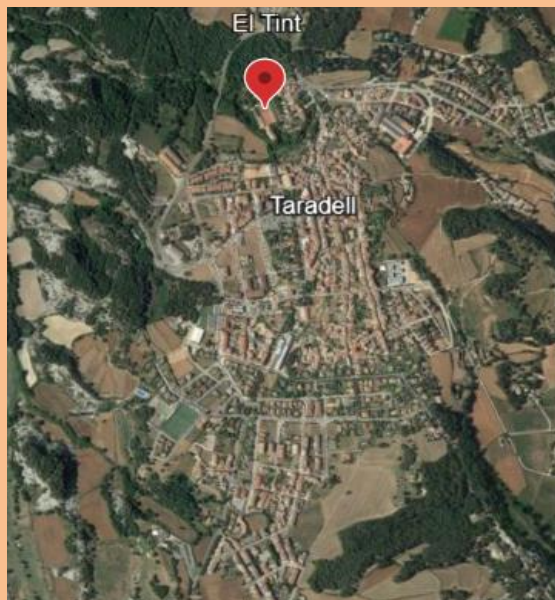
Per altra banda, analitzarem el conjunt arquitectònicament per a poder detectar quins elements cal mantenir i quins són els que destaquen

arquitectònicament. També és un apartat que ens servirà per poder adaptar els usos a cada un dels espais. La major part de l'anàlisi arquitectònica l'hem fet a través de fotografies, ja que l'accés al conjunt està prohibit, a més de ser difícil i presentar molta vegetació i un estat de conservació precari. És per això que hi ha espais que no els hem pogut descriure perquè no tenim la informació necessària per a poder-ho fer.

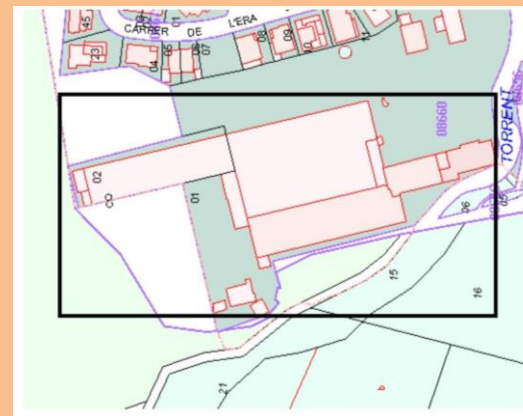
Pel que fa al material gràfic, els plànols ens han estat cedits per la seva autora, Marta Arranz, les fotografies antigues són de l'Arxiu Fotogràfic de Taradell, les fotografies panoràmiques de Bernat Cedó, les fotografies exteriors són d'elaboració pròpia i les interiors de les pàgines web *factorexplorer.com*, *Caturbex.com* i *Taradell.com* consultades entre el mes de gener i el mes d'abril de 2024.

3.3.1. Localització

El conjunt industrial del Tint es troba al carrer de la Font de Taradell, ubicat entre l'Era del Tint i el Molí de Més a Prop, a la banda nord del municipi.

LOCALITZACIÓ A LA BANDA NORD-OEST DEL MUNICIPI.

INDICACIÓ DE LA PARCEL·LA. FONT: SEU ELECTRÒNICA DEL CADASTRE

IMATGE PANORÀMICA DEL CONJUNT INDUSTRIAL DEL TINT. FONT: BERNAT CEDÓ FOTÒGRAF

3.3.2. Dades històriques

El Tint és la fàbrica tèxtil més important que hi ha hagut a Taradell, tant pel que fa a les dimensions, el nombre de treballadors i el volum de producció, com també pel reconeixement internacional de la qualitat dels seus teixits.

Els orígens de la fàbrica els trobem al segle XIX amb la família Puigdollers, però el moment de màxim esplendor és a mitjans del segle XX amb la família Sert com a propietaris. Els Sert eren una important família d'industrials barcelonins que tenien diverses fàbriques disseminades arreu de Catalunya. Una de les més importants era la de Taradell.

Per a entendre com la família Sert arriba a Taradell, cal que anem fins al segle XVIII, als orígens de la fundació de l'empresa per part de Bonaventura Solà i Guixà, amb qui s'associarà Domènech Sert i Rius. (Sanchez, 2015)

Bonaventura Solà

Bonaventura Solà era un industrial de Sant Sadurn d'Anoia que es va establir el 1843 al barri tèxtil per excel·lència de Barcelona, al carrer Sant Pere Més Alt, núm. 21. Ell va ser qui va comprar l'antiga casa Canaleta, fàbrica d'indianes, el 29 de desembre de 1861.

L'edifici de la fàbrica barcelonina es trobava a un solar a la banda nord del carrer de Sant Pere Més Alt. Josep Canaleta, mestre veler pioner en la introducció de la filatura de cotó a Catalunya, va construir l'edifici el 1753 per a ubicar-hi la seva fàbrica d'indianes. Canaleta va morir sense fills i va deixar el negoci en mans del seu nebot, Joan Canaleta que va ser una persona influent en el sector de la indústria tèxtil, ja que va ser el primer a introduir grans quantitats d'estampats pel port de Veracruz amb importants guanys

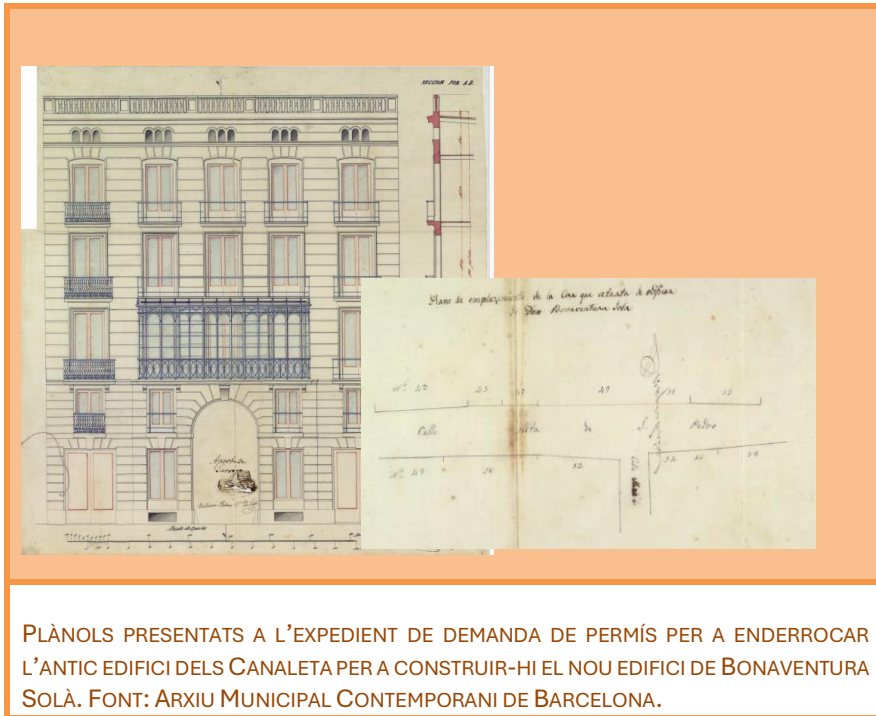
econòmics. Això va fer que construís una forta relació amb la corona i que fos elegit dues vegades diputat del comú. De mica en mica va anar abandonant la fàbrica i els seus fills no van voler-la tirar endavant.

El 1800 van llogar la fàbrica a un industrial de Manlleu, Joan Vilaregut, que hi va instal·lar màquines de filar angleses. Vilaregut va ser dirigent de la Reial Companyia de Filats de Cotó i el 1804 era representant dels fabricants de Barcelona. Després de la mort de Canaleta el 1808 i coincidint amb la Guerra del Francès, la fàbrica de Vilaregut va fer fallida. Fins a mitjans del segle XIX, la fàbrica va ser ocupada per la fàbrica de teixits de Josep Carreras i Font, qui va construir un nou edifici substituint l'anterior.

És el 1861 quan la fàbrica arriba a les mans de Bonaventura Solà i Guixà. Solà va comprar l'edifici dels Canaleta, que era en realitat la casa fàbrica familiar, situada al número 49-51 i 55 del carrer de Sant Pere Més Alt. L'edifici arribava fins a la Muralla de Terra. Això va permetre que amb la formació de l'Eixample i el traçat del carrer Trafalgar, s'ampliessin els terrenys i es construís un nou edifici, que donava façana principal al carrer de Trafalgar, als números 38-46 (actuals).

Solà va enderrocar els antics edificis per reedificar una casa fàbrica transitable pel seu interior a través de l'actual Passatge Sert, enllaçant el barri de Sant Pere amb el nou Eixample. Les obres van acabar el 1867.

Una casa fàbrica és un tipus d'edifici característic de la Revolució Industrial, especialment en àrees urbanes d'Europa i Amèrica del Nord. Aquest terme fa referència a estructures que combinaven espais residencials i productius en un sol edifici. (Jaume Artigues i Francesc Mas, 2019)

PLÀNOLS PRESENTATS A L'EXPEDIENT DE DEMANDA DE PERMÍS PER A ENDERROCAR L'ANTIC EDIFICI DELS CANALET PER A CONSTRUIR-HI EL NOU EDIFICI DE BONAVENTURA SOLÀ. FONT: ARXIU MUNICIPAL CONTEMPORANI DE BARCELONA.

Bonaventura Solà hi va establir la companyia de catifes de llana i tapissos amb mescla de seda Bonaventura Solà i Cia, constituïda el 1863. (Jaume Artigues i Francesc Mas, 2019)

Estava especialitzat en el teixit de mescla que aplicarà a la fabricació de mocadors de tota mena. La seva indústria ja és important quan es presenta a l'Exposició de Barcelona de 1860 per honorar Isabel II. En data de 1862 tenia com a mínim dues fàbriques a Barcelona amb 261 obrers, 87 telers i una inversió de 41500 rals. Bonaventura Solà es va casar amb Madrona Sert i Rius amb qui va tenir un fill, Adolf Solà i Sert. El germà de Madrona, Domènec Sert

i Rius (1832-1897), s'incorpora a l'empresa als anys seixanta, així com també va fer entrar el seu germà Josep Sert i Rius (1840-1895). (Cabana, 1994)

A partir d'aquest moment, constitueixen junts la societat **Bonaventura Solà i Sert, Germans** amb data de 1863 amb un capital de 805.618 pessetes aportades en un 21% per Domènec Sert i el 79% per Bonaventura Solà. (Sabadell, 2001)

Família Sert

Domènec i Josep Sert i Rius eren barcelonins de classe modesta. El seu pare, Francesc Sert i Artés era un petit teixidor de lli amb taller al carrer Sant Pere Més Alt, núm.,55. Un article al Diari de Barcelona del 19 de juny de 1897 parla de Domènec com un home que "procedia del poble, ja que en la seva joventut va ser un obrer modest." Domènec va estudiar a l'Escola d'Arts i oficis de Barcelona i exercia de pintor esporàdicament. Es va dedicar principalment a l'escenografia, fent decorats pel Teatre del Liceu entre d'altres. El 1854 la seva germana, que s'havia casat amb Bonaventura Solà, li va oferir d'entrar a l'empresa fundada pel seu home. Els dos germans eren fonamentalment empresaris, amb una vocació per a representar organismes de la patronal catalana, i d'allà a organismes públics i polítics com la Diputació de Barcelona i l'escó a les Corts espanyoles.

Domènec Sert va ser president de l'Institut de Foment del Treball Nacional l'any 1884. També va ser president del Col·legi de l'Art Major de la Seda, fins al 1885.

GRAVAT DE DOMÈNEC SERT I RIUS. FONT: ARXIU DE FOMENT DE TREBALL

Domènec va ser conseller del Banc de Barcelona durant els últims anys de la seva vida (1894-1897). Aquesta entitat es va crear el 1844 amb l'objectiu de finançar les empreses de Catalunya i Espanya. Oferien crèdits amb tipus d'interès més baixos que els prestadors privats de l'època i van introduir els bitllets i comptes corrents com a instruments de pagament, fet que afavoria l'accés al crèdit de molts industrials i comercials. Segons Francesc Cabana, era l'instrument financer de la burgesia catalana de l'època.

Domènec Sert i Badia, fill adoptiu de Taradell

DOCUMENT EN EL QUAL ES NOMENAT DOMENECH SERT COM A FILL ADOPTIU DE TARADELL. FONT: ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL.

Domènec Sert i Badia va ser nomenat fill adoptiu del poble el 1925, i se li va dedicar un carrer, que durant molts anys va ser el més llarg i transitat de Taradell. L'ajuntament d'aquell moment va considerar que havia de rebre aquest reconeixement perquè a més de donar feina a molts taradellencs, va impulsar diverses obres públiques, com la compra de dues cases del carrer de l'Església que van facilitar obrir un nou carrer, un escorxador i unes escoles al carrer Ramon Pou. També va finançar els motors que pujaven l'aigua de la Font Gran a la Vila i el seu manteniment, a més de penons i tapissos a l'Església.

Josep Sert va ser promotor i vocal del Consell d'Administració del Banc de Catalunya, una entitat financera que es constitueix sense cap objectiu precís, que farà inversions en negocis ferroviaris i industrials. Josep tenia una clara preocupació social dins dels canons de l'època. En aquest sentit, va participar en la creació de l'Institut Català d'Artesans i Obrers i va ser vocal del Consell d'Administració de la Caixa d'Estalvis de Barcelona. També va participar en la creació de la Casa Provincial de Caritat de la Diputació de Barcelona i fundador de l'Institut del Desert de Sarrià. També va

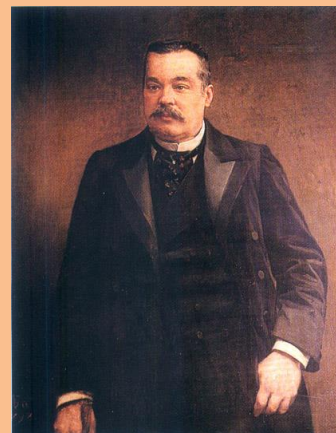
ser un dels impulsors de la unitat patronal catalana i president del Foment del Treball Nacional.

Els dos germans van militar al partit conservador, tot i que mostraven poc entusiasme per la política i només s'engrescaven quan es parlava d'aranzels i d'indústria.

Mort de Bonaventura Solà

Solà va morir el 1866 deixant l'empresa en mans del seu fill, Adolf Solà i Sert, i dels germans Domènec i Josep Sert. El nom de l'empresa es mantindrà en un primer moment en honor al fundador.

L'empresa és només de teixits amb el fil de la fibra com a matèria primera. L'any 1865 l'empresa ha fet una forta expansió i té cinc fàbriques. La de Barcelona és la més important, seguida per la de Gràcia, una a Castellterçol, una a Mataró i una altra a Taradell. Un motiu de la dispersió geogràfica és la incapacitat dels locals del carrer Alt de Sant Pere, però sobretot el diferent nivell de sous que es paguen als obrers, ja que com més lluny de la capital, més baixos són els sous.

GRAVAT DE JOSEP SERT I RIUS. FONT: ARXIU FOMENT DEL TREBALL.

B. Solà i Sert, Germans va esdevenir la primera empresa catalana i de l'estat en teixits de mescla.

Al voltant de 1870 la societat es reconstitueix com a **Sert, Germans**. És aquí quan els germans Sert faran un pas endavant i mecanitzaran el procés industrial ampliant el catàleg de productes fabricats. La mecanització del tissatge s'havia iniciat amb la incorporació d'alguns telers mecànics a la fàbrica de Gràcia, però el procés s'acabarà amb l'establiment d'una nova fàbrica a Sant Martí de Provençals el 1873. Al carrer Alt de Sant Pere es mantindran els telers manuals per als productes delicats. El 1879 contracten el servei d'enllumenat elèctric als Dalmau, sent de les primeres fàbriques catalanes que té electricitat. L'element nou de producció són les catifes i la tapisseria, que les presenten per primera vegada a l'Exposició Catalana de 1871 i a Viena el 1873. És aquesta la producció que els hi donarà més prestigi al cap dels anys.

A principis dels anys vuitanta tenen uns 2500 treballadors en total. S'ha tancat la fàbrica de Gràcia que fa que creixi la de Sant Martí. En aquest moment tenen uns 700 telers funcionant. A més, han establert una escola gratuïta obligatòria per als aprenents i voluntària per als obrers i també una associació de socors per als treballadors en cas de malaltia.

Després d'aquests anys de creixement, la fàbrica Sert, Germans passa a anomenar-se **Sert, Germans i Solà** al voltant de 1876.

Tot i això, abans del 1900 desapareix el nom de Solà i queda amb **Sert Germans i Fills** probablement per la mort d'Adolf Solà i Sert i la incorporació dels fills de Domènec Sert. El net del fundador, Adolf Solà-Sert i Torrents crearà una empresa pròpia que serà competència directe dels Sert.

L'empresa es manté com a Sert Germans i Fills fins a la mort de Josep el 1895 i de Domènec el 1897.

Els fills dels Sert i Rius: els Sert i Badia

Josep no tenia fills i, per tant, el negoci passa a mans dels sis fills que Domènec va tenir amb Maria Badia Capdevila (?-1898), tot i que en realitat

serà pels tres que són homes, que són Francesc de Paula (1863-1919), Domènec (1866-1952) i Josep Maria (1874-1945) Sert i Badia. L'empresa es constitueix altra vegada com a **Sert, Germans**, però aquesta vegada són la segona generació. Dels tres fills homes, Josep Maria Sert serà l'únic que no s'ocuparà de l'empresa, ja que es dedicarà a la pintura, sent un pintor reconegut internacionalment.

Francesc de Paula Sert i Badia es casarà amb Genara López Díaz de Quijano amb qui va tenir quatre fills: Francisco, Claudio, José-Luís i Antonio Sert López. Genara López era neta de Claudi López i López, germà del primer marquès de Comillas. Tant els avis d'un com de l'altra havien estat obrers, però ara els Sert tenien una gran empresa i els López eren una de les famílies amb més diners i honors del país, al voltant de la Companyia Transatlàntica i el Banc Hispano Colonial. El 1904 Alfons XIII donarà el títol de comte de Sert a Francesc Sert.

De la resta de germanes, Ma Dolors, Ma Mercè i Carme, en destaca la segona, Ma Mercè Sert i Badia, ja que es va casar amb Eusebio López Díaz de Quijano amb qui va tenir set fills: Ma Mercedes, Claudio, Eusebio, Antonio Santiago i dues noies de nom desconegut, López Sert.

Per tant, hi ha dos germans casats amb dues germanes. Els Sert López ostentaran el títol de comtes de Sert i els López Sert seran els que tindran el títol de marquesos de Lamadrid, títol nobiliari creat per Alfons XIII en favor d'Eusebi López.

Els germans Sert es deixaran temptar per inversions mineres a diversos llocs del país i ocuparan càrrecs públics a diverses institucions. Participen a una empresa que tenia explotacions a la Vall d'Aran que acabaran venent a Española de Minas el 1900. També intenten l'explotació de mineral de carbó al Pallars Sobirà i a l'Alta Ribagorça.

El 1919 mor Francesc de Paula Sert i Badia, i la indústria queda en mans de Domènec, el seu germà. El 1924 l'empresa té cinc fàbriques: tres de ja conegudes a Barcelona, St. Martí de Provençals i Taradell i dues de noves, a Sant Cugat del Vallès i Sabadell.

El 1928 es crea **Sert, SA** amb un capital de vuit milions de pessetes i domicili al carrer Trafalgar núm. 42.

El 1933 es crea **Comercial Sert, SA** amb una forta baixa de les activitats industrials. Serà el darrer nom de l'empresa, amb el qual tancaran als anys vuitanta.

El 1952 mor Domènec Sert i Badia sense descendència. En aquest moment l'empresa serà gestionada pels seus nebots fins que als anys vuitanta cessaran l'activitat industrial.

Comercial Sert a Taradell

Per entendre la ubicació de la fàbrica dels Sert a Taradell cal entendre la vinculació del poble amb l'activitat industrial, tenint en compte que els Sert arriben a Taradell llogant uns quants telers d'una fàbrica taradellenca.

El passat industrial de Taradell ve de molt lluny. L'ofici de paraire i de teixidor eren els més freqüents entre la gent del poble d'entre el segle XVI i el XIX. Fins als inicis del segle XX l'activitat tèxtil es desenvolupa en petites fàbriques o tallers particulars. A principis de segle hi ha el Vapor d'en Codina dedicat al vellut i cinc quadres de telers a Brugalla, Codina SA. Amb l'adveniment de l'electricitat entre els anys 1912 i 1914, es presenten noves oportunitats per a la modernització de la indústria. A partir d'aquí, el sector tèxtil genera ocupació i prestigi, impulsant el desenvolupament del municipi i atraient treballadors de regions veïnes. Fins a aquest moment, a Taradell hi havia diverses empreses de petites dimensions, però els nous propietaris contempen la fàbrica com una entitat laboral que transcendeix l'àmbit de l'empresa familiar. (Tarrats, 2019)

Per a entendre d'on ve la tradició tèxtil del municipi cal anar fins a l'època medieval amb els anomenats paraires.

La parairia és l'art més antic de treballar la llana i el lli, i els que practicaven aquest ofici eren els paraires. A Taradell hi havia moltes famílies medievals que de manera complementària s'ocupaven de diverses tasques relacionades amb filar i teixir.

A finals del segle XIV, una crisi de poblament va fer baixar les famílies de la sagrera de vint-i-cinc a cinc i probablement van desaparèixer les famílies de treballadors de llana. (Saurina, 1902)

Al segle XVIII amb l'entrada de paraires francesos en cerca de feina, el sector va tornar a remuntar. Les dades del segle XVIII assenyalen l'existència de 79 paraires, 19 teixidors de llana i 2 de lli. Des dels anys seixanta fins als anys noranta es passa de tenir 55 telers a 79, repartits en 56 "fàbriques" o tallers.

El 1721 el Gremi de Paraires i Teixidors construeix un edifici destinat a tenyir els teixits que es fabricaven a Taradell. Fins llavors, el mecanisme de tenyir que era indispensable per als paraires i teixidors, havia de fer-se a Vic,

Olot o Barcelona. L'edifici va esdevenir el símbol del Gremi, sent la casa dels paraires i teixidors i el seu local social. Allà hi feien les reunions i hi guardaven els arxius. Fins llavors, el lloc de trobada del gremi era l'església de Santa Llúcia. Un dels motius principals de construir el nou edifici per tenyir els teixits era facilitar la tasca als teixidors i alhora poder tenir ingressos pel Gremi.

FOTOGRAFIA ACTUAL DE LA CASA DEL GREMI. FONT: MAPA DE PATRIMONI CULTURAL DE TARADELL, DIBA.

Aquest edifici gremial era conegut com El Tint per la seva activitat. L'edifici es va construir a tocar de la Font Gran, la font principal de Taradell, d'allà on sortia l'aigua que abastia el poble. A través de l'aprofitament de l'aigua feien funcionar la màquina de tenyir els teixits. La Casa del Gremi o el Tint es llogava a un industrial que es feia càrrec de la gestió almenys durant quatre anys.

El 1803 un grup de paraires construeix un tint nou un tram més avall de la riera, on actualment hi ha l'edifici del Tint, allà on es desenvoluparà el nostre projecte.

UBICACIÓ DELS DOS EDIFICIS. AMB BLAU, EL CURS DE LA RIERA.

El situen a un punt estratègic, ja que a més de seguir el curs del riu, aprofiten el Molí de Més a Prop per a bombar l'aigua i utilitzar-la a la fàbrica. Aquest molí està documentat des de 1742, però va ser ampliat i reformat a mitjans del segle XIX.

Com que era a un tram inferior de la Casa del Gremi, en deien el Tint de Baix. A partir d'aquí també va canviar el nom del primer edifici, que es va passar a dir Tint de Dalt. La idea d'un nou tint va estar encapçalada per tres industrials, un d'ells Pere Puigdollers, un dels industrials més importants de l'època i antic llogater del Tint de Dalt. El Gremi va fer una forta oposició al Tint de Baix per la pèrdua del monopoli, i això va fer que tots els teixidors que portaven els teixits al nou Tint, fossin de fora del poble. El 1846 hi havia una màquina de filar, una de cardar la llana i una caldera pel tint.

El 1860 el Tint de Dalt deixa de funcionar i qui figura com a propietària del Tint de Baix és Teresa Puigdollers, vídua de Pere Puigdollers. (Font, 1999)

El 1871 Teresa Puigdollers ven el Tint de Baix a l'empresa "Sert, Germans", que des de feia uns anys hi tenien uns quants telers llogats. Fins a principis del segle XX utilitzaran l'edifici del Tint de Baix, que comprèn tres edificacions de planta i pis, fins que el 1918 els germans Sert comencen a construir les grans naus que encara queden dempeus.

En la nova fàbrica els Sert hi fabriquen primerament tapissos i més endavant, aniran ampliant la fàbrica per a produir-hi velluts de llis, catifes i llençols.

L'evolució de la fàbrica és constant. El 1909 a la fàbrica hi ha 36 telers de jacquard a mà i 6 de comuns de mescla. El 1917, ja hi ha, a més dels 36 de jacquard, 20 telers comuns a mà i 5 de mecànics. El 1921 hi ha 65 telers mecànics, 22 de jacquard a mà i 20 de comuns a mà. Als anys trenta comencen els anys més bons de la fàbrica, quan hi ha 110 telers i 148 treballadors, mentre que arriba al seu punt d'esplendor a l'any 1963 amb 125 telers i 284 treballadors.

La fi de la fàbrica Sert i l'inici de l'abandonament

A finals dels anys seixanta, la fàbrica deixa de créixer, i a partir dels anys setanta, començarà a decaure.

El 1980 es decreta suspensió de pagaments. Feia un temps que només treballaven un dia a la setmana i ja havien acomiadat a molts treballadors. Es va indemnitzar a tots els treballadors amb una bona recompensa, i també se'ls hi va oferir material de la fàbrica, com fils o peces de telers. També van vendre tot l'excedent de productes que els hi quedava, fent que molta gent anés expressament a Taradell a comprar-ne.

La fàbrica va passar a mans dels treballadors, que van demanar un crèdit de fons de garantia salarial, que no es va arribar a tornar mai. A causa de l'augment d'impagaments, la seguretat social va treure a subhasta la fàbrica pel valor de dos milions de pessetes. En aquesta subhasta, celebrada cap al 1990, s'adjudica la propietat de la totalitat de l'edifici i el terreny a Alberto Royuela, un conegut subhaster espanyol líder de l'extrema dreta a Catalunya a les dècades dels setanta i vuitanta. Ha estat detingut i condemnat diverses vegades per la seva relació amb grups violents d'extrema dreta i per difondre notícies falses en el que es coneix com a "Expedient Royuela". (Newtral, 2015)

Durant uns anys, a les naus més grans del conjunt s'hi van establir petites empreses tèxtils amb pocs treballadors, que tenien l'espai llogat al propietari. Aquestes empreses van acabar tancant l'any 2009. L'edifici de la torre on hi residien els propietaris va quedar des d'un principi en mans de l'Ajuntament, que va servir per poder-hi allotjar els primers estudis de Ràdio Taradell des de 1983 fins al 1987 i l'Escola de Música des del 1985 fins al 2000.

També s'hi van instal·lar diverses entitats, com l'Agrupament d'Escoltes i un grup de teatre anomenat "El Tint" amb motiu de la seva ubicació, que l'utilitzaven com a entitats municipals i per tant, gratuïtament.

LOCUTORS DE RÀDIO TARADELL ALS ESTUDIS DE LA TORRE DEL TINT. FONT: ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL.

A finals dels anys noranta l'Ajuntament li va expropiar una part dels terrenys per a fer-hi una nova carretera. Va ser llavors, quan va expulsar l'Ajuntament de l'espai i en va començar a perimetrar el terreny i l'accés. El consistori ha intentat comprar l'edifici diverses vegades, però la propietat hi posa molts impediments, sobretot econòmics. També ha estat objecte de possible compra per part de dues empreses, però cap dels projectes presentats s'ha acabat materialitzant.

3.3.3. Descripció arquitectònica

PERÍMETRE DEL RECINTE. LA SUPERFÍCIE TOTAL ÉS DE 49.000M2.

El document urbanístic actual de referència a Taradell és el Pla d'Ordenació Urbanística de Taradell (POUM) que es va publicar al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya en data de 5 de juliol de 2010. Segons aquest document, la classificació del sòl del Tint és la següent:

1. Edificació principal - la Torre

- Classificació del sòl: Sòl Urbà Consolidat
- Clau: Sistema d'Equipaments sense ús definit

- Protecció: Bé integrant del patrimoni cultural català. Es defineix com a àrea d'expectativa arqueològica.

El sòl qualificat haurà de ser de titularitat pública i en conseqüència haurà de ser adquirit per l'administració per compra, expropiació, cessió gratuïta, etcètera, segons les circumstàncies de l'actuació.

En aquest cas com que l'edificació ja és existent, els paràmetres de parcel·lació, edificació i d'ordenació ja no són d'aplicació. Pel que fa al seu ús, es contempla la tramitació d'un pla especial i entre aquests pot haver-hi l'ús esportiu, educatiu, oficines, sanitari-assistencial, sociocultural, funerari, religiós, etcètera.

2. Edificacions annexes - Naus de la fàbrica, cases de l'antic director i dels treballadors, Molí de més a prop

- Classificació del sòl: Sòl Urbà Consolidat
- Zona: industrial aïllada
- Protecció: El Molí i les naus tenen la qualificació de Bé integrant del patrimoni cultural català.

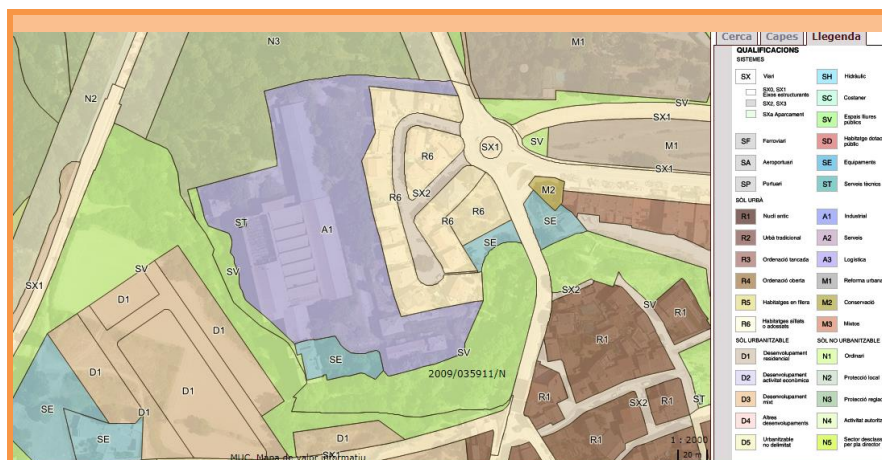
Com que l'edificació ja és existent, els paràmetres de parcel·lació, edificació i ordenació no són d'aplicació si no es preveu el seu enderroc. Pel que fa als usos, s'admet la restauració, artesania, petita indústria, industrial, magatzem, serveis tècnics i ambientals, tallers de reparació i garatge/aparcament.

3. Terrenys annexos a les edificacions

- Classificació del sòl: sòl no urbanitzable

-Clau: interès ecològic i paisatgístic

Comprèn aquells terrenys indispensables per a la conformació paisatgística de la comarca pel seu valor formal o ecològic i, que, per tant, cal preservar. Estan prohibits els usos que comportin l'edificació, que pretenguin un canvi topogràfic o l'acceleració de l'erosió.

MAPA URBANÍSTIC DE CATALUNYA, DISTINCIÓ DE LES TIPOLOGIES DE SÒL D'ACORD AMB EL POUM.

Accessos

El conjunt té quatre accessos principals

A

B

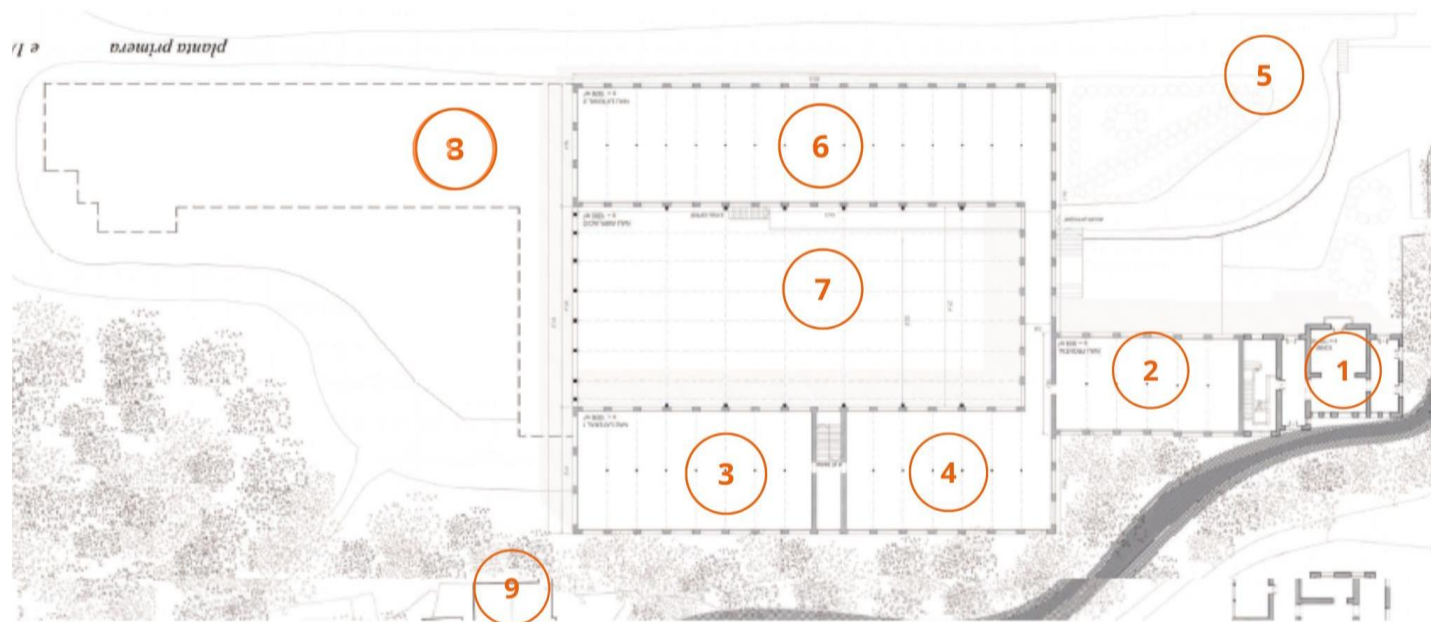

C

D

Identificació dels volums

- 1: TORRE
- 2: NAU FRONTAL
- 3: NAU LATERAL 1 A
- 4: NAU LATERAL 1 B
- 5: CASES
- 6: NAU LATERAL 2
- 7: NAU AMPLIACIÓ
- 8: NAU ANNEXA
- 9: MOLÍ

1: La Torre

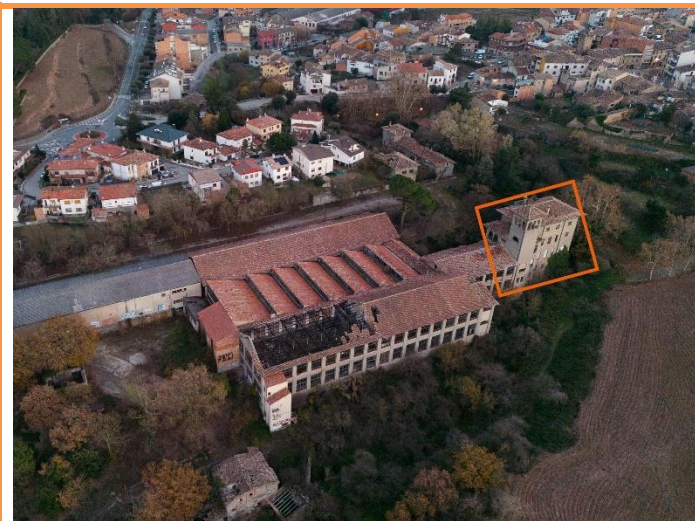
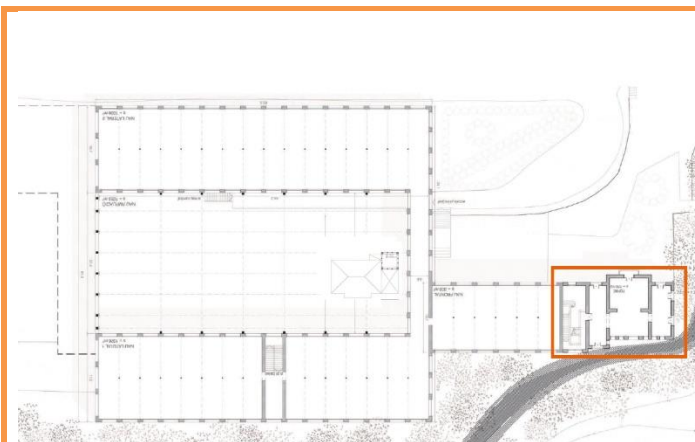
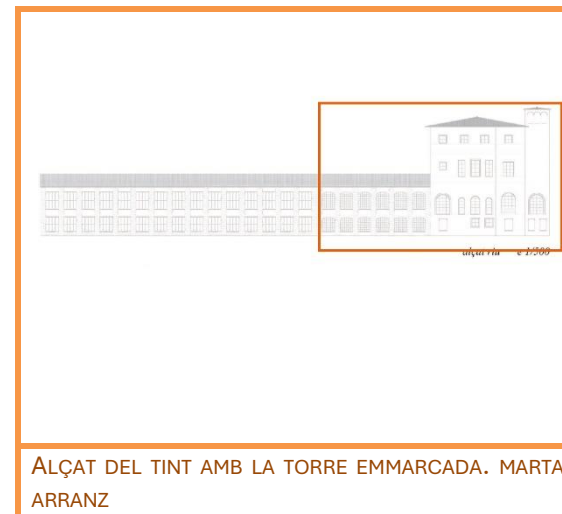

FOTO AÈRIA DEL
TINT AMB LA
TORRE
EMMARCADA.
AUTOR: BERNAT
CEDÓ

PLANTA DEL TINT
AMB LA TORRE
EMMARCADA.
ELABORADA PER
MARTA ARRANZ

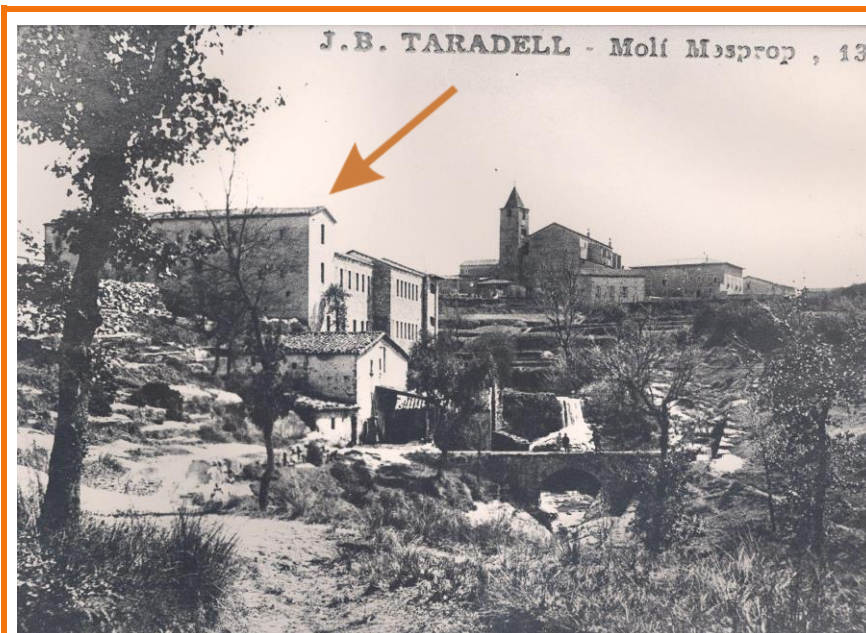
ALÇAT DEL TINT AMB LA TORRE EMMARCADA. MARTA
ARRANZ

Evolució històrica

El 1918 els Sert compren uns terrenys de la vídua de Puigdollers per a construir una torre pels propietaris de la fàbrica i una petita nau annexa que uneix la torre amb l'edifici dels Puigdollers. En aquest moment, els Sert segueixen utilitzant la nau de l'antic Tint de Baix, construïda perpendicularment al curs del riu.

EL QUADRE VERMELL ASSENYALA EL LLOC ON ES TROBAVA LA NAU DELS PUIGDOLLERS SOBRE EL PLÀNOL DE LA CONSTRUCCIÓ ACTUAL. PLÀNOL: MARTA ARRANZ

A LA FOTOGRAFIA ES POT VEURE EL PRIMER EDIFICI CONSTRUÏT PELS SERT, PARAL·LEL AL CURS DEL RIU. LA TORRE QUEDA AMAGADA PER L'ANGLE DE LA FOTOGRAFIA. LA FLETXA VERMELLA ASSENYALA LA NAU ANTIGA EDIFICADA PELS PUIGDOLLERS, I QUE ELS SERT VAN UTILITZAR DURANT LES PRIMERES DÈCADES COM A PROPIETARIS DE LA FÀBRICA. AQUESTA NAU S'ENDERROCARÀ MÉS ENDAVANT, A LA SEGONA FASE DE LES OBRES. FONT: ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL

L'edifici del Tint de Baix es va situar al costat del Molí de més a prop, ja que es necessitava l'aigua per a fer funcionar el tint.

La torre del Tint és una residència noucentista situada a l'extrem sud del complex industrial, adjunta a la part nord d'una nau. És la part més emblemàtica de tot el conjunt industrial. És l'edifici més proper al centre del poble i el que queda més alçat, fent que sigui el més visible.

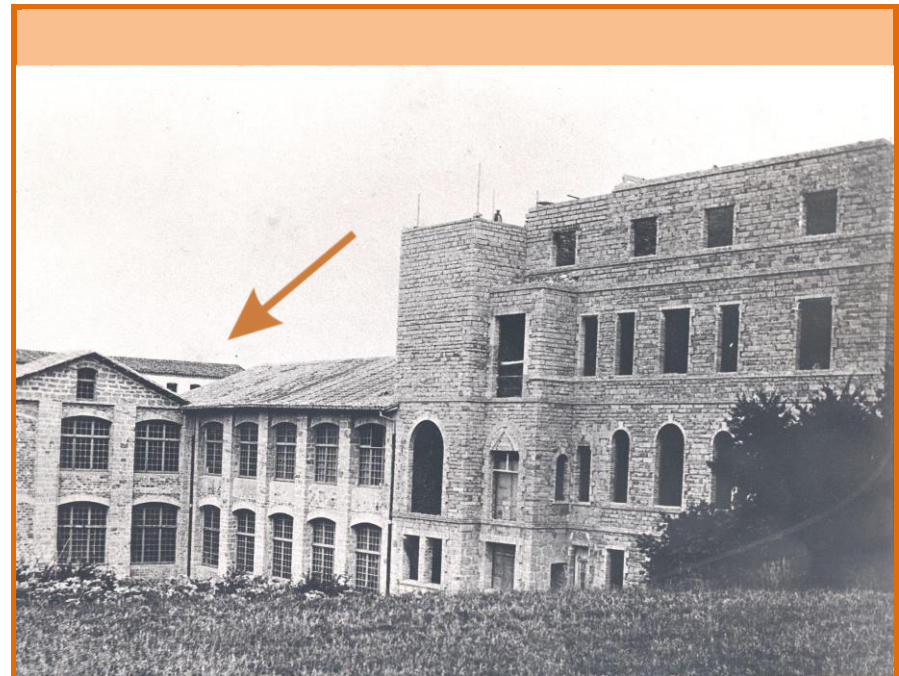
La torre es va construir entre els anys 1918 i 1922 amb Lluís Riera i Buch com a mestre d'obres.

Era un edifici pensat pels propietaris de la fàbrica, perquè poguessin allotjar-se a Taradell sobretot a l'estiu. En un primer moment s'hi va allotjar Domènec Sert i Badia, i després de la seva mort ho van fer dos nebots d'ell: un dels fills d'Eusebio López i M. Mercedes Sert; Claudio López Sert, marquès de Lamadrid, i Antonio Sert López, 3r comte de Sert.

A la torre del Tint, després de la mort de Domènec Sert i Badia s'hi allotjava la família de Claudio López, que tenia onze fills, mentre que la família d'Antonio Sert estiujava a un pis, tal com recorden diversos taradellencs.

FOTOGRAFIA DEL MOMENT DE CONSTRUCCIÓ DE LA TORRE, ANYS VINT. FONT: ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL.

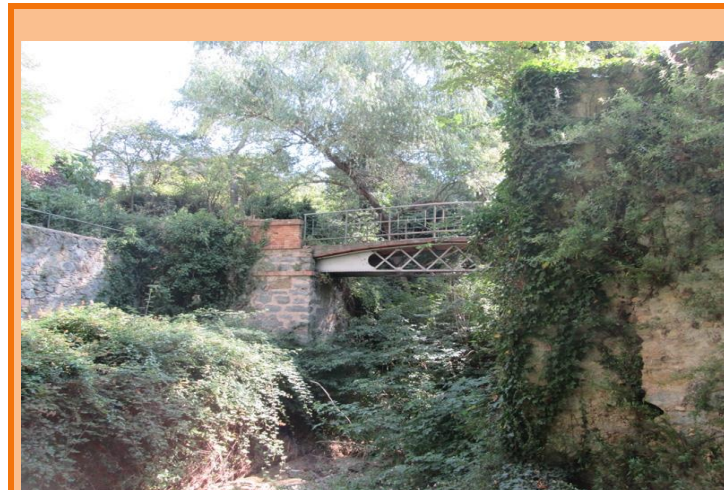

FOTOGRAFIA DELS ANYS VINT ON ES POT VEURE EL MOMENT DE CONSTRUCCIÓ DE LA TORRE. A DARRERE DE LA NAU FRONTAL (ANALITZADA MÉS ENDAVANT), ASSENYADA AMB LA FLETXA, ES POT OBSERVAR LA NAU ANTIGA, LA QUE ESTAVA DISPOSADA DE MANERA PERPENDICULAR AL RIU. FONT: ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL.

Per accedir a la torre, es va construir un pont d'ús exclusiu per als propietaris. El pont travessa la riera, i connecta el camí forestal de la banda sud, amb el conjunt.

És un pont fet d'una estructura metàl·lica sostinguda per dos estreps situats als extrems. La part central està formada per dues bigues amb una gelosia creuada que se subjecta a través d'un tauler de formigó. L'estructura se sosté amb dos estreps de paredat i baranes de maó vist, mentre que les de la part central són metàl·liques.

EN AQUESTA FOTOGRAFIA ES POT OBSERVAR LA CASA TORRE, AMB ELS JARDINS PARTICULARS A LA BANDA EST. A L'ESQUERRE DE LA FOTOGRAFIA S'ASSENYALA EL PONT D'ACCÉS A AQUESTA PART DEL CONJUNT. FONT: ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL.

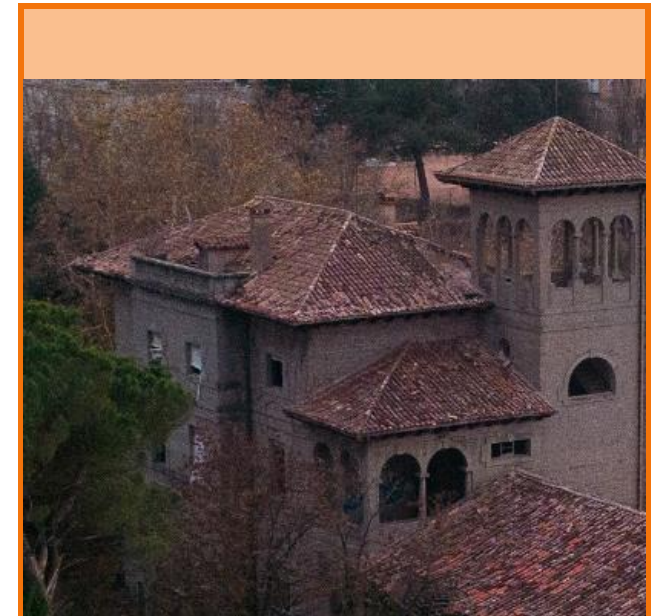
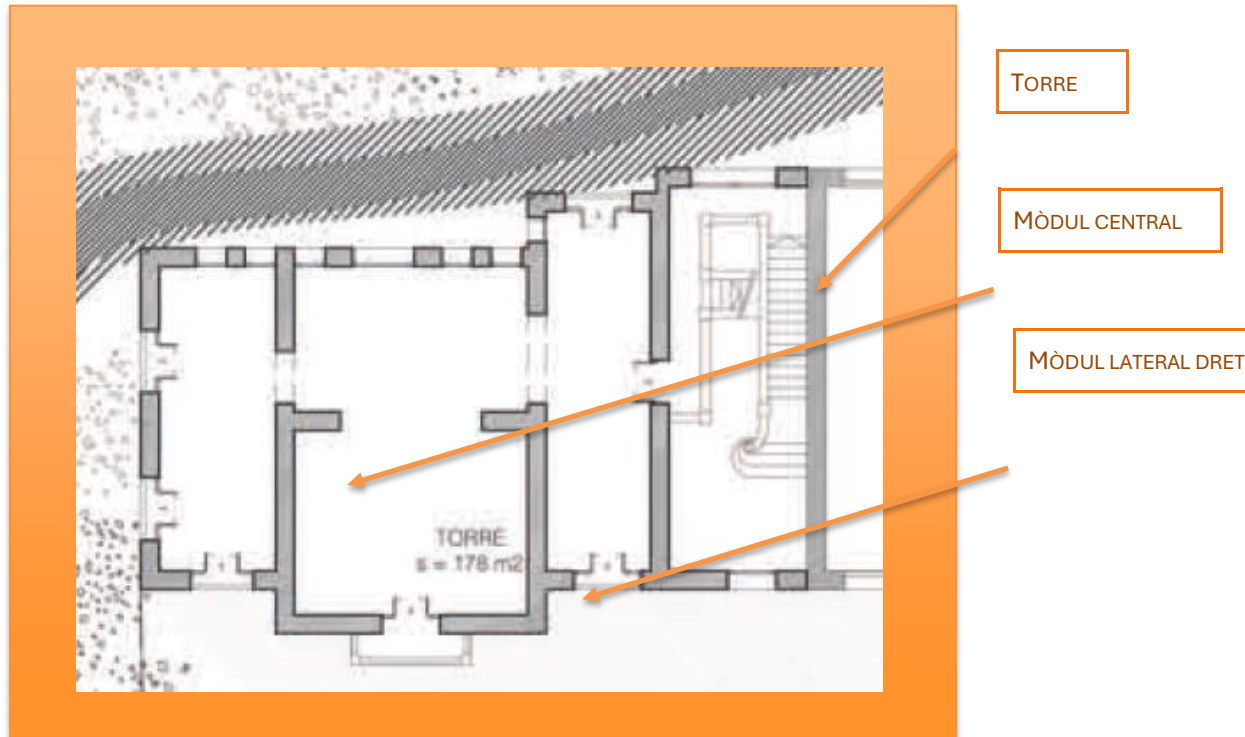

IMATGE ACTUAL DEL PONT. A LA BANDA ESQUERRA HI HA L'ACCÉS A LA TORRE. FONT: MAPA PATRIMONI CULTURAL DIBA.

Descripció arquitectònica

La torre té 2.412 m² repartits en un edifici d'estructura irregular amb semisoterrani, planta baixa, dos pisos i golfes habitables. La coberta és a quatre vessants i se sosté amb mènsules de fusta. Les façanes són de carreu i els emmarcats d'obertures i elements decoratius amb pedra treballada. El ràfec està rematat amb cabirons i hi ha motlures emmarcant cada pis

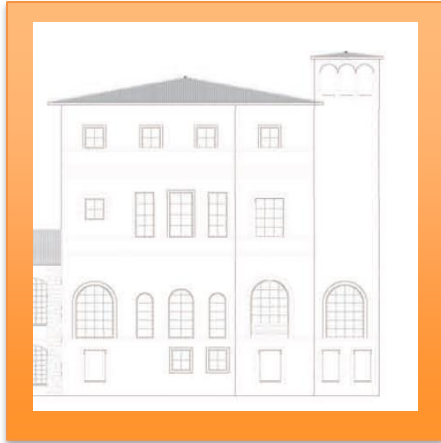
L'edifici té un cos rectangular amb una torre de planta rectangular a la banda nord. El cos rectangular es pot dividir en tres mòduls. El mòdul central està ampliat per la banda est i el mòdul lateral dret per la banda oest.

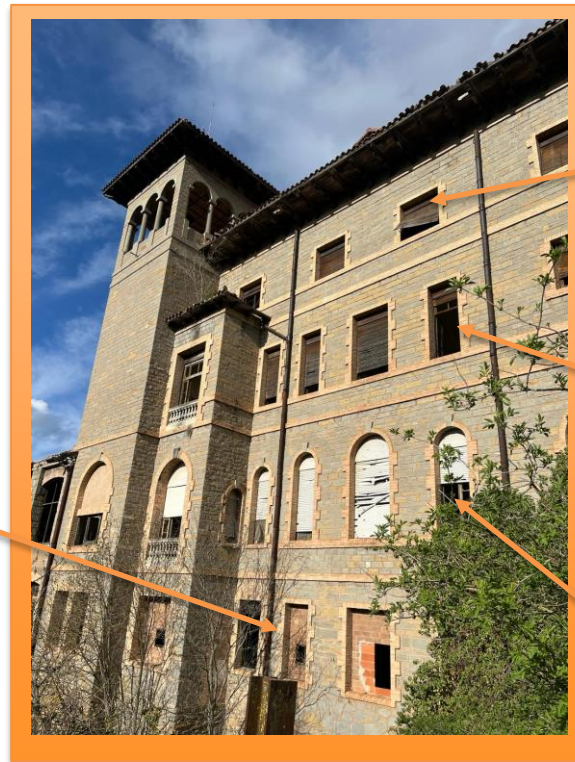
FOTOGRAFIA ON ES PODEN OBSERVAR LES DIVERSES COBERTES DE CADA UN DELS MÒDULS DE LA TORRE.
FONT:BERNAT CEDÓ

Façanes

FAÇANA OEST

A LES DUES PLANTES PIS I A LES GOLFES ES CONSERVA LA FUSTERIA DE GUILLOTINA QUARTERADA.

A LES GOLFES, LES FINESTRES SÓN QUADRADES, DE DIMENSIONS MÉS REDUÏDES

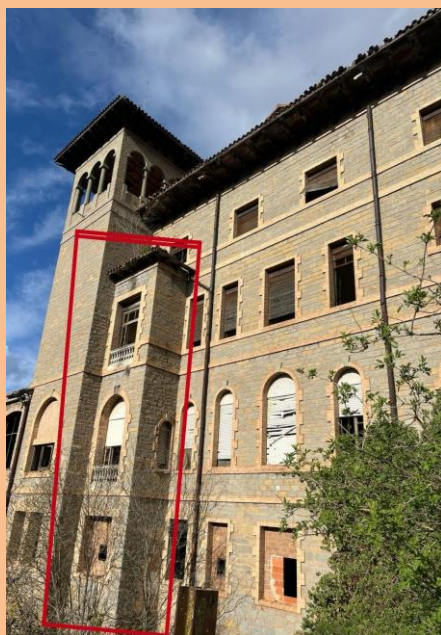
A LA SEGONA PLANTA LES FINESTRES ES DISPOSEN SIMÈTRICAMENT, CANVIANT ALTRA VEGADA LA TIPOLOGIA I PASSANT A SER RECTANGULARS

A LA PRIMERA PLANTA LES FINESTRES ES DISPOSEN SIMÈTRICAMENT. SÓN ALTES I RECTANGULARS ACABADES EN FORMA DE LLUNETA SEMICIRCULAR A LA PART SUPERIOR, COMBINANT DIVERSES AMPLADES.

A la planta baixa les finestres són de mides irregulars, combinant formes quadrades i rectangles.

La façana es configura a partir de la disposició uniforme en la qual cada pis té diverses obertures, en forma de finestres o de balcons. Totes elles responen a una tipologia diferent. Totes les obertures tenen marcs de pedra que sobresurten del nivell de la façana, imitant maó.

FONT FOTOGRAFIA: TARADELL.COM

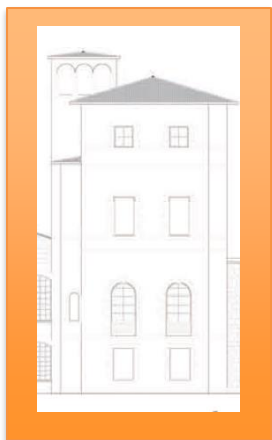

AQUESTA FAÇANA COMPTA AMB UN COS AVANÇAT RESPECTE A LA RESTA DE LA PARET, QUE ARRIBA A L'ALÇADA DEL SEGON PIS. FONT: TARADELL.COM

LA TORRE DISPOSA DE FINESTRES A LES PLANTES BAIXA I PRIMERA, I A LA PART SUPERIOR L'OBERTURA ÉS EN FORMA DE SOLANA O PORXO A PARTIR DE TRES ARCS DE MIG PUNT SOBRE COLUMNES. FONT: BERNAT CEDÓ

FAÇANA SUD

En aquest cas, l'amplada de la façana és més estreta que la de la façana oest. L'estructura i tipologia de les obertures és molt similar a la façana anterior, amb la diferència que només hi ha dues obertures per planta. Les fusteries són les mateixes que la façana oest.

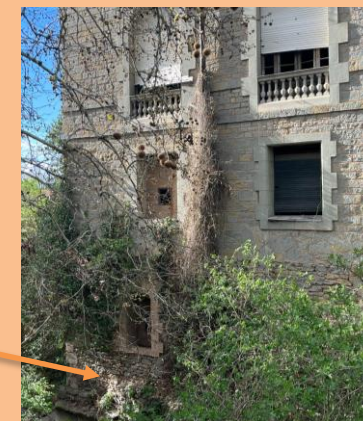
EN AQUESTA FAÇANA ES POT OBSERVAR COM AL PIS INFERIOR, PER SOTA DEL NIVELL DEL CARRER, HI HA UN SEMISOTERRANI AMB DUES FINESTRES, QUE ESTÀ SITUAT AL NIVELL DEL RIU.

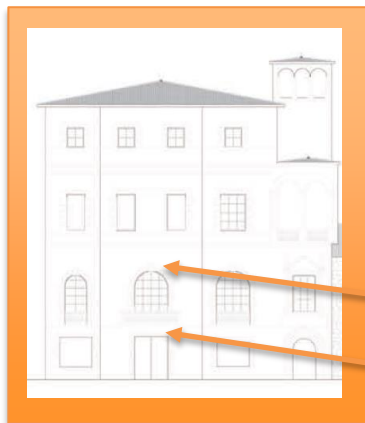
FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA

AQUESTA FRANJA PRESENTA UN REVESTIMENT DIFERENT DE LA RESTA DE LA FAÇANA, JA QUE ES POT OBSERVAR LA PEDRA DE CONSTRUCCIÓ DE L'EDIFICI, SENSE REVESTIMENT. A MÉS, LES MOTLURES DE LES FINESTRES PRESENTEN LA MATEIXA ESTÈTICA QUE LES DE LES CASES QUE S'ANALITZARAN MÉS ENDAVANT.

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA

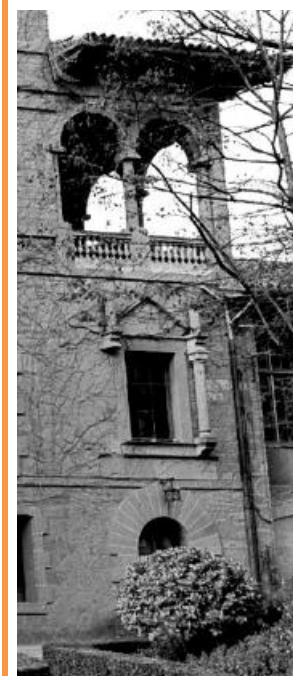
FAÇANA EST

EL COS PRINCIPAL ES TROBA AVANÇAT RESPECTE A LA RESTA DEL VOLUM. EN AQUEST COS A LA PLANTA BAIXA HI HA LA PORTA D'ACCÉS I AL PRIMER PIS UN BALCÓ.

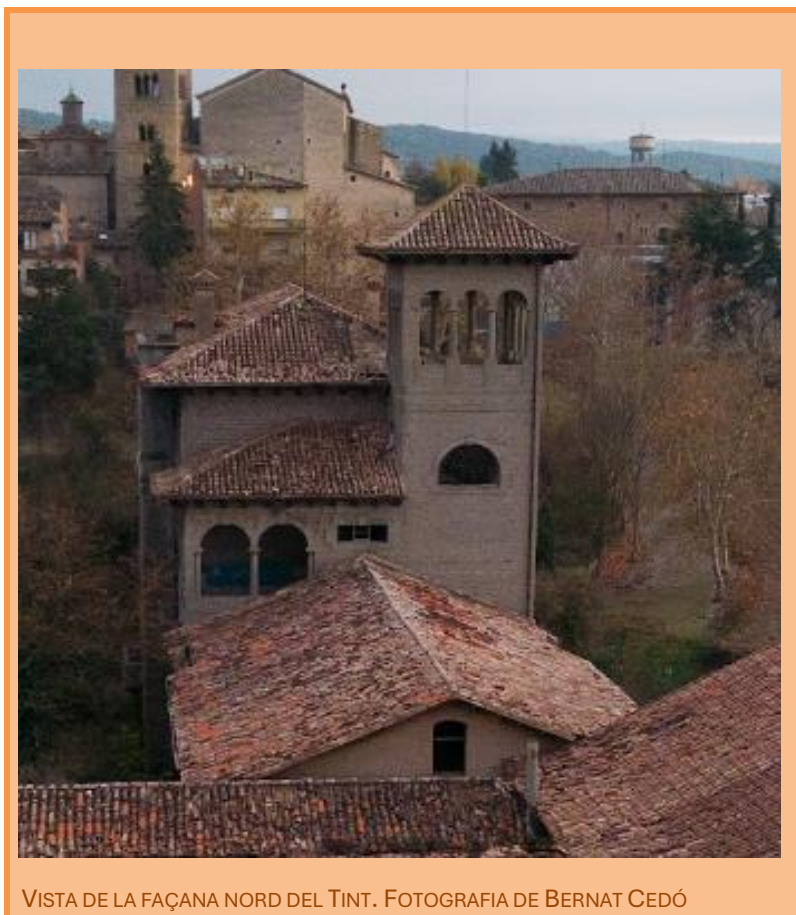
La façana est presenta alguna particularitat respecte a les altres façanes. La forma de les obertures i les fusteries es manté igual que a les altres façanes. A la planta baixa hi ha dues finestres rectangulars i dues portes, una d'accés al cos principal de l'edifici i l'altra directament a la torre lateral.

AL COS LATERAL HI HA UN ACCÉS INDEPENDENT AMB UN ARC DE MIG PUNT SOBRE LA PORTA QUE IMITA DOVELLES. AL PIS SUPERIOR DESTACA UN FRONTÓ QUE EMMARCA LA FINESTRA I UNA GALERIA HORIZONTAL AMB PORXOS D'ARC DE MIG PUNT, COLUMNETES I BALUSTRADA AL SEGON PIS, QUE ES PROLONGA A LA FAÇANA POSTERIOR.

FOTOGRAFIES DE L'ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL

FAÇANA NORD

VISTA DE LA FAÇANA NORD DEL TINT. FOTOGRAFIA DE BERNAT CEDÓ

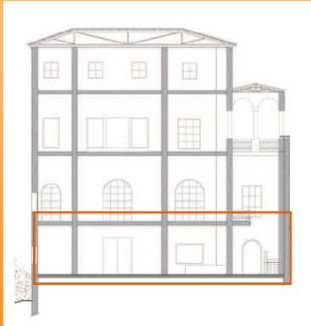
La façana nord presenta una estructura diferent de les altres façanes, marcada principalment per la nau annexa que es troba adossada a aquesta banda de la torre.

Pel que fa a la façana pròpiament de l'edifici, a la banda baixa del volum, a llevant, hi ha la porxada del segon pis, descrita anteriorment.

Pel que fa a la façana de la torre, destaca la porxada al pis superior també descrita anteriorment, i una finestra en forma de lluneta entre el segon i el tercer pis.

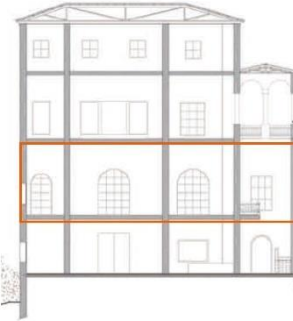
Interior

PLANTA BAIXA

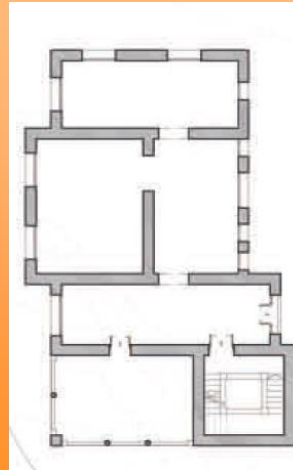

Només hi hem pogut entrar per la porta lateral que és la que dona directament a les escales per a accedir a la resta de pisos. No coneixem la planta ni la distribució d'aquesta planta baixa.

PRIMER PIS

El primer pis té cinc habitacions, una cuina i dos banys. S'hi accedeix a través de l'escala de pedra que puja des de la porta lateral descrita anteriorment.

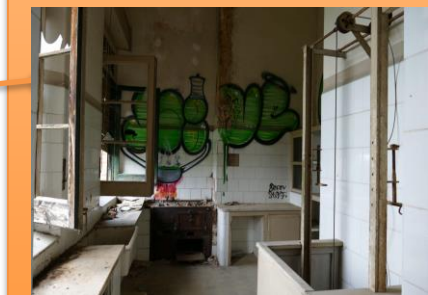
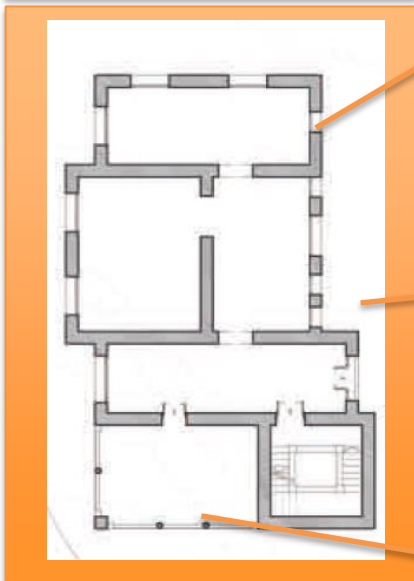
AQUESTES FOTOGRAFIES SÓN L'ÚNICA INFORMACIÓ GRÀFICA QUE TENIM DE LA DISTRIBUCIÓ DE LA PLANTA BAIXA. DESTACA L'ESCALA DE PEDRA D'ACCÉS A LA PRIMERA I SEGONA PLANTA. FONT: FACTOREXPLORER.COM

FOTOGRAFIES: FACTOREXPLORER.COM / PLÀNOLS: MARTA ARRANZ

SEGON PIS

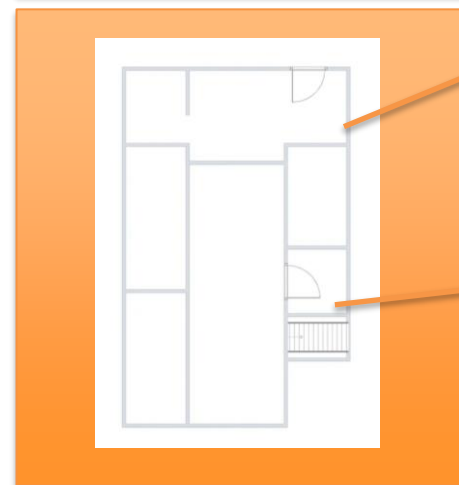
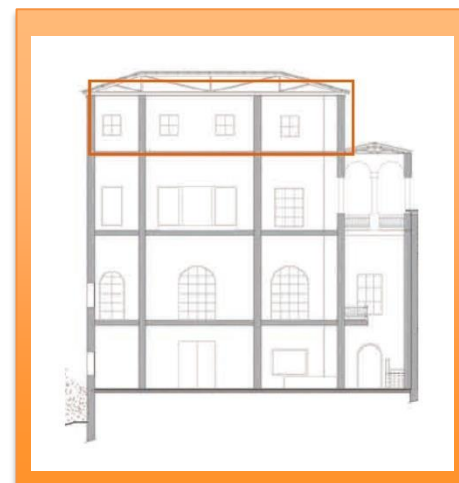

El segon pis presenta la mateixa estructura i distribució que el primer. El que el diferencia és l'accés, que és a través de la porxada descrita anteriorment.

GOLFES

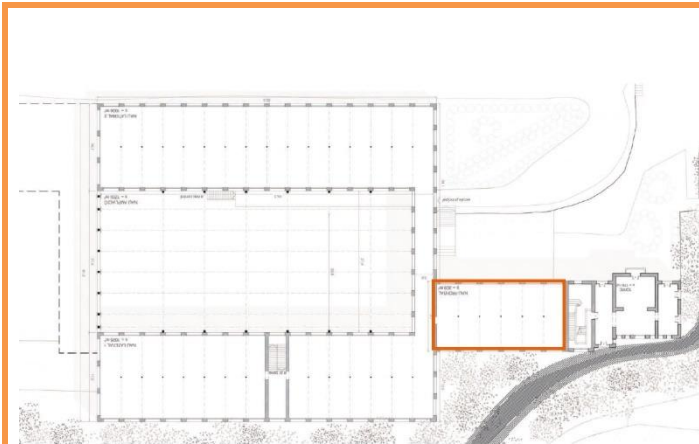
Les golfes presenten la mateixa estructura que la resta de pisos, encara que amb les dimensions més reduïdes. D'aquesta planta destaca la sala habilitada com a ràdio local de la qual encara se'n conserva material.

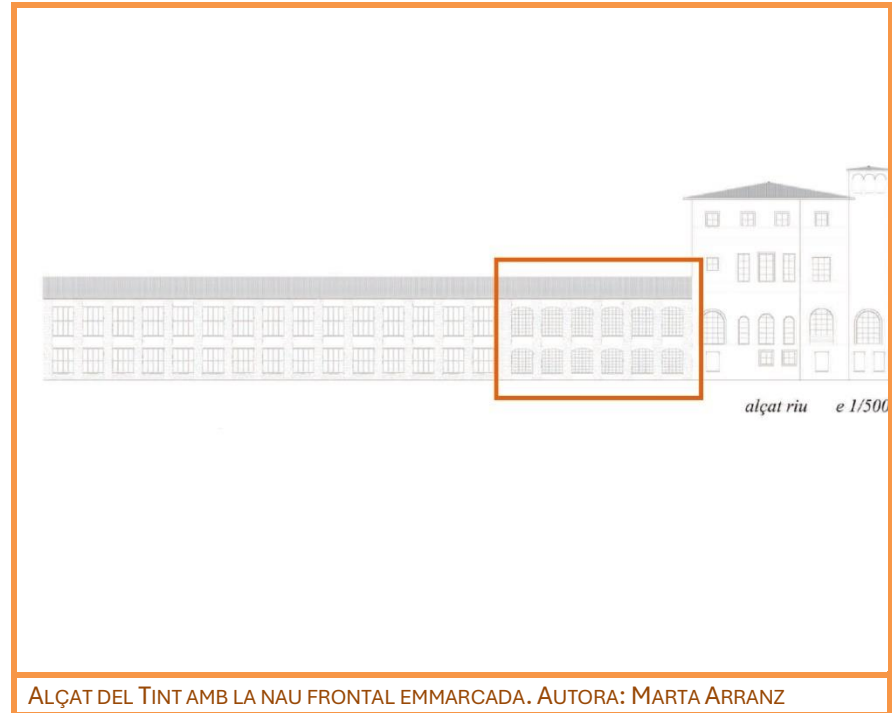
2. Nau frontal

FOTOGRAFIA
AÈRIA DEL TINT
AMB LA NAU
FRONTAL
EMMARCADA
AUTOR:
BERNAT CEDÓ

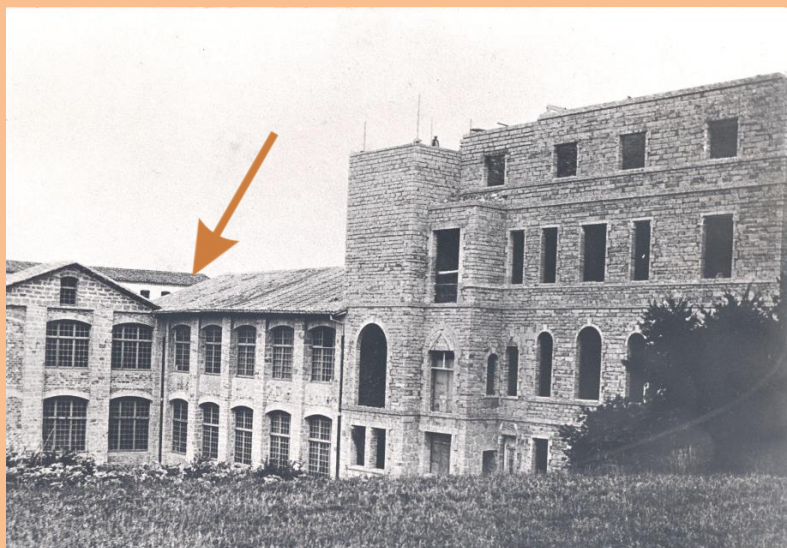

PLANTA DEL
TINT AMB LA
NAU FRONTAL
EMMARCADA.
AUTORA:
MARTA
ARRANZ

Evolució històrica

En aquesta primera fase de construcció, juntament amb la casa torre ja analitzada, també es construeix la nau frontal, adossada a la banda sud a la torre i a la banda nord a l'antiga nau dels Puigdollers. L'anomenen Santa Maria.

FONT: ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL

EN AQUESTA FOTOGRAFIA, TAMBÉ MOSTRADA ANTERIORMENT, ES POT OBSERVAR LA NAU FRONTAL ENTREMIG DE LA TORRE I DE LA NAU DELS PUIGDOLLERS.

TAMBÉ ES POT VEURE COM LA SEVA CONSTRUCCIÓ ÉS ANTERIOR A LA DE LA TORRE, JA QUE LA NAU FRONTAL EN AQUEST MOMENT JA ESTÀ ACABADA I, EN CANVI, LA TORRE ENCARA NO.

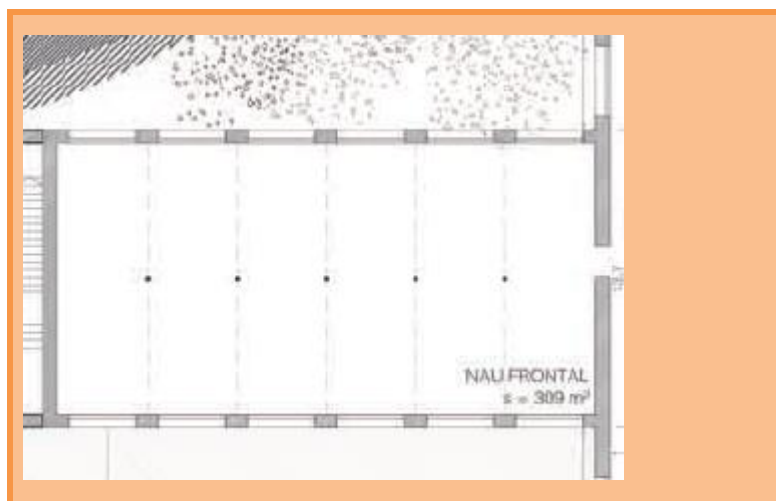
FONT: TARADELL.COM

A MÉS DE LA NAU FRONTAL, ES VA CONSTRUIR UN AFEGIT QUE CONNECTA DIRECTAMENT AMB LA NAU DELS PUIGDOLLERS, I PER TANT CONNECTA TAMBÉ LA TORRE AMB LA NAU DE LA FÀBRICA. A LA IMATGE ES POT OBSERVAR EL CANVI DE NIVELL DE LA PART FRONTAL AMB LA RESTA DE LA NAU. LA FRONTAL ÉS DE LA PRIMERA FASE DE CONSTRUCCIÓ I LA POSTERIOR SERÀ D'UNS ANYS MÉS TARD. AQUESTA NAU ERA UTILITZADA COM A PART DE LA FÀBRICA I TAMBÉ COM A MAGATZEM.

Descripció arquitectònica

La nau frontal és una construcció de planta rectangular de dos pisos, de 309 m² cada un d'ells.

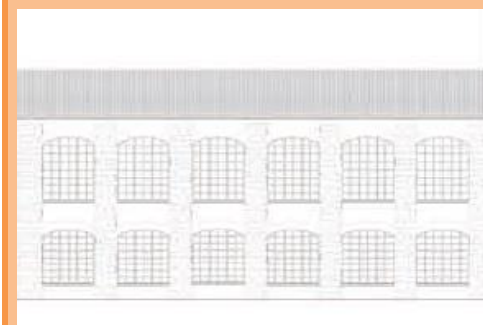
PLANTA DE LA NAU FRONTAL.

FONT: MARTA ARRANZ

Per la banda sud connecta amb la casa torre a través del semisoterrani. Per la banda nord, connecta amb les naus de la fàbrica a través d'una obertura interior, tant des del primer pis com des del segon.

FAÇANES

FAÇANA OEST

La façana oest presenta una estructura uniforme i regular de les obertures. Es disposen sis finestres per planta, ubicades simètricament, de forma rectangular acabades amb arc de lluneta a la part superior. Totes les finestres mantenen la fusteria de guillotina quarterada.

FONT: MARTA ARRANZ

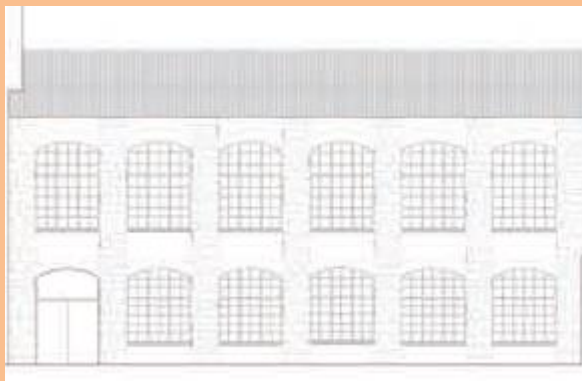
Pel que fa al revestiment, s'utilitzen els mateixos materials que a la casa torre. La paret és de maó amb revestiment de pedra. Els arcs estan emmarcats per unes motlures de pedra que sobresurten respecte de la paret i també s'afegeix una motlura vertical per cada eix vertical de la façana.

FOTO: Vista de la façana oest on s'aprecien els detalls descrits.

FOTOGRAFIA: ELABORACIÓ PRÒPIA

FAÇANA EST

La façana est presenta una estructura molt similar a la façana oest.

Les obertures es disposen de la mateixa manera que a la façana anterior, fent dues files de sis finestres cada una, corresponents a cada pis. En aquest cas, l'obertura de la planta baixa més propera a la casa torre, és una porta d'accés a la nau.

Aquesta façana es diferencia de l'anterior per les obertures de la planta baixa, ja que en comptes de ser obertes, estan tapiades. Això es deu al canvi de nivell del sòl, ja que per la banda oest la nau queda a nivell de carrer i, en canvi, per aquesta banda est se situa per sota. En fotografies antigues es pot veure com estaven obertes, per tant, probablement es van tancar més endavant.

EN AQUESTA FOTOGRAFIA ANTIGA ES POT VEURE COM LES FUSTERIES EREN COM LES DE LA FAÇANA OEST I ES POT INTUIR QUE LES FINESTRES INFERIORS ESTAVEN OBERTES.

FONT: ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL

Les fusteries de les finestres conserven l'estructura quadrangular, però han perdut part dels compartiments

FONT: ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL

Interior

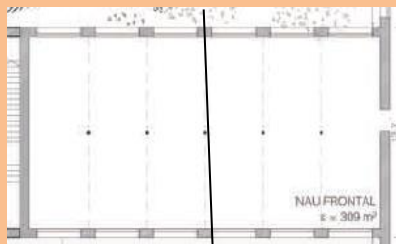
Només hem pogut accedir al primer pis, per tant, no coneixem els detalls de l'interior de la planta baixa d'aquesta nau.

PRIMER PIS

L'interior de la nau frontal presenta una estructura molt utilitzada en les naus industrials de principis del segle XX. És un espai diàfan només interromput per les columnes d'acer.

A l'interior, la nau està compartimentada en dos espais simètrics.

En aquest alçat, la línia negra marca el mur que compartimenta l'espai. A la fotografia, el mur assenyalat amb la fletxa.

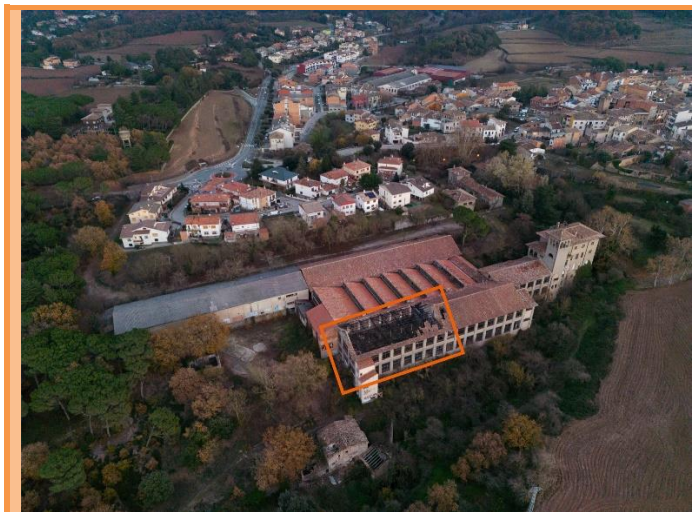

Sostre de fusta sustentat per pilars d'acer i fusteries que encara es conserven.

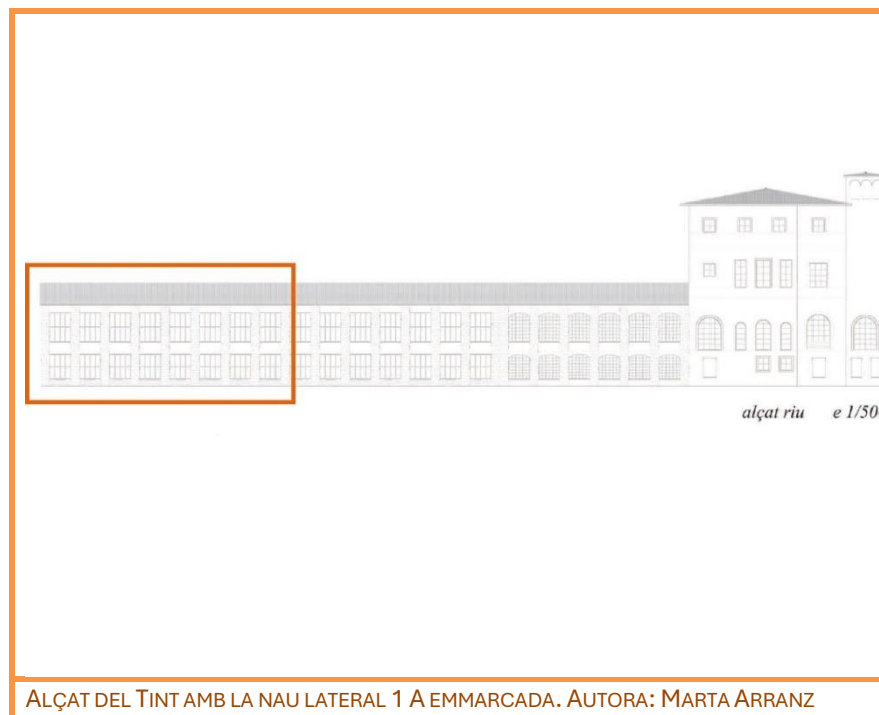
FOTOGRAFIES: ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL

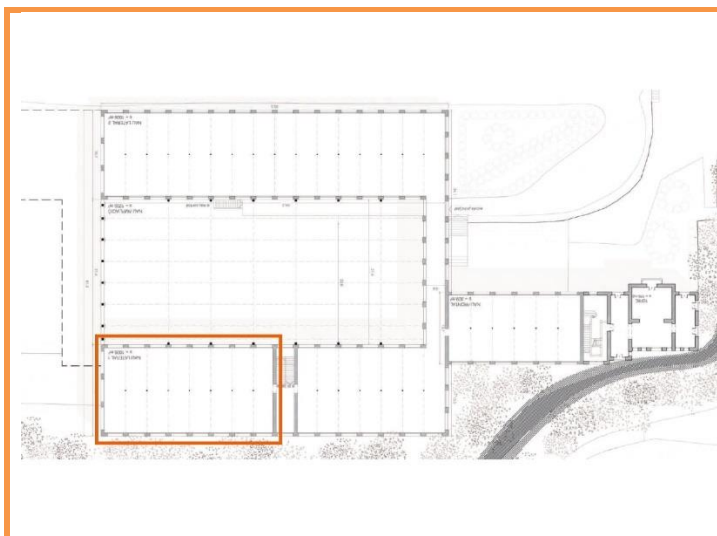
3. Nau lateral 1 A

VISTA AÈRIA DEL TINT AMB LA NAU LATERAL 1A EMMARCADA. AUTOR: BERNAT CEDÓ

ALÇAT DEL TINT AMB LA NAU LATERAL 1 A EMMARCADA. AUTORA: MARTA ARRANZ

PLANTA DEL TINT AMB LA NAU LATERAL 1 A EMMARCADA. AUTORA: MARTA ARRANZ

Evolució històrica

A principis de 1920, un cop construïda la casa torre i la nau frontal, es construeix la nau lateral 1 A, que permet ampliar la nau dels Puigdollers per la banda nord.

Aquesta nau va permetre poder ampliar l'espai disponible de la fàbrica i poder ubicar-hi més telers, mentre la fàbrica antiga seguia funcionant. (Baucells, 2015)

Aquesta nau va patir un incendi l'any 2016, que va malmetre part de l'estructura del primer pis. La teulada es va esfondrar i avui en resta únicament part de l'encavallada del sostre.

EN AQUESTES FOTOGRAFIES ES POT OBSERVAR L'ESTAT DE L'EDIFICI DURANT I DESPRÉS DE L'INCENDI.

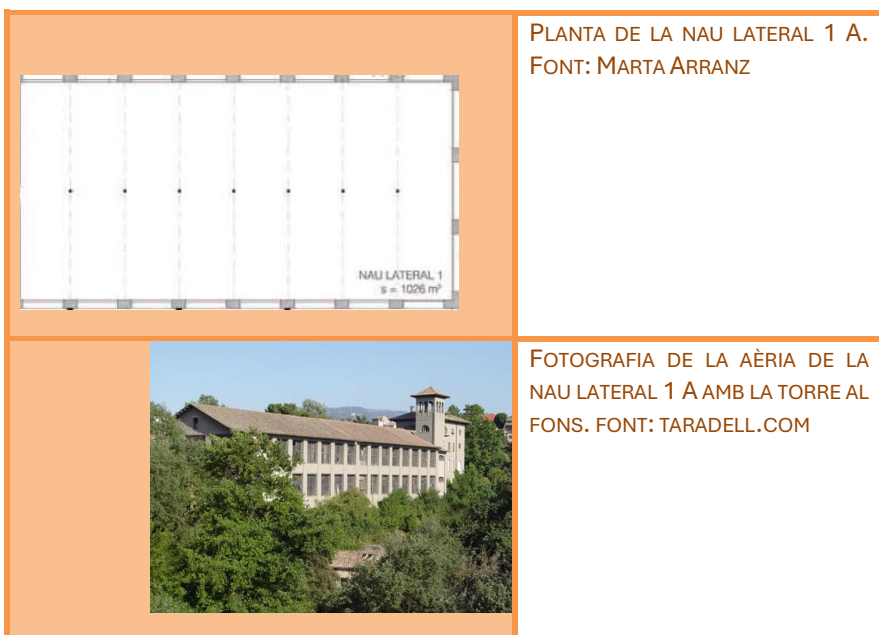
FONT: TARADELL.COM / BERNAT CEDÓ

Descripció arquitectònica

És una nau de dues plantes d'uns 600 m² cada una, de planta rectangular. La seva estètica segueix el model que s'adopta a principis del segle XX. És una construcció destinada a la producció, per tant, és un edifici rectangular, compacte, de dues plantes, uniforme, amb molt poca decoració, amb teulada a dos vessants i amb capcer pla, de manera que es pot ampliar fàcilment, com passarà més endavant.

Els murs són de maó i la façana està revestida amb pedra per la part exterior.

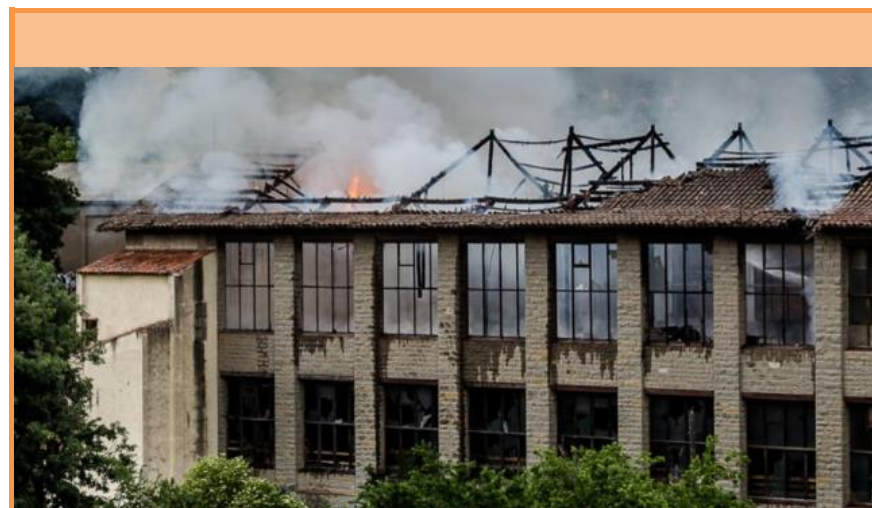
Façanes

FAÇANA OEST

La façana oest presenta una estructura regular i uniforme, amb dos nivells d'obertures, corresponents als dos pisos de la nau.

Les finestres són quadrangulars i conserven les fusteries quarterades i n'hi ha vuit a cada pis. Aquestes finestres estan disposades simètricament, constituint vuit eixos verticals. A cada eix, entremig de cada línia d'obertures, s'hi disposa una motllura decorativa

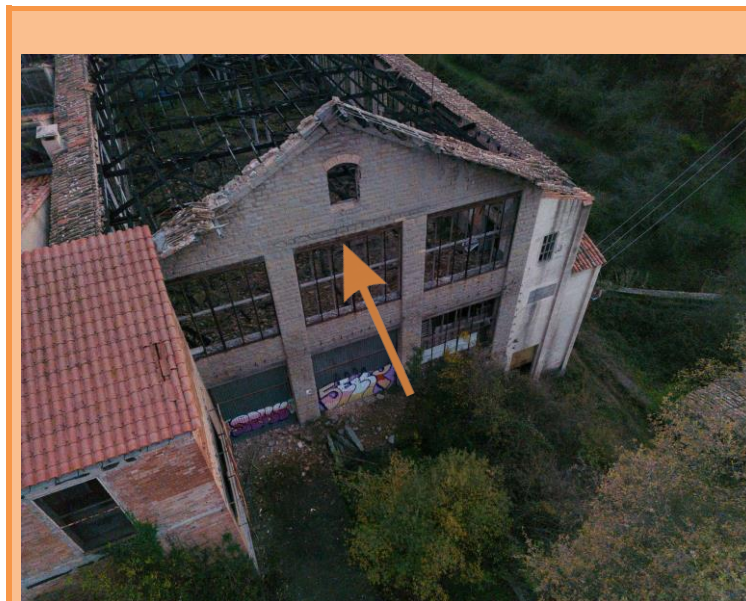
AQUESTA FOTOGRAFIA, A PART DE MOSTRAR L'INCENDI ANTERIORMENT ESMENTAT, PERMET OBSERVAR AMB CLARETAT LES MOTLLURES QUE DECOREN CADA EIX VERTICAL DE LA FAÇANA FONT: TARADELL.COM

FAÇANA NORD

La façana nord presenta una estructura regular i uniforme, amb sis obertures quadrangulars disposades en dues fileres simètriques, que corresponen als dos pisos. Les finestres conserven part de la fusteria quarterada. A l'alçat es mostren acabades en forma d'arc, possiblement perquè en un origen tenien aquesta forma. Actualment, són quadrangulars. Presenten unes decoracions com les de la façana oest, amb les motlures que marquen els eixos verticals, que en aquest cas són tres.

En el seu origen, totes les obertures eren finestres, però posteriorment, les dues obertures del lateral esquerre inferior, es van modificar i van convertir-se en dues portes d'accés aptes per a vehicles.

FONT: BERNAT CEDÓ

A LA IMATGE ES PODEN VEURE LES DUES OBERTURES INFERIORS, QUE ACTUALMENT TENEN UNA PORTA METÀL·LICA QUE PERMET L'ACCÉS DIRECTE A LA NAU.

TAMBÉ ES POT VEURE UNA PETITA OBERTURA CENTRAL A LA PART SUPERIOR DE LA FAÇANA, QUE CORRESPON A LES GOLFES AVUI DESAPAREGUDES.

TAMBÉ DESTACA UN PETIT COS A LA PART DRETA, AFEGIT MODERNAMENT PER A USOS QUE DESCONEIXEM.

Interior

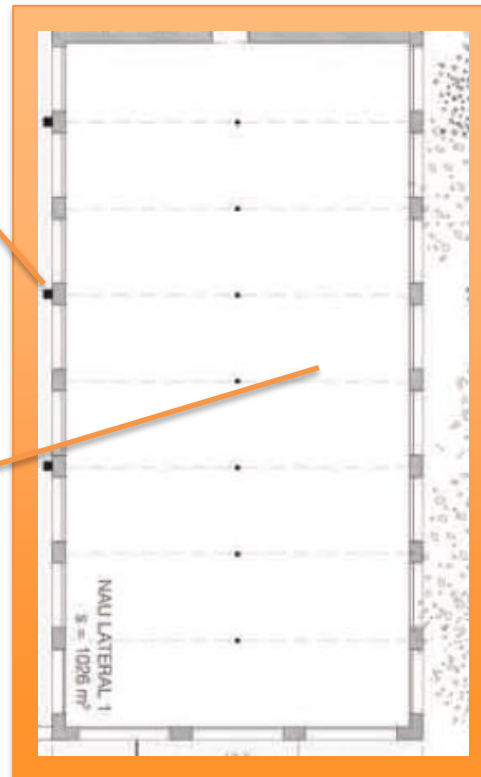
La planta baixa es presenta com espai diàfan, de vuit crugies, compartimentat pel mur que la separa de la nau lateral 1 B i per les escales que condueixen a la primera planta.

PLANTA BAIXA

El sostre és de fusta, suportat per unes jàsseres de gelosia de ferro colat amb columnes de fosa que permeten un major aprofitament de l'espai.

A LES FOTOGRAFIES, IMATGES DE L'EMBIGAT CONFIGURAT PER GRANS JÀSSERES D'ACER PERPENDICULARS A LA FAÇANA I BIGUES DE FUSTA PARAL·LELES A LA FAÇANA. FONT: ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL

DETALL DELS CAPITELLS DE QUATRE CARTEL·LES, UBICATS A LA PART SUPERIOR DE LES COLUMNES QUE SUSTENTEN LES BIGUES. FONT:FACTOREXPLORER

PRIMER PIS

FONT: TARADELL.COM

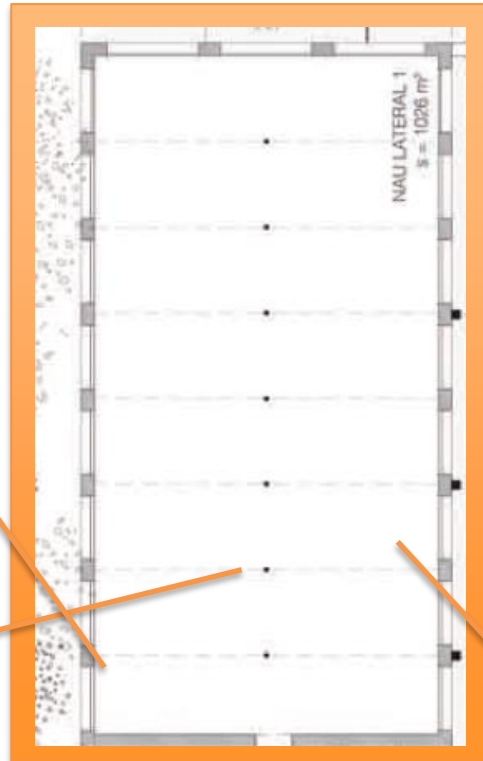
VISTA ACTUAL DE LA NAU. A DALT, PERSPECTIVA DE LA NAU DES DE LA FAÇANA NORD. A BAIX, VISTA AÈRIA DE L'ESTAT DEL SOSTRE DE LA NAU.

FONT: BERNAT CEDÓ

La primera planta segueix la mateixa estructura que la planta baixa. Es presenta com espai diàfan de vuit crugies compartimentat pel mur que la separa de la nau lateral 1 B i per les escales que condueixen a la planta baixa.

El sostre estava suportat per una encavallada de fusta i bigues d'acer. Avui en resta només les bigues i l'estructura de fusta molt malmesa per l'incendi esmentat anteriorment.

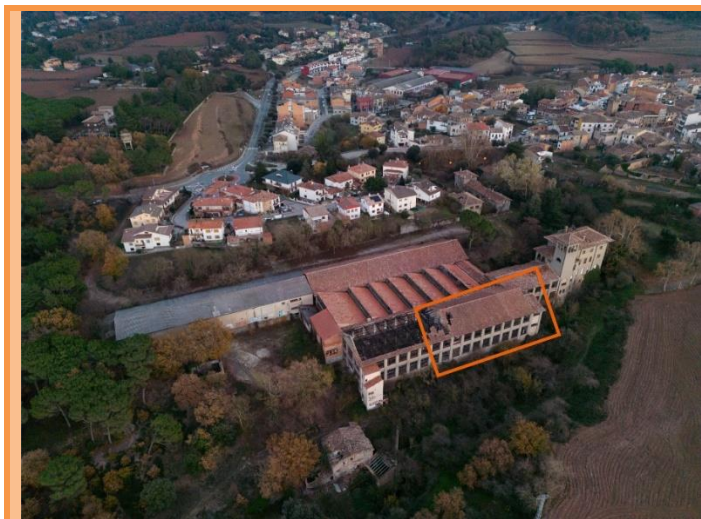

VISTA ACTUAL DE LA NAU, AMB EL SOSTRE DE FUSTA CALCINAT I EL TERRA PLE DE LA RUNA DE L'INCENDI.

FONT: TARADELL.COM

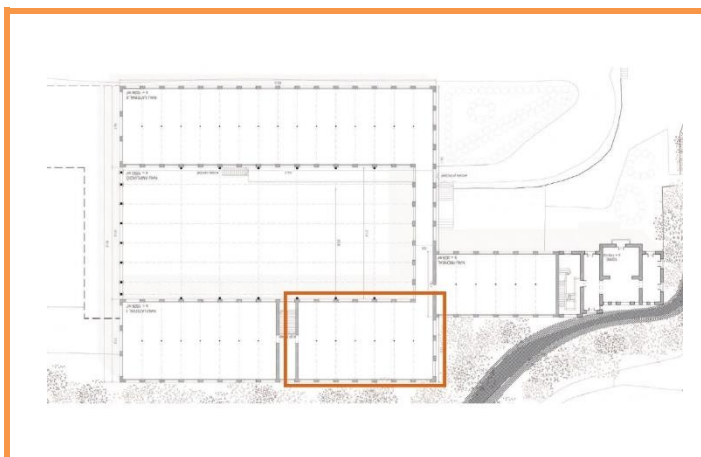

4. Nau lateral 1 B

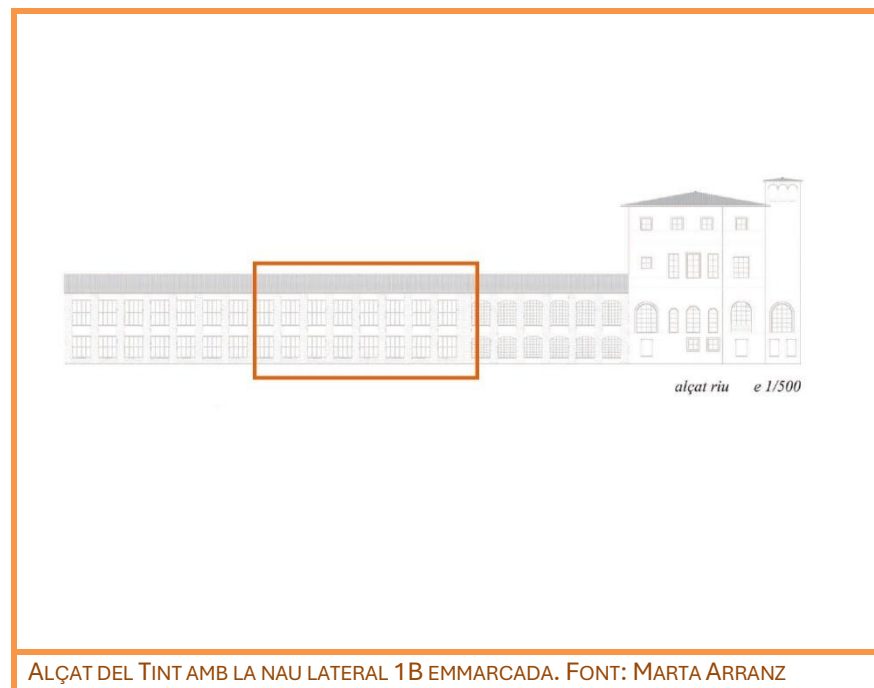
FOTOGRAFIA
AÈRIA DEL
TINT, AMB LA
NAU LATERAL
1B
EMMARCADA.

FOTOGRAFIA
DE BERNAT
CEDÓ

PLANTA DEL
TINT AMB LA
NAU LATERAL
1B
EMMARCADA.

FONT:
MARTA
ARRANZ

ALÇAT DEL TINT AMB LA NAU LATERAL 1B EMMARCADA. FONT: MARTA ARRANZ

Evolució històrica

La segona fase de construcció del Tint es va dur a terme entre el setembre de 1922 i el 1925. És en aquest moment quan s'acaba d'edificar la nau lateral 1 A i es construeix la nau lateral 1 B que uneix la torre dels Sert amb la nau anterior ja construïda i que, per tant, substitueix l'antic edifici del Tint de Baix. Aquesta no serà enderrocada fins a poder utilitzar un sector de les noves naus.

Aquesta nau està connectada tant amb la nau frontal com amb la nau lateral 1 A des de les dues plantes.

EN AQUESTA FOTOGRAFIA ES POT VEURE LA NAU DEL TINT AMB LA TORRE AL FONS. LA FLETXA MARCA L'ESPAI ON S'ESTÀ EDIFICANT ENTRE LA NAU I LA TORRE. ÉS EL LLOC QUE OCUPAVA L'ANTIGA FÀBRICA PUIGDOLLERS. FONT: ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL

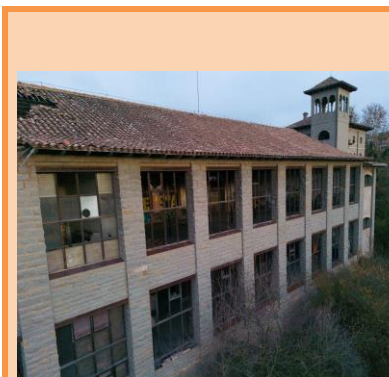
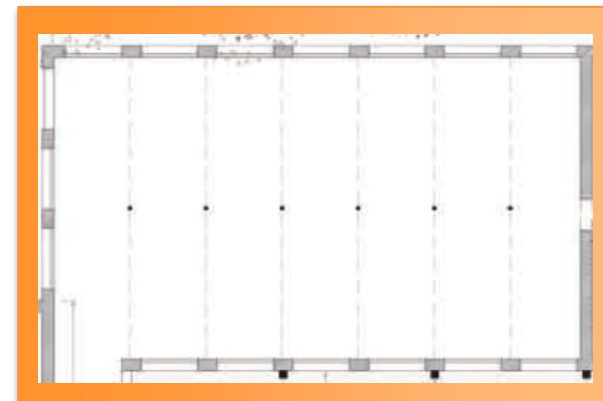
Descripció arquitectònica

És una nau de dues plantes d'uns 400 m² cada una, de planta rectangular, pràcticament igual que la nau lateral 1 A.

La seva estètica segueix el model que s'adopta a principis del segle XX.

És una construcció destinada a la producció, per tant, és un edifici rectangular, compacte, de dues plantes, uniforme, amb molt poca decoració, amb teulada a dos vessants i amb capcer pla, de manera que es pot ampliar fàcilment, com passarà més endavant.

Els murs són de maó i la façana està revestida amb pedra per la part exterior. Les dues plantes de la nau presenten una estructura diàfana únicament interrompuda per les bigues d'acer.

VISTA DE LA FAÇANA OEST DE LA NAU LATERAL 1 B. FONT: TARADELL.COM

Façanes

FAÇANA OEST

La façana oest d'aquesta nau presenta una estructura idèntica a la façana de la nau lateral 1 A. Té una estructura regular i uniforme, amb dos nivells d'obertures, corresponents als dos pisos de la nau. Les finestres són quadrangulars i conserven les fusteries quarterades i n'hi ha set a cada pis. Aquestes finestres estan disposades simètricament, constituint set eixos verticals. A cada eix, entremig de cada línia d'obertures, s'hi disposa una motllura decorativa.

EN AQUESTA FOTOGRAFIA ES POT VEURE COM LA FAÇANA ES DISPOSA AMB UNA ESTRUCTURA IDÈNTICA A LA DE LA NAU ANALITZADA ANTERIORMENT.

FONT: TARADELL.COM

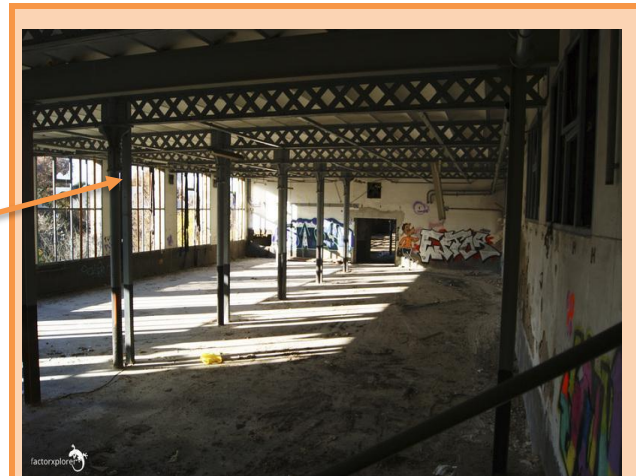

Interior

PLANTA BAIXA

La planta baixa és exactament igual que la de la nau lateral 1 A. Es presenta com espai diàfan, de set crugies, compartimentat pel mur que la separa de la nau lateral 1 B i per les escales que condueixen a la primera planta.

El sostre és de fusta, suportat per unes jàsseres de gelosia de ferro colat amb columnes de fosa que permeten un major aprofitament de l'espai, utilitzades habitualment a les naus industrials.

IMATGE DE L'INTERIOR DE LA NAU, ON ES POT OBSERVAR LA NAU DIÀFANA, AMB ELS DETALLS DE LES GELOSIES DE LES BIGUES QUE SUSTENTEN EL SOSTRE, IGUAL QUE A LA NAU ANALITZADA ANTERIORMENT.

FONT: FACTOREXPLORER.COM

PRIMERA PLANTA

FONT: ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL

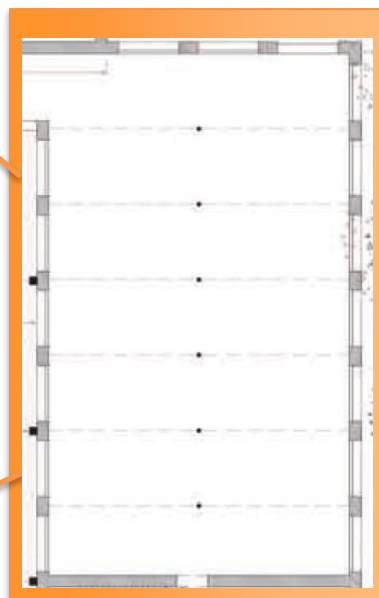
A DALT, VISTA INTERIOR DE LA NAU DES DEL MUR QUE LA SEPARA DE LA NAU LATERAL 1 A. A BAIX, VISTA DES DE LA PERSPECTIVA CONTRÀRIA.

FONT: ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL

La primera planta es presenta com un espai diàfan, de set crugies, compartimentat pel mur que la separa de la nau lateral 1 A i per les escales que condueixen a la planta baixa.

El sostre és de fusta, suportat per unes bigues de fusta amb columnes de fosa que permeten un major aprofitament de l'espai. En aquest cas no hi ha les jàsseres calades que apareixen a la planta baixa.

FONT: FACTOREXPLORER.COM

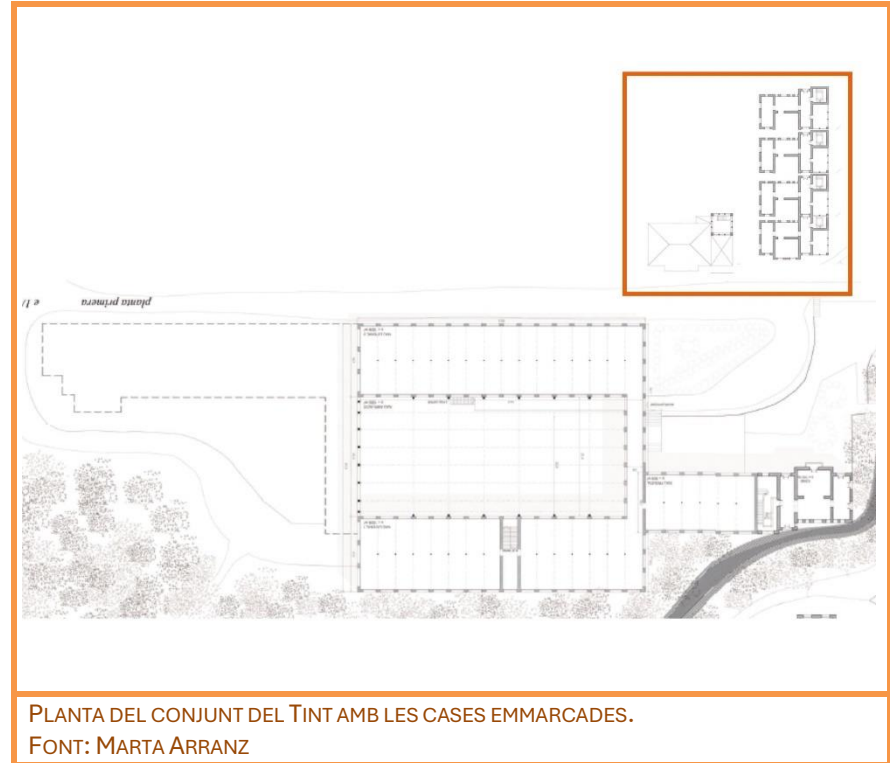

A LA BANDA EST, ES POT APRECIAR COM HI HAVIA HAGUT FINESTRES TAMBÉ A TOTA LA FAÇANA. AQUESTES VAN SER TAPIADES QUAN ES VA CONSTRUIR LA NAU CENTRAL, ADOSSADA A LA FAÇANA.

5. Cases

VISTA AÈRIA DEL CONJUNT DEL TINT AMB LES CASES EMMARCADES. FOTOGRAFIA DE BERNAT CEDÓ

PLANTA DEL CONJUNT DEL TINT AMB LES CASES EMMARCADES.
FONT: MARTA ARRANZ

Evolució històrica

Als anys vint es van construir les cases pel director, els encarregats, el vigilant i el manyà. Són cinc habitatges que es troben al sector de llevant del conjunt fabril.

FOTOGRAFIA DELS ANYS VINT ON ES POT VEURE A MÀ ESQUERRA EL DIRECTOR DE LA FÀBRICA EN AQUELL MOMENT, PERE PAPELL, I A LA DRETA EL MESTRE D'OBRES, LLUÍS RIERA. ES TROBEN DAVANT DE LA CASA DEL CANTÓ DE LLEVANT.
FONT: ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL

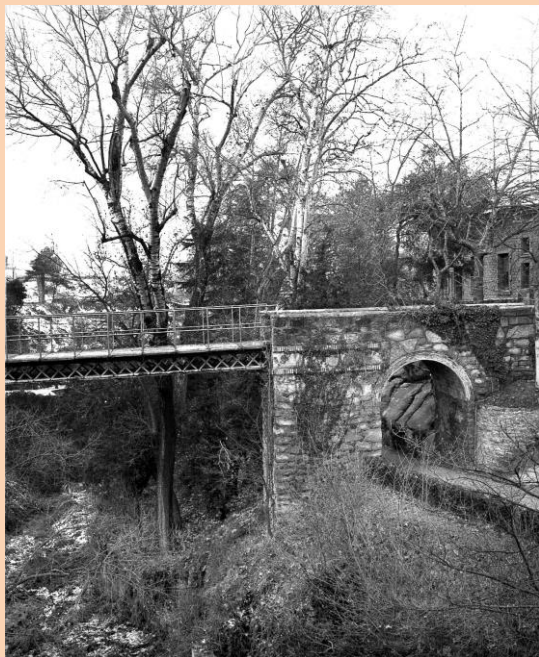
Les cases presenten la mateixa aparença que en el moment en què es van construir, amb la diferència de l'última, a la qual se li va afegir un pis superior.

EL DIRECTOR DE LA FÀBRICA (L'HOME VESTIT DE FOSC DE L'ESQUERRA) JUNTAMENT AMB LA SEVA FAMÍLIA DAVANT DE LA CASA ON VIVIEN, EL NÚMERO 35.
FONT: ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL

Per accedir a les cases dels directius, s'havia de passar un pont que travessa la riera. Aquest pont també s'utilitzava perquè els treballadors poguessin accedir a la fàbrica.

El pont està format per un sol tram d'estructura metàl·lica en forma de gelosia que es recolza sobre dos estreps fets de carreus i formigó. La part superior està pavimentada amb formigó i a l'inici amb còdols hi ha escrit: "COMERCIAL SERT S.A.". El pont està protegit amb una barana de ferro.

EN AQUESTA FOTOGRAFIA ES POT OBSERVAR EL PONT, CONSTRUÏT A LA BANDA SUD DE LES CASES, PARAL·LEL AL PONT DELS PROPIETARIS.

FONT: ARXIU FOTOGràFIC DE TARADELL

FOTOGRAFIA DE LA INSCRIPCIÓ A TERRA, AL PRINCIPI DEL PONT, ON ES POT LLEGIR "COMERCIAL SERT, S.A."

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA

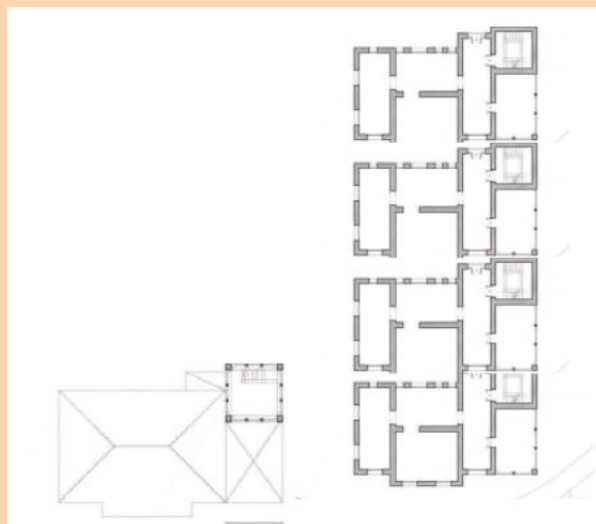

ENTRADA AL PONT DE LES CASES. AL FONS, LES CASES DELS DIRECTIUS.
FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA

Descripció arquitectònica

VISTA AÈRIA
DE LES CASES
DEL CONJUNT
DEL TINT.
FONT:
BERNAT
CEDÓ

PLANTA DE
LES CASES
DEL TINT.
FONT: MARTA
ARRANZ

Són cinc habitatges que es troben al sector de llevant del conjunt fabril. Es tracta de dos volums aïllats, de planta baixa i pis i la coberta a dos vessants. Els murs són a pedra vista amb els marcs de les obertures acabats amb maó. Un dels volums està compost per una sola casa a quatre vents, i l'altre per quatre cases adossades.

De les cinc cases, tres d'elles segueixen la mateixa estructura, sent les més senzilles i de menors dimensions amb una sola planta d'habitatge i unes golfes. De les altres dues, una també és adossada, però de dues plantes i les golfes i l'altra és la més gran de totes, que ja no és adossada sinó a quatre vents.

VISTA DE LA FAÇANA SUD DE LES CASES. FONT: FACTOREXPLORER.COM

5.1. Cases adossades

Façanes

FAÇANA SUD

EN AQUESTA FOTOGRAFIA ES POT OBSERVAR COM LES MOTLLURES DE LES OBERTURES SÓN IGUALS QUE LES DE LA CASA TORRE (FOTOGRAFIA DE SOTA). FOTOGRAFIA: ARXIU FOTOGRAFIC DE TARADELL

La façana sud de les quatre cases és igual per a totes elles, a excepció de l'última que té un pis superior afegit.

La façana es configura a partir de la disposició uniforme i regular de les obertures de cada habitatge. Al centre de cada casa hi ha una porta d'accés, amb una finestra quadrangular a sobre, i dues finestres rectangulars, una a cada banda de la porta. Tal com s'ha dit anteriorment, el mur és revestit de pedra a excepció dels marcs de les portes que estan decorats amb maó.

EN AQUESTA FOTOGRAFIA ES POT OBSERVAR COM ES CONSERVEN LES FUSTERIES VERDES DE LES OBERTURES.

FONT: FACTOREXPLORER.COM

DETALL DE LA CASA QUE ES TROBA A LLEVANT, A LA QUAL S'HI HA AFEGIT UN PIS SUPERIOR. LA FAÇANA SUD D'AQUEST PIS PRESENTA TRES FINESTRES RECTANGULARS DISPOSADES SIMÈTRICAMENT AMB LES OBERTURES INFERIORS. ELS MARCS DE LES FINESTRES SUPERIORS TAMBÉ PRESENTEN DECORACIÓ AMB MOTLLURES DE MAÓ.

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA

AFEGIT DAVANT DE LA PORTA D'ACCÉS DE LA PRIMERA CASA. NO CONEIXEM DE QUIN ANY ÉS.

FONT: FACTOREXPLORER.COM

FAÇANA EST

A la banda de llevant hi trobem la façana de la casa ampliada. Aquesta façana presenta una estructura molt simple, pràcticament buida. Les obertures les trobem únicament a la part superior, corresponent al pis afegit posteriorment. Són dues finestres quadrangulars disposades simètricament. Presenten la mateixa decoració que la resta de finestres de les cases.

Les fusteries es troben en un estat precari de conservació.

FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA

FAÇANA OEST

A la banda de ponent hi trobem la façana lateral de la primera casa. Presenta una estructura sòbria, marcada per la porta rectangular de la part superior, que correspon a les golfes. Presenta la mateixa decoració que la resta de finestres. A aquesta façana també s'hi adossa una escala de ferro per a accedir a aquesta part de la casa.

FOTOGRAFIA ON ES VEU EL DETALL DE LA FAÇANA OEST, ON ES POT VEURE L'OBERTURA DE LES GOLFES DE LA CASA I L'ESCALA D'ACCÉS. FONT: BERNAT CEDÓ

FAÇANA NORD

A la façana nord, les cases adossades presenten una petita construcció afegida a cada una d'elles. Aquests afegits es troben al que correspon a la part exterior de les cases, als petits jardins.

EN AQUESTA FOTOGRAFIA ES PODEN OBSERVAR LES CONSTRUCCIONS ANNEXES, QUE PRESENTEN UNA COBERTA A DOS VESSANTS, AMB TRES OBERTURES A LES FAÇANES. DUES A LA FAÇANA NORD I UNA A LA FAÇANA DE LLEVANT.
FONT: BERNAT CEDÓ

A la façana de cada casa s'hi disposen dues finestres al lateral dret, al costat de la construcció afegida. Presenten la mateixa decoració i estructura que la resta de finestres.

FOTOGRAFIA DE LA FAÇANA NORD DE LES CASES, ON ES VEUEN LES CONSTRUCCIONS ANNEXES I LES OBERTURES DE LA FAÇANA DE LA CASA.
FONT: FACTOREXPLORER.COM

Pel que fa a la façana nord de la **casa ampliada**, presenta una estructura diferent de la resta.

La façana es disposa en dos registres, corresponents als dos pisos de la casa. Al registre inferior s'hi disposen dues portes a cada extrem i una finestra quadrangular al centre, més amunt. La disposició és molt semblant a la de la façana de la banda sud.

Al registre superior s'hi presenten dues finestres rectangulars desplaçades al lateral dret.

Totes les finestres estan decorades com a la resta de les cases.

FOTOGRAFIA DE LA FAÇANA NORD DE LA CASA AMPLIADA, ON ES POT VEURE LA DISPOSICIÓ DE LES OBERTURES. FONT: FACTOREXPLORER.COM

5.2. Casa aïllada

La façana principal de la casa aïllada presenta una estructura irregular dividida en dos registres, que corresponen a la planta baixa i al primer pis respectivament. Al pis inferior s'hi disposa una obertura quadrangular amb portes de fusta apta per a vehicles.

Al lateral esquerre de la façana s'hi presenta una porta de dimensions més reduïdes amb fusteria decorada.

Al pis superior s'hi disposen dues finestres quadrangulars simètricament sobre la porta més gran.

La sobrietat de la façana es trenca per una motllura de maó que delimita la planta baixa amb el pis superior. Aquesta motllura es trenca per una finestra quadrangular al lateral esquerre, a sobre de la porta d'accés.

FOTOGRAFIA DE LA FAÇANA PRINCIPAL DE LA CASA AÏLLADA. FONT: MAPA DE PATRIMONI CULTURAL DE TARADELL, DIBA

PER A ANALITZAR LES ALTRES FAÇANES D'AQUESTA CASA NOMÉS TENIM AQUESTA FOTOGRAFIA, JA QUE L'ACCÉS ÉS DIFÍCIL. PEL QUE PODEM OBSERVAR, LA RESTA DE FAÇANES TAMBÉ ES DIVIDEIXEN EN ELS DOS REGISTRES, EMMARCATS PER LA MOTLLURA DE MAÓ. AL REGISTRE INFERIOR A LA FAÇANA EST NO HI OBSERVEM CAP OBERTURA, I A LA FAÇANA SUD HI INTUÏM TRES FINESTRES QUADRANGULARS. AL REGISTRE SUPERIOR A LA FAÇANA EST HI OBSERVEM UNA FINESTRA QUADRANGULAR I A LA FAÇANA SUD ALTRA VEGADA N'HI INTUÏM TRES. TOTES PRESENTEN LA MATEIXA DECORACIÓ QUE LA RESTA D'OBERTURES DE LES CASES.

FONT: FACTOREXPLORER.COM

Interior

CASES ADOSSADES

Pel que fa a l'interior, les quatre cases disposen d'una planta baixa amb dues habitacions, una sala amb llar de foc, una cuina, un bany, una sala de netejar amb un safareig i un pati a la banda posterior, compartit per totes les cases.

Les golfes presenten un espai diàfan marcat per la forma de la teulada, ja que es troben sota-coberta.

La casa a la qual s'hi ha afegit un pis superior, disposa de tres habitacions més i un bany més, ubicats a aquest pis.

FOTOGRAFIES DE L'INTERIOR DE LA CASA.
FONT: FACTOREXPLORER.COM

CASA AÏLLADA

D'aquesta casa no tenim ni fotografies ni informació de com és la seva distribució interior.

Fixant-nos amb la façana podem intuir que té dos pisos, el de la planta baixa per a vehicles i el primer pis com a habitatge. Intuïm que al pis superior s'hi accedeix a través de la porta del lateral esquerre.

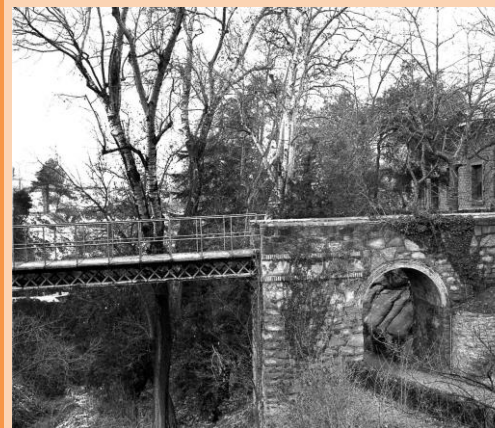

LA PORTA D'ACCÉS AL PIS SUPERIOR CONSIDEREM QUE SERIA LA PORTA DEL LATERAL ESQUERRA. FONT: MAPA PATRIMONI CULTURAL DIBA

A les cases s'hi pot accedir des del mateix recinte del Tint, o des de la Font Gran, amb un pont que travessa el riu. El pont està format per un sol tram d'estructura metàl·lica en forma de gelosia que es recolza sobre dos estreps fets de carreus i formigó. El pont està protegit amb una barana de ferro.

FOTOGRAFIA ACTUAL DEL PONT D'ENTRADA A LES CASES I A LA FÀBRICA. FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA

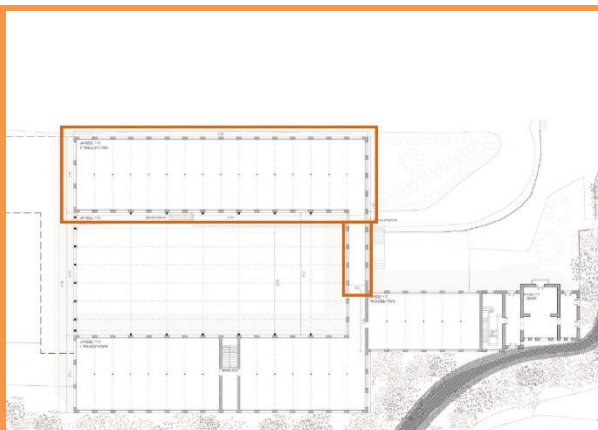
FOTOGRAFIA DELS ANYS CINQUANTA DEL MATEIX PONT. FONT: ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL

6. Nau lateral 2

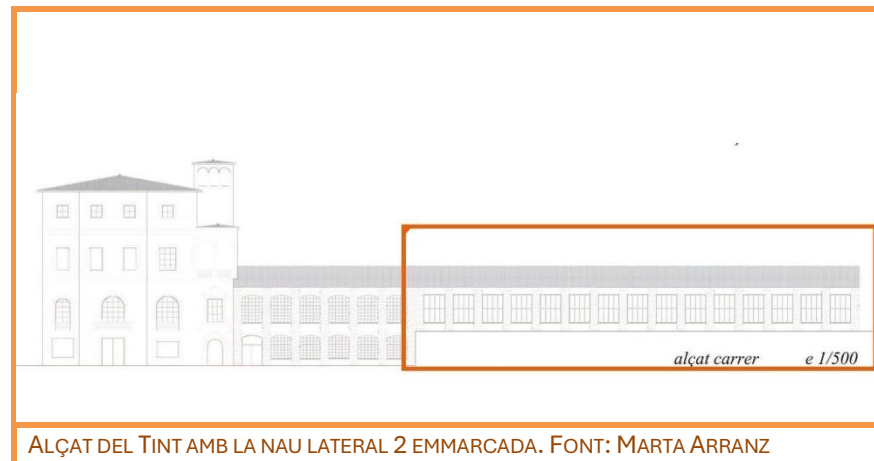

VISTA AÈRIA DEL
TINT AMB LA NAU
LATERAL 2
EMMARCADA.

FOTOGRAFIA DE
BERNAT CEDÓ

PLANTA DEL
CONJUNT DEL TINT
AMB LA NAU
LATERAL 2
EMMARCADA.
FONT: MARTA
ARRANZ

ALÇAT DEL TINT AMB LA NAU LATERAL 2 EMMARCADA. FONT: MARTA ARRANZ

Evolució històrica

Als anys trenta es construeix la nau que se situa a la part superior del terreny, deixant un espai entre les naus que permetia que la nau tingués molta bona il·luminació natural, seguint amb la tipologia de creixement d'edificis industrials del segle XX.

A través d'aquesta nau, els treballadors accedien a la fàbrica. També és on hi havia els telers més grans, i al passadís hi havia els despatxos.

BANDA NORD DE LES NAUS DE LA FÀBRICA. A LA DRETA ES VEU LA NAU LATERAL 1, PRINCIPALMENT LA FAÇANA EST. A L'ESQUERRA, LA FAÇANA NORD DE LA NAU LATERAL 2. AL CENTRE, L'ESPAI BUIT ENTRE LES DUES NAUS, INTERROMPUT PER UN PASSADÍS A LA A BANDA SUD QUE LES UNEIX.

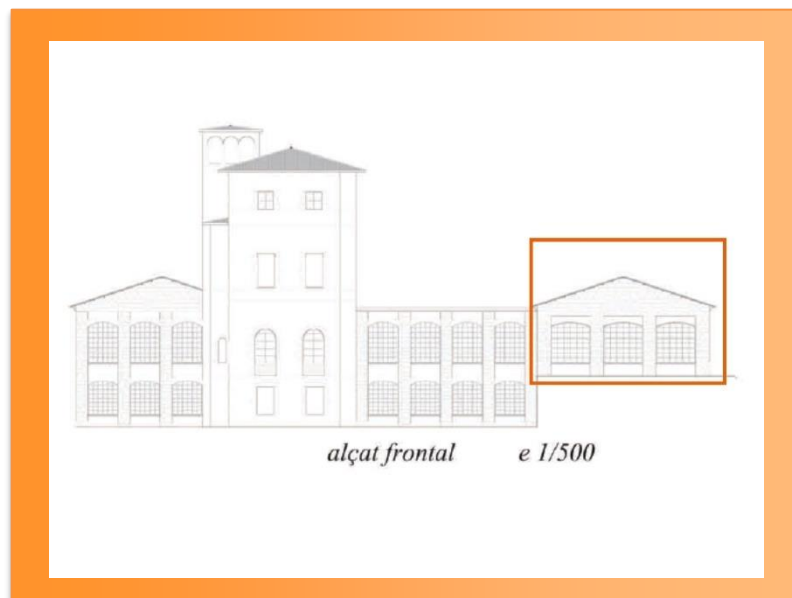
FONT: ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL

GRUP DE TREBALLADORES DAVANT DE LA PORTA D'ACCÉS A AQUESTA NAU, QUE ÉS A TRAVÉS DE LA QUAL ACCEDIEN A LA FÀBRICA. FONT: ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL

Descripció arquitectònica

La nau lateral 2 es va construir als anys trenta. Presenta una estructura molt semblant a la nau lateral 1. Tot i això, pel desnivell del sòl, aquesta nau té una sola planta a nivell del terra, amb 1.026 m² en total.

La tipologia de creixement de la fàbrica segueix el model d'altres indústries de la mateixa època, construint una nau paral·lela a l'existente deixant un espai de pas entremig per l'entrada de llum natural. Les naus es connecten a través d'un passadís. (Esteve, 2008)

Façanes

FAÇANA EST

Aquestes finestres estan disposades simètricament, constituint quinze eixos verticals. A cada eix, entremig de cada línia d'obertures, s'hi disposa una motllura decorativa.

La façana est d'aquesta nau és molt semblant a la façana oest de la nau lateral 1. Té una estructura regular i uniforme, amb un nivell d'obertures. Les finestres són quadrangulars i conserven les fusteries quarterades. En total n'hi ha quinze, com a la nau lateral 1.

A DALT, L'ÚNICA FOTOGRAFIA QUE TENIM D'AQUESTA FAÇANA, JA QUE L'ACCÉS A AQUESTA PART DEL CONJUNT ÉS FORÇA COMPLICADA ACTUALMENT.

A BAIX, UNA FOTO AÈRIA ON ES POT INTUIR L'ESTAT ACTUAL D'AQUESTA FAÇANA.

FAÇANA SUD

La façana sud presenta una estructura molt semblant a la façana nord de la nau lateral 1. Es presenten tres obertures rectangulars que es disposen regularment al llarg de la façana, emmarcades per un marc de pedra en forma d'arc a la part superior. L'obertura del lateral esquerre és una porta i les altres dues són dues finestres. Els tancaments presenten una estructura quarterada de ferro, acabada amb vidre, actualment en un estat bastant precari de conservació. Pel que fa a la porta, originalment també havia estat de ferro i vidre, però en època moderna es va substituir per una gran porta de ferro que permet l'entrada i sortida de vehicles. A la part superior central, s'hi disposa una petita finestra.

FOTOGRAFIA ACTUAL DE LA FAÇANA SUD DE LA NAU LATERAL 1. ES POT OBSERVAR EL MAL ESTAT DE LES VIDRIERES.

FONT:
FACTOREXPLORER.COM

Interior

L'interior de la nau es presenta com un espai diàfan, compartimentat a la part frontal pel passadís que l'uneix amb la resta de naus, i per la banda oest que la connecta amb la nau adossada. La façana lateral conserva les antigues obertures, idèntiques a les de la façana est analitzades anteriorment.

Pel que fa als suports, presenta una encavallada de fusta suportada per columnes de fosa de quatre cartel·les, disposades en quinze crugies.

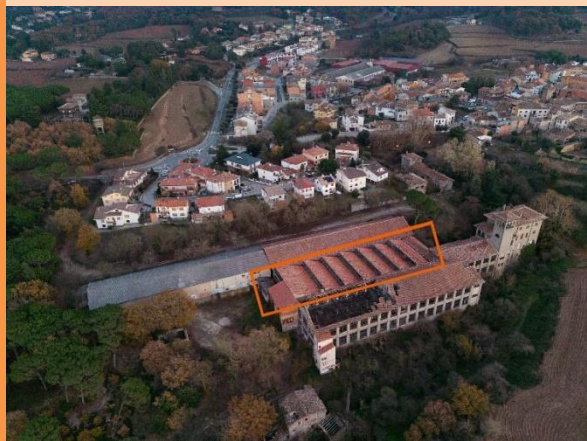

VISTA INTERIOR DE LA NAU LATERAL. S'OBSERVA L'ENCAVALLADA DE FUSTA, LES COLUMNES DE FOSA I LES OBERTURES DE LA FAÇANA. FONT: FACTOREXPLORER.COM

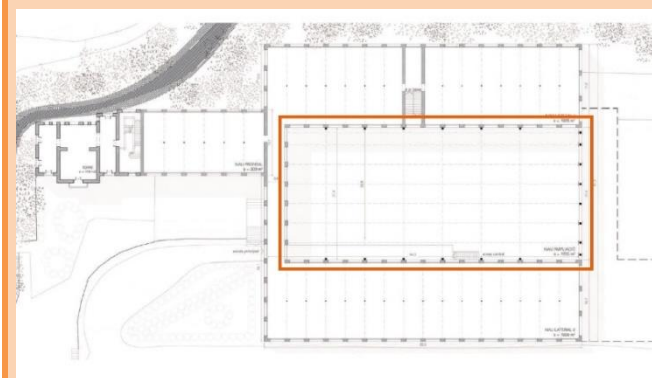

VISTA INTERIOR DE LA NAU. A MÉS DE L'ENCAVALLADA I LES COLUMNES, S'OBSERVEN LES OBERTURES DE LA FAÇANA OEST. FONT:FACTOREXPLORER.COM

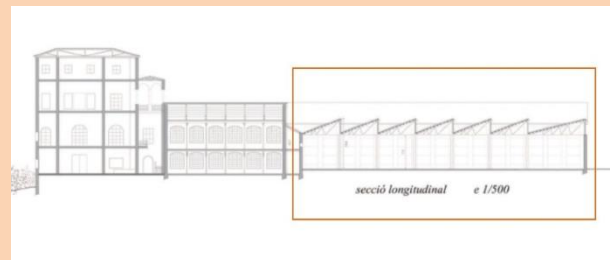
7. Nau ampliació

VISTA AÈRIA DEL CONJUNT DEL TINT, AMB LA NAU AMPLIACIÓ EMMARCADA.
FONT: BERNAT CEDÓ

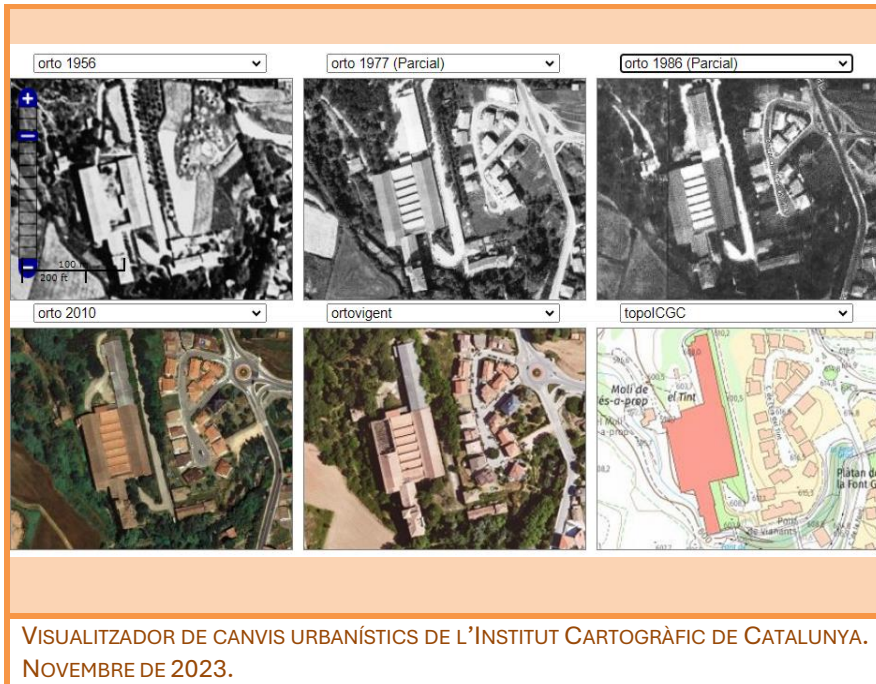
PLANTA DEL CONJUNT DEL TINT AMB LA NAU AMPLIACIÓ EMMARCADA.
FONT: MARTA ARRANZ

ALÇAT DEL TINT AMB LA NAU AMPLIACIÓ EMMARCADA. FONT: MARTA ARRANZ

Evolució històrica

Aquesta nau es va construir entre finals dels anys cinquanta i principis dels anys setanta. No coneixem la data exacta, però segons el visualitzador de canvis urbanístics de l'Institut Cartogràfic de Catalunya, és posterior a l'any 1955 i anterior al 1977.

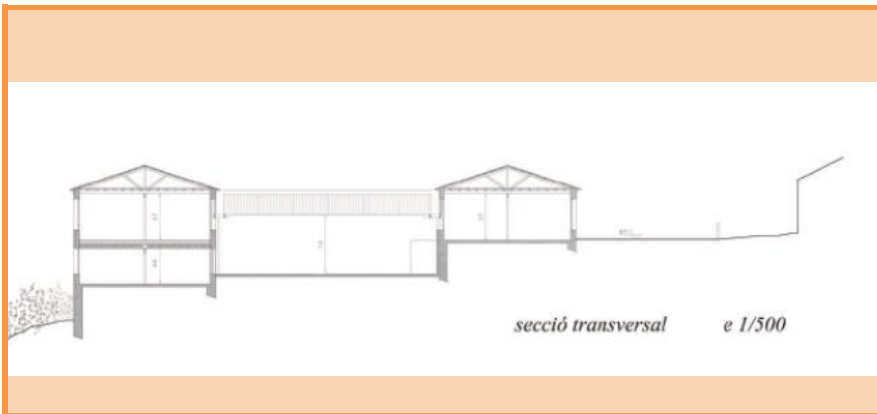

Aquesta nau es va construir per a ubicar-hi la secció de teixits de vellut. Fins llavors, aquest espai era descobert i s'utilitzava per a ubicar-hi els generadors de llum i s'hi tenyia a mà quan era necessari. Amb el creixement de la fàbrica i la voluntat d'incorporar el vellut dins de la producció de l'empresa, es va ubicar aquí la nova nau. És en aquest moment quan les finestres interiors de les naus laterals queden tapiades.

Descripció arquitectònica

Aquesta nau es va construir seguint un nou estil edificatori sorgit cap a la segona meitat del segle XX a Anglaterra. És un edifici rectangular que té com a particularitat la coberta de tipus *shed*. Aquesta coberta es caracteritza per l'aprofitament de la llum zenital, que permet introduir un nou tipus edificatori en el qual la limitació de l'amplària desapareix. Aquest edifici té una sola planta i compta amb grans obertures a la coberta orientades al nord.

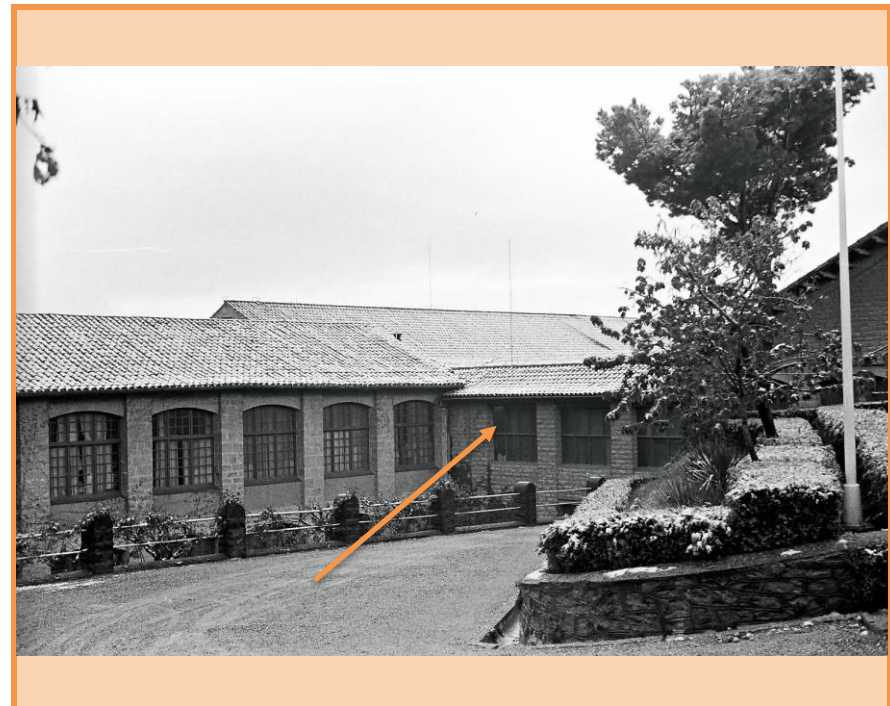

EN AQUEST FRAGMENT DEL PLÀNOL ES POT OBSERVAR LA DIFERÈNCIA DE NIVELLS RESPECTE AL SÒL DE CADA UNA DE LES NAUS. LA NAU AMPLIACIÓ CORRESPON A LA CENTRAL, QUE ÉS MÉS BAIXA QUE LES ALTRES DUES PEL QUE FA A LA COBERTA, MENYS PROFUNDA COMPARADA AMB LA PRIMERA NAU, I MÉS PROFUNDA QUE LA SEGONA NAU. ÉS PER AIXÒ QUE L'ACCÉS D'UNA A L'ALTRA ÉS A TRAVÉS D'ESCALES.

FONT: MARTA ARRANZ

Aquesta nau té accés interior al passadís que uneix les naus laterals. Aquest passadís es troba al nivell del pis superior de la nau lateral 1 i a la planta baixa de la nau lateral 2. A l'alçada del passadís també s'hi van construir els despatxos dels directius.

EN AQUESTA FOTOGRAFIA ES POT VEURE EL PASSADÍS FRONTAL QUE UNEIX LES QUATRE NAUS.

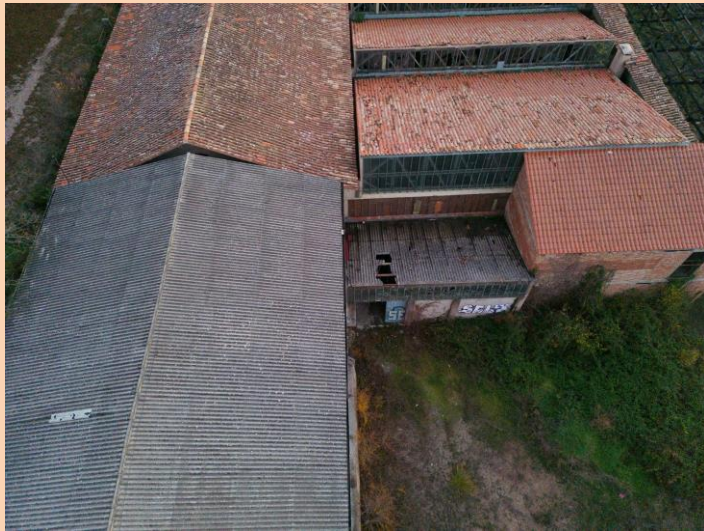
FONT: ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL

Façanes

FAÇANA NORD

A la façana nord d'aquesta nau hi trobem dos volums afegits que no coneixem si són originals del moment en què es va construir o si són posteriors. En qualsevol cas, no en coneixem la funció.

Són dos cossos separats, el de la dreta ocupa la totalitat de la façana vertical, i el de l'esquerra només la meitat. Cada volum té la seva obertura que permet l'accés al seu interior.

VISTA AÈRIA DE LA FAÇANA NORD DE LA NAU AMPLIACIÓ. FONT: BERNAT CEDÓ

FAÇANA SUD

D'aquesta façana no en tenim més informació que la que ofereix aquesta fotografia. Pel que podem observar, presenta una disposició regular i uniforme. Té dos nivells de quatre obertures cada un. El nivell inferior correspon al pis de la nau i el nivell superior al del passadís. El revestiment, la forma de les finestres quadrangulars i les motllures, són idèntiques a les de les façanes analitzades anteriorment.

Pel que fa a les obertures, tenen una estructura quarterada de fusta amb acabats de vidre, actualment conservats en un estat precari.

VISTA DE LA NAU ANNEXA I LA NAU AMPLIACIÓ. FONT: ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL

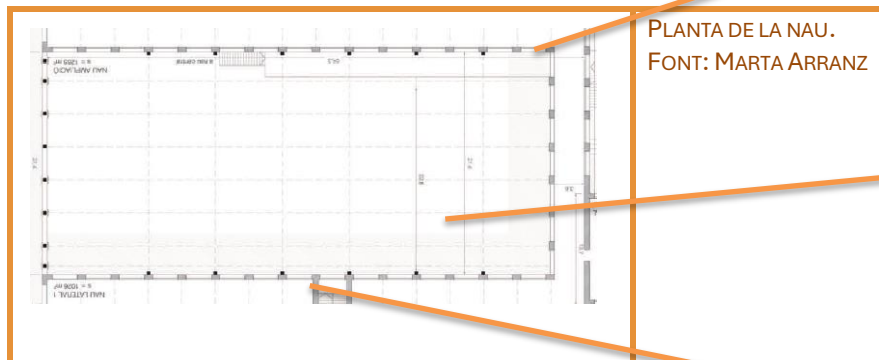
Interior

PLANTA BAIXA

L'interior de la nau es presenta com un espai diàfan, compartimentat a la banda nord amb un espai per als manyans de la fàbrica, amb sales i parets amb vidrieres.

Al lateral esquerre té un accés a través d'escapes que condueix als despatxos superiors, i també banys per als treballadors. També té les escales que la connecten amb la nau lateral 1.

Al lateral dret té un muntacàrregues i unes escales que condueixen a la nau lateral 2.

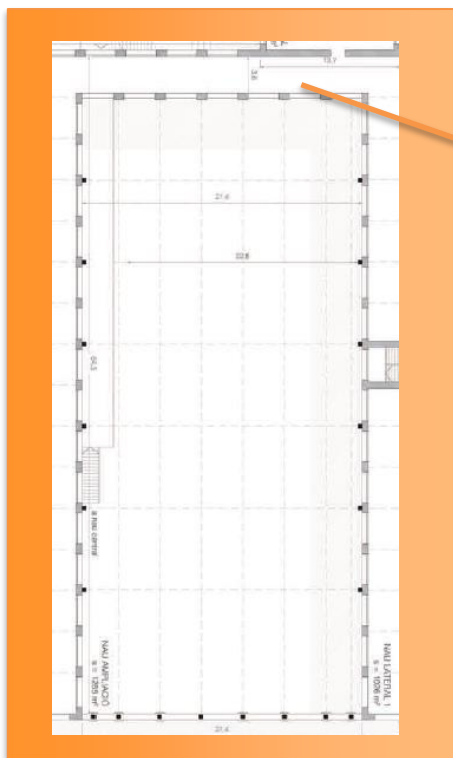

FONT FOTOGRAFIES: FACTOREXPLORER

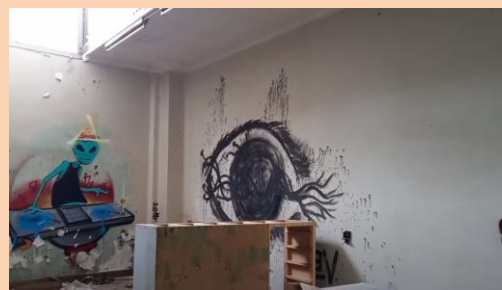
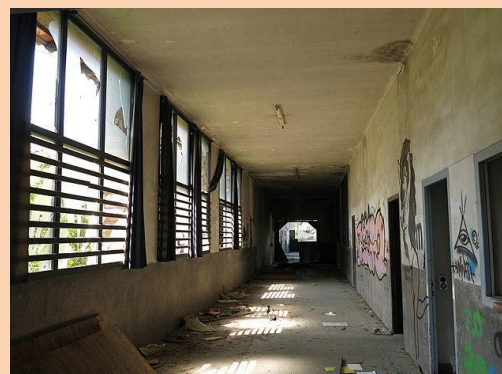

PRIMER PIS

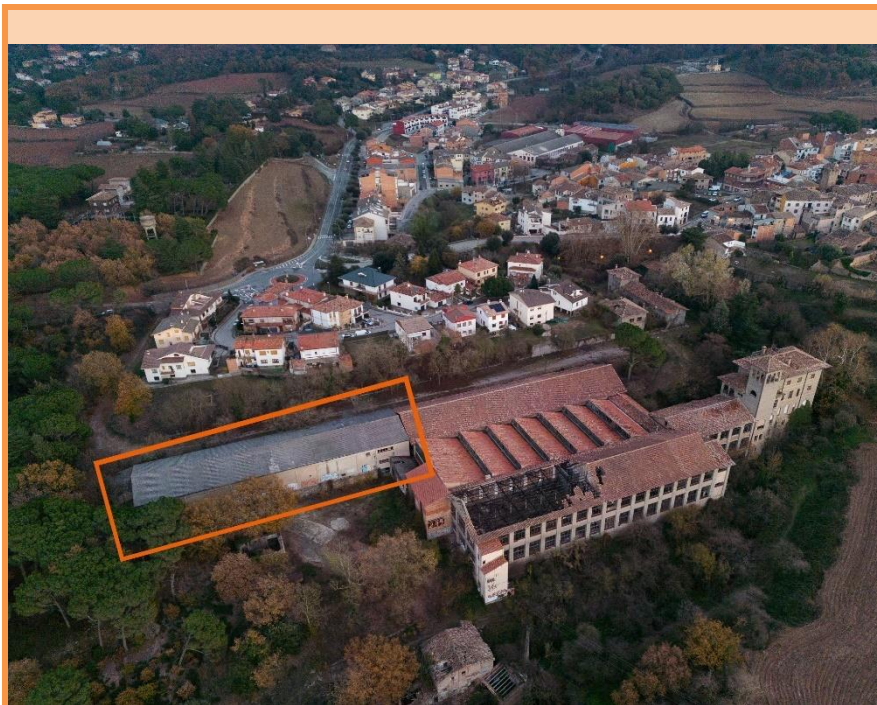
El primer pis d'aquesta nau correspon únicament al passadís i uns metres més endins, on se situen les oficines i despatxos.

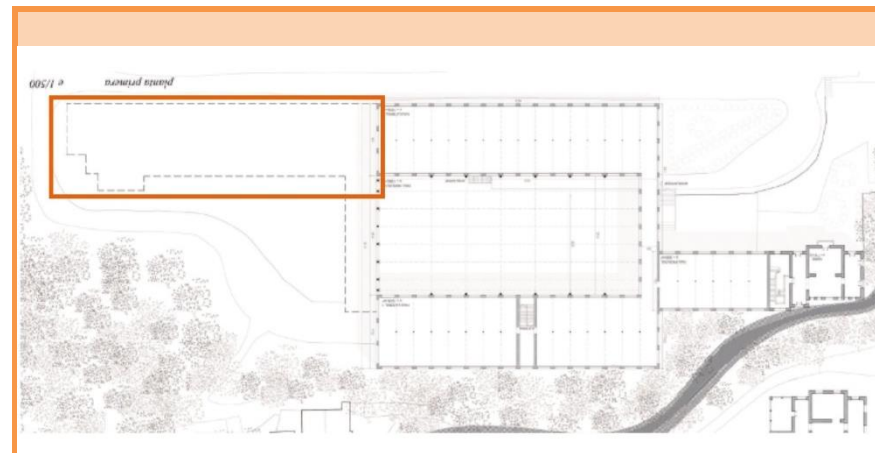
VISTA INTERIOR DEL PASSADÍS I LES OFICINES. FONT: FACTOREXPLORER.COM

8. Nau annexa

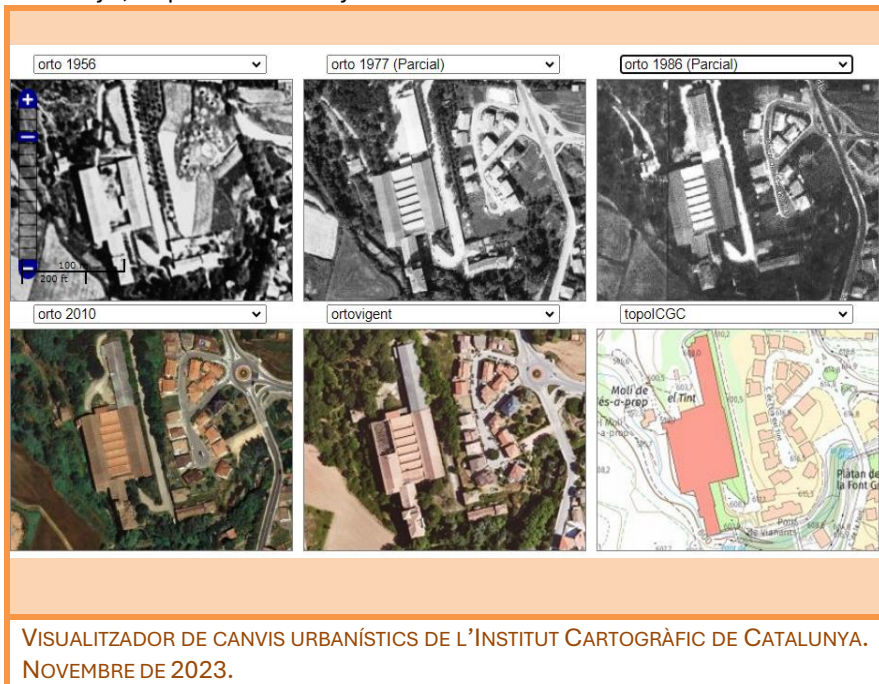
IMATGE AÈRIA DEL CONJUNT DEL TINT AMB LA NAU ANNEXA EMMARCADA. FOTOGRAFIA DE BERNAT CEDÓ

PLANTA DEL CONJUNT DEL TINT AMB LA NAU ANNEXA EMMARCADA. FONT: MARTA ARRANZ

Evolució històrica

No coneixem exactament la data de construcció d'aquesta nau. Altra vegada utilitzant el visualitzador de canvis urbanístics de l'Institut Cartogràfic de Catalunya, és posterior a l'any 1955 i anterior al 1977.

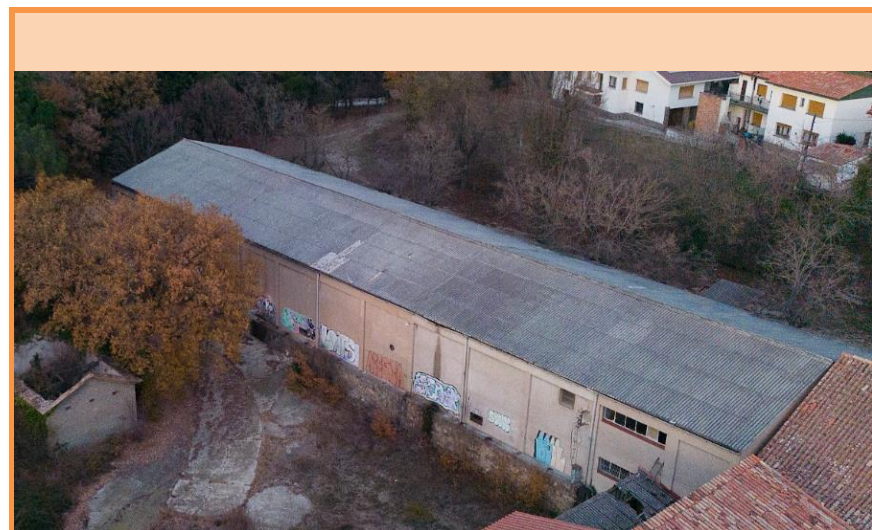

Aquesta nau és d'una empresa independent, Textiles Deco S.A., de la qual no en coneixem la propietat, però sabem que estaven relacionats amb els Sert. També hi fabriquen tèxtil, però no forma part de la mateixa empresa que la resta de naus. Tot i això, tenim constància que algunes treballadores de Comercial Sert, anaven a treballar de tant en tant a Textiles Deco, més coneguda com a Deco. Aquesta empresa va tancar el 2004.

Descripció arquitectònica

Aquesta nau presenta un estil i materials completament diferents de la resta de naus analitzades del conjunt. Es va construir sense seguir cap coherència estètica amb la resta de la fàbrica.

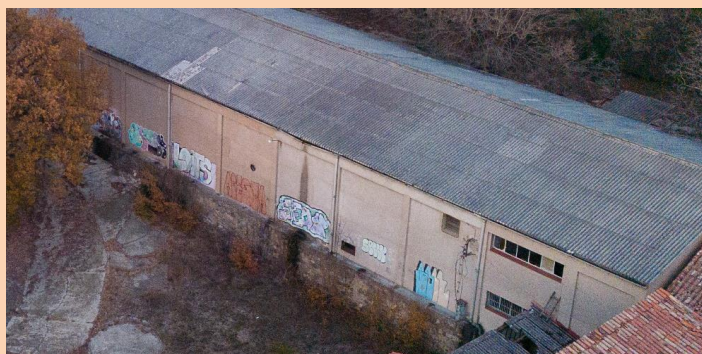
És una nau rectangular, amb la coberta d'uralita a dos vessants, situada a la part nord-est del terreny, limitant a la façana sud amb la façana nord de la nau lateral 2.

VISTA AÈRIA DE LA NAU ANNEXA, AMB LES CASES DE L'ERA DEL TINT AL FONS. FOTOGRAFIA DE BERNAT CEDÓ

Façanes

No hem pogut accedir a aquesta nau i no tenim fotografies ni de la façana nord ni de la façana est, per tant, només coneixem la façana de la banda oest. És una façana completament diferent de la resta de les que hem analitzat, tant per la seva fisonomia, com pels materials utilitzats. Es divideix en 13 mòduls verticals, en els quals només a un d'ells hi ha obertures. Aquestes obertures es troben a la part superior del penúltim mòdul, disposades en fila. La façana té una part majoritàriament de maó arrebossat i un sòcol de pedra a la part inferior.

VISTA DE LA FAÇANA DE LA NAU ANNEXA. A LA DRETA, LES OBERTURES. A BAIX, EL SÒCOL.
FOTOGRAFIA DE BERNAT CEDÓ

Interior

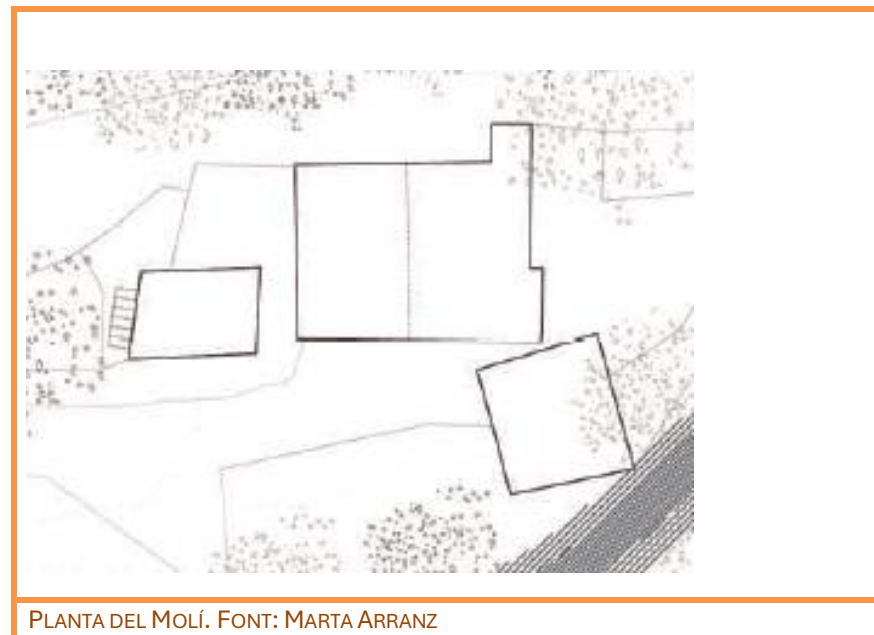
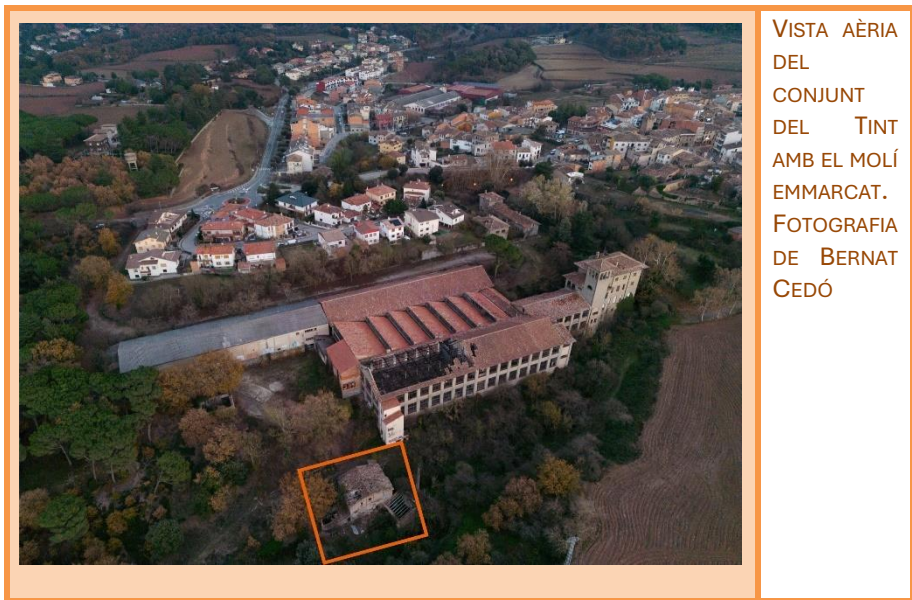
No hem pogut accedir al seu interior, però per les fotografies que tenim que provenen de l'Arxiu fotogràfic de Taradell, podem intuir que és un espai diàfan, amb una alçada de dimensions considerablement grans. Al sostre presenta una encavallada de ferro.

IMATGES DE L'INTERIOR DE LA NAU. ES POT OBSERVAR LA MAGNITUD DE LES MÀQUINES QUE HI CABEN I L'ESTRUCTURA DEL SOSTRE. FONT: ARXIU FOTOGRAFIC DE TARADELL

9: Molí

Evolució històrica

El Molí de Més a Prop no forma part pròpiament de l'edifici fabril, però sí que al Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Taradell publicat el 2010 i mencionat anteriorment, apareix com a edificació annexa integrant del conjunt patrimonial del Tint

El Molí de Més a Prop és un molí del segle XVIII construït a la riera de Taradell, a tocar de l'edifici del Tint. A Taradell, pel pas de la riera pel municipi, trobem molts molins que en el seu moment servien com a petites indústries i que avui o bé són habitatges o bé estan abandonats, com és el cas del Molí de Més a Prop.

A LA IMATGE ES POT OBSERVAR COM EL MOLÍ VA ESTAR HABITAT DURANT MOLT DE TEMPS. DURANT DIVERSES DÈCADES DEL SEGLE XX, HI VA VIURE UN CONTRAMESTRE DE LA FÀBRICA, QUE S'ENCARREGAVA DE CUIDAR L'EDIFICI A CANVI DE NO PAGAR LLOGUER PER A VIURE-HI AMB LA SEVA FAMÍLIA. FONT: ARXIU CARME TORRENTS

El molí està documentat des de 1742. Es troba registrat en el nomenclàtor de la província de Barcelona de l'any 1860 com a molí fariner, edifici habitat habitualment, d'una sola construcció i de dues plantes. A principis del segle XIX es va reformar, i també va patir modificacions amb la construcció de la fàbrica.

AQUESTA FOTOGRAFIA ÉS DELS ANYS VUITANTA, QUAN LA FÀBRICA ESTAVA A PUNT DE TANCAR I AL MOLÍ JA NO HI VIVIA NINGÚ. FONT: ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL

Descripció arquitectònica

És una construcció de planta rectangular, adossada al desnivell del terreny, amb coberta a dos vessants amb el carener perpendicular a la façana de ponent. Presenta planta baixa i primer pis.

A la banda nord s'hi adossa un cos cobert a un vessant.

A la banda sud hi ha el mur de l'antiga bassa, amb un corredor de lloses fins a l'entrada, i una trapa que s'obria amb la crecuda del riu, ja que la bassa obstrueix el torrent i no té resclosa.

A la banda oest s'hi adossa un cobert d'uralita.

VISTA DE LA AÈRIA DEL MOLÍ DE MÉS A PROP, A L'ESQUERRA S'HI ADOSSA UN COS COBERT I A LA DRETA S'OBSERVA EL COBERT D'URALITA. FONT: MAPA DE PATRIMONI CULTURAL DE TARADELL. DIBA

MUR DE L'ANTIGA BASSA. FONT: MAPA DE PATRIMONI CULTURAL DE TARADELL. DIBA

Façanes

Només tenim fotografies de les façanes est i oest i no en tenim de l'interior.

FAÇANA OEST

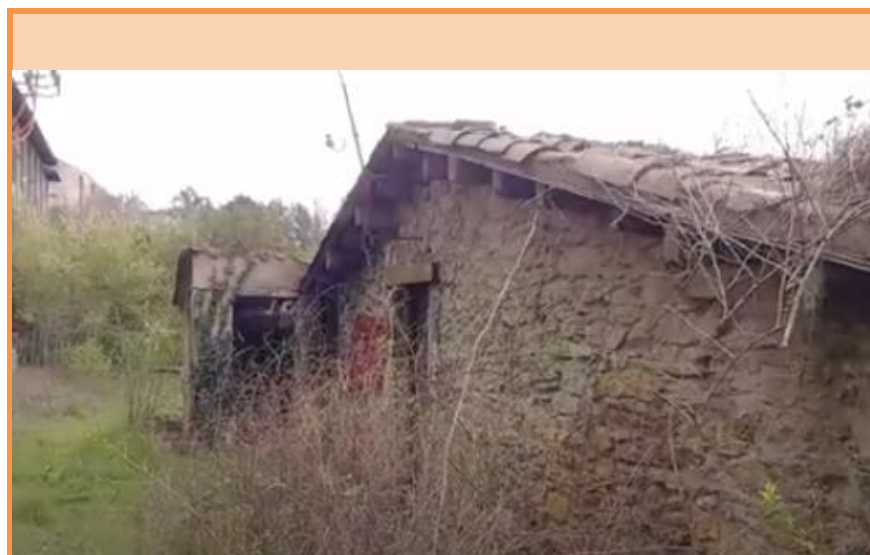
La façana principal presenta una estructura irregular. A la planta baixa hi observem un portal rectangular amb la llinda datada, i diverses obertures quadrangulars. Al primer pis, s'hi disposen dues finestres.

FOTOGRAFIA DE LA FAÇANA PRINCIPAL DEL MOLÍ. AL FONS, LA FÀBRICA DEL TINT. FONT: MAPA PATRIMONI CULTURAL DE TARADELL. DIBA.

FAÇANA EST

A la banda de llevant, la que dona a la fàbrica, hi ha un portal rectangular amb una llinda de fusta que comunica amb el primer pis. En aquest cas la façana és de pedra sense arrebossar.

FOTOGRAFIA DE LA FAÇANA DE LLEVANT DEL MOLÍ. FONT: FACTOREXPLORER.COM

PONT

Al costat del molí s'hi va construir un pont per a travessar la riera i accedir-hi. És un pont de pedra d'un sol tram. L'estructura està totalment coberta de vegetació, fet que en dificulta l'observació. A banda i banda s'obre en arc de mig punt de pedra disposada a plec de llibre. El mur és de maçoneria i el tauler no té baranes.

FOTOGRAFIA DE L'ESTAT ACTUAL DEL PONT DEL MOLÍ DE MÉS A PROP. ESTÀ COBERT DE VEGETACIÓ, FET QUE EN DIFICULTA LA OBSERVACIÓ I EL PAS. FONT: MAPA DE PATRIMONI CULTURAL DE TARADELL.DIBA

A LA IMATGE SUPERIOR DE 1930 APROXIMADAMENT, S'OBSERVA EL PONT DEL QUAL HEM PARLAT, QUE SERVIA PER ACCEDIR A L'EDIFICI DES DEL CAMÍ FORESTAL QUE RESSEGUEIX EL RIU. FONT: ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL

3.4. Valoració patrimonial

A l'hora d'intervenir en un edifici de valor històric i patrimonial com el conjunt del Tint, cal tenir en compte alguns paràmetres. Aquests estan relacionats amb usos històrics i amb els elements aportats en les diverses fases de construcció i de reforma.

El conjunt està catalogat com a bé integrant del patrimoni cultural català, i per tant els criteris d'intervenció els marca l'ajuntament d'acord amb el pla urbanístic.

A continuació es detallen els principals elements patrimonials del conjunt amb els criteris bàsics a tenir en compte per als futurs usos, amb l'objectiu d'assolir la màxima conservació possible dels materials, acabats i tècniques constructives originals. Els elements en els quals ens hem centrat són:

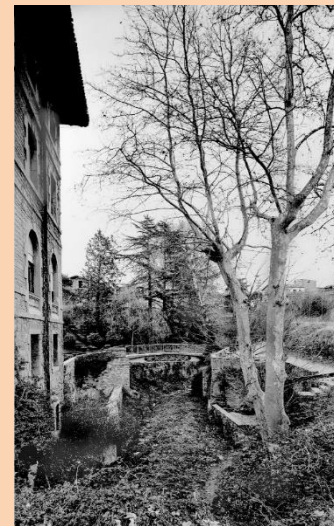
- Accessos
- Façanes
 - Obertures
- Interior
 - Sostres interiors
 - Elements de suport vertical
 - Distribució dels espais

ACCESSOS

Per accedir a peu a la fàbrica, a la casa torre i a les cases dels directius, cal passar per dos ponts que travessen la riera i connecten el camí forestal amb el conjunt.

-Es proposa **mantenir el pont dels treballadors** per accedir a la fàbrica i a les cases dels directius.

-Es proposa **mantenir el pont dels propietaris** per accedir a la casa torre.

A L'ESQUERRA, EL PONT DELS PROPIETARIS PER ACCEDIR A LA CASA TORRE. A LA DRETA, EL PONT DELS TREBALLADORS PER ACCEDIR TANT A LA FÀBRICA COM A LES CASES DELS DIRECTIUS. FONT: ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL

FAÇANES

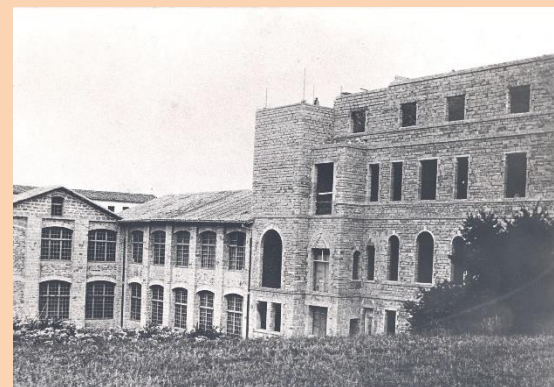
Obertures

-**Manteniment de la disposició de les obertures** a totes les façanes, tant de les naus, com també de les cases i de la casa torre.

-En el cas que es vulguin tapiar obertures, col·locació de porticons o qualsevol altre element amb aquesta funció, hauria de fer-se per la part interior en el cas de les naus. A la casa torre, es poden renovar les persianes, però seguint amb **l'estètica original**. En el cas dels habitatges dels directius, es permet la restauració dels porticons, però seguint amb l'estètica original. A les naus es poden col·locar nous tancaments a les finestres, però mantenint al màxim l'estètica de les fusteries quarterades.

-Es proposa **reobrir les finestres tapiades** de la nau lateral 2 per tal de poder aprofitar millor l'espai interior, ja que van ser tapades en època posterior a la seva construcció.

-A les cases dels directius es proposa **poder adaptar l'entrada per a facilitar-ne l'accessibilitat física**, permetent rebaixar els graons de la porta i podent eliminar la construcció de l'entrada de la primera casa.

AQUÍ ES PODEN OBSERVAR LES OBERTURES ORIGINALS A DUES FOTOGRAFIES ANTIGUES. LA GRAN MAJORIA ES CORRESPONEN A L'APARENÇA ACTUAL DE LES FAÇANES. FONT: ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL

EN AQUESTA FOTOGRAFIA ES POT OBSERVAR L'APARENÇA ACTUAL DE LA FAÇANA OEST DE LA NAU LATERAL 1. ES PROPOSA PODER RECUPERAR ELS VIDRES I LES FUSTERIES QUARTERADES. FONT: TARADELL.COM

A L'ESQUERRA, L'APARENÇA DEL MOLÍ ALS ANYS SETANTA. A LA DRETA, LA SEVA APARENÇA ACTUAL. ES PROPOSA MANTENIR LES OBERTURES ACTUALS, QUE CORRESPONEN A LES D'ALMENYS FINALS DEL SEGLE XX. FONT: ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL

A L'ESQUERRA, L'ENTRADA QUE ES PROPOSA ELIMINAR DE LA PRIMERA CASA. A LA DRETA, UNA IMATGE DELS ANYS VINT DE LES CASES, ON ES MOSTRA COM LES OBERTURES ORIGINALS SÓN LES QUE SE SEGUEIXEN MANTENINT ACTUALMENT. FONT: ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL

A L'ESQUERRA, UNA FOTOGRAFIA ANTIGA DE LA FAÇANA EST DE LA NAU FRONTAL ON ES POT INTUIR QUE LES FINESTRES DE LA PLANTA BAIXA EREN OBERTES. A LA DRETA, UNA FOTOGRAFIA ACTUAL ON ES POT VEURE COM ESTAN TAPIADES. ES PROPOSA TORNAR-LES A LA SEVA APARENÇA ORIGINAL. FONT: ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL

INTERIOR

Sostres i elements de suport vertical

-Es proposa **mantenir tots els sostres**, ja que d'acord amb les fotografies antigues, s'ha pogut observar com s'han mantingut els sostres originals, sobretot pel que fa a les naus.

-A la nau lateral 2 es proposa **mantenir les encavallades de fusta**.

-A la nau lateral 1 es proposa **mantenir les bigues de gelosia d'acer i el sostre de fusta**. L'excepció és la nau cremada, on es pot reconstruir una teulada semblant a la de la nau lateral 1 B.

-Els sostres de les cases i de la casa torre no resulten especialment interessants, per tant, si es creu convenient es poden modificar.

-Tal com s'ha proposat amb els sostres, es planteja mantenir també els **suports verticals**, ja que també corresponen a la construcció original segons algunes fotografies.

-A la nau lateral 1 i a la 2 s'hi localitzen columnes de ferro colat **amb capitell amb cartel·les, que creiem que cal preservar**.

A L'ESQUERRA, UNA FOTOGRAFIA DE LA FÀBRICA EN FUNCIONAMENT A LA NAU LATERAL 1. A LA DRETA, UNA FOTOGRAFIA DE LA MATEIXA NAU ACTUALMENT. ES POT OBSERVAR COM ES MANTÉ EL MATEIX SOSTRE I LES COLUMNES. FONT: ARXIU FOTOGRÀFIC DE TARADELL

FOTOGRAFIA DE LA NAU LATERAL 2, ON ES POT OBSERVAR L'ENCAVALLADA DE FUSTA DEL SOSTRE. ES PROPOSA MANTENIR TANT EL SOSTRE COM LES COLUMNES. FONT: FACTOREXPLORER.COM

Distribució dels espais

-Pel que fa a les naus, tenint en compte que la naturalesa de les construccions industrials des del segle XIX és l'obtenció d'espais diàfans per a instal·lar-hi la maquinària i dur-hi a terme les feines necessàries, **es proposa mantenir aquesta estructura** dins del que sigui possible.

-Amb la idea de mantenir espais diàfans, se solen situar els elements de comunicació vertical als extrems de les naus. En la mesura que sigui possible, es proposa **mantenir aquests elements als mateixos llocs**.

-Es proposa **mantenir les compartimentacions de la nau lateral 1 així com les comunicacions entre cada nau**.

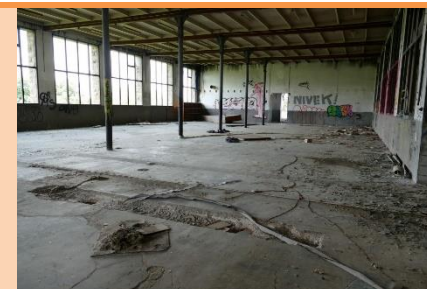
-Pel que fa a les **cases dels directius**, es proposa poder **modificar la distribució** en funció de les necessitats, ja que no es detecta cap element d'especial interès.

-Pel que fa a la **casa torre**, es proposa **mantenir la mateixa distribució** dins del que sigui possible, per tal que la comprensió de l'espai sigui més fàcil i contextualitzada. Un element cabdal a **mantenir en aquest cas és l'escala d'accés** al primer i al segon pis.

-Pel que fa al **molí**, es proposa **mantenir l'estat actual** i poder aplicar-hi elements museogràfics que en permetin una major comprensió.

ES PROPOSA MANTENIR AQUESTA ESCALA D'ACCÉS AL PRIMER I SEGON PIS DE LA CASA TORRE, JA QUE ÉS UN DELS ELEMENTS MÉS EMBLEMÀTICS D'AQUESTA PART DEL CONJUNT. FONT: MAPA DE PATRIMONI CULTURAL DE TARADELL.DIBA

EN AQUESTA FOTOGRAFIA S'OBSERVA LA NAU LATERAL 1, AMB LA PARET QUE FA DE COMPARTIMENT ENTRE LES NAUS INTERIORS. ES PROPOSA MANTENIR AQUESTS MURS I COMPARTIMENTS DE L'ESPAI DINS DEL QUE SIGUI POSSIBLE. FONT: FACTOREXPLORER.COM

4. Anàlisi DAFO

DEBILITATS	FORTALESES
Estat de conservació de l'edifici deficient, requerint una inversió significativa en restauració.	Ubicació estratègica de l'edifici, potencialment atractiva per a la revitalització urbana i el desenvolupament immobiliari de la zona.
Ubicació allunyada del centre comercial del poble.	Característiques arquitectòniques úniques de l'edifici, que poden ser aprofitades com a punt d'interès i atracció turística.
Propietat privada amb poca predisposició a la rehabilitació i conservació del patrimoni.	Accés a subvencions o incentius governamentals per a projectes de conservació del patrimoni o revitalització urbana.
Dificultat d'accessibilitat i de gestió dels diversos accessos.	Sentiment de pertinença i estima cap al bé patrimonial per part de la població.
AMENACES	OPORTUNITATS
Competència d'altres desenvolupadors immobiliaris en la zona que poden presentar projectes similars, competint per recursos financers i de mercat.	Creixent demanda d'espais residencials amb un toc històric o industrial i aprofitant la tendència cap a usos alternatius en edificis industrials.
Falta de finançament.	Possibilitat de col·laboració amb institucions locals o organitzacions de conservació del patrimoni per a la preservació i la reutilització sostenible de l'edifici.
Dificultat d'inversió pels usos proposats.	Espais diàfans adaptables a diversos usos i necessitats.
Deixadesa que pot portar a la ruïna.	Poble en creixement, amb interessos culturals.

5. Anàlisi de referents

En l'anàlisi de referents d'aquest projecte ens fixem en quinze exemples d'edificis o conjunts industrials rehabilitats i convertits en nous equipaments en els quals la proposta del Tint es pot emmirallar per diversos motius.

Si bé és cert que hi ha molts exemples arreu del món, principalment a Europa, de patrimoni industrial rehabilitat, cal tenir en compte que en la gran majoria de casos, l'ús proposat pels nous espais és un ús cultural, sobretot en forma de centres cívics, centres artístics i biblioteques. En molts llocs, com és el cas de Barcelona, els edificis industrials permeten resoldre la mancança de sol disponible i l'aprofitament d'espais buits en llocs estratègics de la ciutat. És per això que la majoria de referents proposats comparteixen un ús molt semblant.

El que destaquem de cada projecte és allò que els diferencia, que sol ser el model de gestió, el context del projecte o el finançament.

En aquest sentit, també hi ha algun exemple de projecte on els seus usos aporten una conseqüència no desitjada que no havia estat prevista en el moment de plantejar-lo, i que ens serveix com a model a tenir en compte per tal que al Tint no es repeteixin els aspectes negatius.

Can Grau – Les Masies de Roda (Osona)

Què és? Can Grau és un espai de suport a l'art i la cultura ubicat a les Masies de Roda, a la comarca d'Osona, a pocs metres del riu Ter. És a aquesta zona on a l'últim terç del segle XIX hi van néixer indústries fortes dedicades al tèxtil, entre les quals hi havia Can Grau.

Història L'edifici es va construir el 1872 sent la Fàbrica Nova de Portavella, dedicada al tèxtil. El canvi de nom es deu al vigilant de la fàbrica ben conegut per a tothom, el senyor Grau. L'empresa va anar creixent arribant a tenir més de cent treballadors amb 170 telers i 3000 fusos de filar. A mitjans dels anys vuitanta amb la crisi del tèxtil va començar a decaure fins que va tancar el 1994. El 2022 va ser comprat per la cooperativa Cardant Cultura.

Gestió L'espai és gestionat per la cooperativa "Cardant Cultura" que està formada per diverses empreses del món artístic i cultural. Algunes d'elles són empreses de renom en el sector cultural, com l'editorial Pol·len Edicions, la Fundació Èpica La Fura dels Baus, el Festival Cantilafont, la Fundació Miquel Martí i Pol o l'Associació de Diversitat Funcional d'Osona.

Protecció Sense protecció.

Usos Des del 2021 és la seu de l'Empresa Anigami especialitzada en instal·lacions i muntatges d'aventura i producció de fires i esdeveniments i de la Fura dels Baus, especialitzada en la realització d'espectacles. Tal com s'ha dit, el 2022 l'espai va ser comprat per la Cooperativa Cardant Cultura, que des de llavors és l'entitat que el gestiona. Amb l'objectiu de donar

CAN GRAU, A LES MASIES DE RODA. FONT: WWW.CANGRAU.COM

espais i eines de creació, producció i difusió cultural a professionals i projectes tenint en compte els principis de l'Economia Social i Solidària i el suport a la creació local. Pretenen ser un pol de cultura, un generador de valor econòmic i social al territori a través de l'economia circular i així també rendibilitzar l'espai Can Grau. Per una banda, ofereixen l'espai per a fer-hi esdeveniments, festivals i activitats culturals i relacionades amb les arts escèniques i, per altra banda, ofereix espais de lloguer per a creadors i residències artístiques a través de beques.

Interès Aquest projecte ofereix una proposta cultural molt lligada al territori que permet crear sinergies entre diversos agents del sector cultural i artístic de la Catalunya central. És un espai molt vinculat al lloc on es troba, sent un lloc de referència de creació artística tant de la comarca d'Osona com de les comarques que l'envolten.

Centre Cultural Costa i Font – Taradell

Què és? El Centre Cultural Costa i Font de Taradell, ja esmentat a l'anàlisi territorial, és el centre cultural municipal de Taradell, ubicat a l'antiga fàbrica Bonaventura Costa i Font.

Història L'edifici es va construir el 1929 en mans de l'industrial Frederic Puigmartí, que va funcionar des del 1929 fins al 1935. Durant la Guerra Civil va ser un taller del camp d'aviació del Pla de Balenyà. El 1941 la va comprar l'industrial barceloní Bonaventura Costa i Font, creixent ràpidament fins als 120 treballadors. La crisi del tèxtil dels anys vuitanta la van fer tancar i convertir en Teixits Taradell S.L. fins a tancar definitivament el 1991. Després de problemes i embargaments el 1996 la va comprar l'Ajuntament de Taradell que la va convertir en el Centre Cultural el 1999.

Gestió És un equipament municipal gestionat per la regidoria de cultura de l'Ajuntament de Taradell.

Protecció Bé Cultural d'Interès Local

Usos Actualment acull la Biblioteca, l'emissora municipal, una sala gran amb un escenari per a fer-hi concerts i teatre, una sala mitjana polivalent amb usos relacionats amb les arts escèniques, un espai per realitzar-hi exposicions temporals de petit format i diverses sales de reunions per a entitats. Can Costa i Font és l'espai que centralitza la vida cultural de Taradell.

CAN COSTA, A TARADELL. FONT: MAPA DE PATRIMONI CULTURAL DE TARADELL.DIBA

Interès Aquest projecte ens interessa per ser un espai municipal de Taradell, on es va apostar per l'aprofitament d'una de les fàbriques per a fer-hi el centre cultural. Amb aquest projecte es demostra l'interès de Taradell per la recuperació del patrimoni i la viabilitat d'un projecte d'aquestes característiques, parcialment semblant al Tint.

Les adoberies – Vic

Què és? El conjunt de les adoberies de Vic, la capital de la comarca d'Osona, està constituït per diversos edificis que acollien les fàbriques de pell que van ser el principal motor econòmic de la ciutat als segles XVIII i XIX. És un conjunt arquitectònic declarat com a BCIN.

Història El treball de la pell ha estat un dels motors econòmics de la ciutat de Vic i de Catalunya. Aquesta indústria està documentada des del segle XII a Vic, però és al segle XV quan es crea la primera Confraria. Els segles XVIII i XIX van ser els més forts pel que fa a la indústria. Posteriorment, amb l'arribada de l'energia elèctrica i del ferrocarril, aquest sector comença a perdre importància i neixen grans fàbriques fora del barri. Després de la crisi de la indústria, les fàbriques van tancar i van estar moltes dècades abandonades. És el 2007 quan a través d'una associació es reivindica la protecció i rehabilitació de les adoberies. A partir d'aquí es comencen a fer diverses propostes d'usos per poder donar noves utilitats als edificis responnent a les necessitats de la ciutat.

Gestió Municipal

Protecció BCIN. Zona d'Interès Etnològic.

Usos El 2007 es van declarar BCIN el total de les divuit adoberies, que constitueixen 7580 m². D'aquestes divuit, vuit són del segle XVIII, dues del segle XX amb elements del segle XVIII, tres del segle XIX amb reformes del segle XX i cinc són íntegrament del segle XX.

LES ADOBERIES DE VIC. FONT: AJUNTAMENT DE VIC

Actualment, l'Ajuntament n'està rehabilitant dues, els edificis 2 i 4 datats del segle XVIII. S'han dut a terme diversos processos participatius per definir els usos. D'aquests processos n'ha sortit una proposta que inclou un espai polivalent on ubicar coworkings i tallers, un Centre d'Interpretació de la Pell de Vic, espai públic, la facultat de Medicina de la UVic, oficines de l'Ajuntament de Vic, habitatges de protecció oficial, etcètera. (UPC)

Interès Les adoberies de Vic són un bon referent pel nostre projecte pel fet de ser un espai reivindicat per la gent de la ciutat, amb una clara vinculació emocional amb els vigatans. Aquesta vinculació és prou rellevant perquè ha sigut clau a l'hora de prendre la decisió de comprar-lo per part de l'Ajuntament. A més, els nous usos han estat definits a través de processos participatius i han permès que la gent de Vic pugui estar vinculada amb el projecte.

Museu de la Pell – Igualada

Què és? El Museu de la Pell d'Igualada, a la comarca de l'Anoia, és un equipament que divulga el passat industrial de la ciutat. Es troba a l'antiga adoberia Cal Granotes de la mateixa ciutat.

Història És un edifici industrial situat en ple barri adober a tocar del rec. Existeix des de l'any 1763. El 1790 en el mateix edifici hi havia una oficina de fer aiguarent. L'indret s'anomenava la plana del cornet. Amb la crisi de la indústria, l'any 1983 aquest edifici va ser adquirit per l'Ajuntament d'Igualada, el Servei de Museus de la Generalitat i el Gremi de Blanquers d'Igualada per a ubicar-hi el Museu de la Pell d'Igualada.

Gestió Ajuntament d'Igualada

Protecció Bé Cultural d'Interès Local

Usos És la seu del Museu de la Pell d'Igualada, un centre de difusió patrimonial de la indústria pelletera a Igualada i per extensió a Catalunya. El 1998 va ser declarat secció del Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya i va esdevenir membre del Sistema Territorial del mNACTEC.

MUSEU DE LA PELL D'IGUALADA. FONT: AJUNTAMENT D'IGUALADA

Interès Aquest projecte ens serveix com a referent perquè és un edifici cabdal per explicar la història de la ciutat i que l'Ajuntament l'ha convertit en un centre de memòria de la indústria adobera d'Igualada i, per tant, permet contextualitzar el patrimoni arquitectònic amb el coneixement i la memòria del passat de la ciutat alhora que permet mantenir dempeus i en bona conservació un edifici industrial protegit.

Fabra i Coats - Barcelona

Què és? La Fabra i Coats és una antiga fàbrica industrial ubicada al barri de Sant Andreu de Barcelona reconvertida en un equipament públic destinat a diversos usos.

Història Els seus orígens es remunten al 1838 quan Ferran Puig i Gibert va crear el Vapor de Fil, una filatura especialitzada en troques i cabdells de fil i cotó. El 1884 es va fusionar amb Manuel Portabella, consolidant-se amb el nom de Fabra i Portabella. El 1903 es va fusionar amb l'empresa escocesa J&P Coats, que havia creat la colònia industrial de Borgonyà (Osona) i en va sortir la Companyia Anònima de Filatures de Fabra i Coats. El 1970 van començar els tancaments i acomiadament de treballadors. El 2005 es va constituir l'Associació Amics de la Fabra i Coats per salvar la memòria de la fàbrica. El 2009 es va signar un conveni de col·laboració entre els Amics de la Fabra i Coats, el Districte de Sant Andreu i l'ICUB amb el qual se cedien tots els objectes trobats a l'ICUB. El MUHBA es va fer càrrec de tot aquest patrimoni per a un futur centre d'interpretació sobre la ciutat i el treball. Una part del recinte s'ha rehabilitat com a centre cultural.

Gestió Museu d'Història de Barcelona

Protecció Bé amb elements d'Interès

Usos És un equipament municipal que acull diversos organismes, entitats i associacions de la ciutat. A la banda frontal de l'edifici hi ha el centre d'art contemporani i fàbrica de creació que vol donar resposta a totes les fases dels processos creatius–investigació, creació, producció i exhibició– procurant que aquests processos accedeixin als circuits de difusió establerts. Es generen espais de treball i recursos per posar-los a la disposició d'artistes, col·lectius i agents culturals, a més d'oferir recursos de formació, acompanyament i visibilitat als projectes.

FABRA I COATS DE BARCELONA. FONT: AJUNTAMENT DE BARCELONA

A la resta de l'edifici hi ha lloc per a la Biblioteca Ignasi Iglésias, la seu de diverses associacions com els Amics de la Fabra i Coats, Geganters i Grallers de Sant Andreu i la seu de la Colla Castellera Jove de Barcelona. També hi ha lloc per espais culturals com l'Ateneu l'Harmonia, una sala d'exposicions, el Centre d'Interpretació d'Els Tres Tombs i una seu del MUHBA. També hi ha la seu de diversos organismes com el Centre de Normalització Lingüística de Sant Andreu, l'Oficina d'Atenció Ciutadana i el Servei d'Orientació Pla Jove. Per últim, també hi ha lloc per centres educatius com l'Escola bressol La Filadora, l'Escola de Can Fabra, l'espai Josep Bota i el Taller de Músics, entre d'altres. A més, també hi ha lloc per a habitatge públic de lloguer assequible per a joves.

Interès Aquest projecte és interessant pel fet d'haver-hi involucrat diversos agents culturals de la ciutat de Barcelona com l'ICUB, el MUHBA o el MACBA i altres organismes que creen xarxa i permeten que sigui un espai de referència cultural a la ciutat.

Colònia de Borgonyà - Sant Vicenç de Torelló (Osona)

Què és? La colònia de Borgonyà és la colònia tèxtil més destacada del riu Ter, dins del municipi de Sant Vicenç de Torelló. Fundada per l'empresa escocesa J&P Coats el 1894, va mantenir la seva activitat fins al 1999. Actualment, és un poble on es manté l'activitat industrial i els usos d'habitatge i s'hi fan visites guiades.

Història El 1884 l'empresa escocesa J&P Coats va construir una fàbrica al costat del riu Ter. La fàbrica va començar la seva activitat productiva el 1895, i de manera complementària es va construir les cases del personal obrer i dels directius com a colònia obrera. Poc després, es van obrir establiments com una fonda, una fleca, una carnisseria, una barberia i un centre recreatiu. El 1904, els Coats es van associar amb els cotoners catalans Fabra i Portabella (anteriorment citats per a la fàbrica Fabra i Coats de Barcelona), amb qui van constituir la Compañía Anónima Hilaturas de Fabra y Coats, S.A. El 1920 la colònia va viure la primera fase d'expansió important, amb la construcció de noves naus, maquinària i serveis. anys seixanta la colònia s'amplia construint-hi més naus industrials. La vida de la colònia va començar a decaure als anys setanta, amb la crisi del tèxtil. El 1976 es va començar a permetre que els treballadors poguessin adquirir els habitatges, i els serveis públics van passar a mans de l'ajuntament de Sant Vicenç de Torelló. La fàbrica va tancar les portes el 1999, i des d'aleshores la part industrial és ocupada per empreses de diversos sectors i la part residencial s'ha convertit en un poble d'uns quatre-cents habitants.

Gestió Els edificis públics són de l'Ajuntament de Sant Vicenç de Torelló i els habitatges i les naus són privades. Les visites turístiques que s'hi fan van a càrrec del Museu del Ter de Manlleu.

COLÒNIA DE BORGONYÀ FONT: AJUNTAMENT DE SANT VICENÇ DE TORELLÓ

Protecció Tot el conjunt està catalogat com a Bé Cultural d'Interès Nacional.

Usos A les naus industrials hi ha diverses empreses que hi duen a terme tasques productives, com l'empresa de cosmètica Quadpack o la de torneria Technotraf. Als habitatges hi viu gent, molts d'ells antics treballadors de la fàbrica, o familiars d'antics treballadors. A l'antic Casino hi ha un teatre i un restaurant. L'antiga casa-bressol és l'actual Casal dels Avis.

Interès Aquest cas ens resulta interessant pel fet de ser un conjunt industrial que manté els seus usos originals, però adaptats a les necessitats actuals. Les naus industrials segueixen tenint un ús empresarial, els edificis públics un ús sociocultural i les cases un ús d'habitatge. És un bon exemple de com els edificis es poden anar adaptant a la societat de cada moment, i que això no ha de provocar que perdin el seu ús original. És un cas molt proper a la nostra proposta pel Tint.

Strijp-S - Eindhoven (Països Baixos)

Què és? L'Strijp-S és un barri i antic parc industrial del districte d'Eindhoven de Strijp, als Països Baixos. La zona pertanyia a l'empresa d'electrònica Philips. Des de l'any 2000 s'han establert empreses creatives i habitatges a les antigues naus industrials. L'estació de tren d'Eindhoven Strijp-S dona servei al districte.

Història El 1916 Anton Philips va construir la primera fàbrica a Strijp-S una fàbrica de vidre per a bombetes incandescentes. A Strijp-S va ser on es van produir primer les ràdios i després els televisors, així com molts altres aparells. És en aquest espai on l'empresa Philips controlava totes les fases de la producció, des de la investigació fins a l'emmagatzematge, des del bufat de vidre fins a la fàbrica de cartó en un mateix recinte. A la dècada de 1990, Philips va abandonar Eindhoven gradualment i l'any 2000 van tenir lloc els primers debats sobre la reutilització de Strijp-S. El 2002, el terreny es va vendre per 140 milions d'euros a Park Strijp Beheer B.V., una associació publicoprivada entre la ciutat d'Eindhoven i VolkerWessels, una multinacional de l'àmbit de la construcció. Philips va poder llogar temporalment alguns dels edificis fins a la seva retirada total el 2006, tot i que encara hi ha dos petits departaments de Philips presents al recinte.

Gestió Publicoprivada

Protecció No la coneixem

Usos Amb la marxa de Philips es van implementar els plans per convertir la zona en una destinació àmplia per al sector creatiu, incloent-hi tecnologia i disseny, sota el títol anglès Old Buildings, New Ideas. Als edificis de les antigues fàbriques s'hi ubicaran estudis de creació.

L'any 2012 Strijp-S va aconseguir els seus primers residents permanents en habitatges, quan es va completar el projecte SAS-3 de nova construcció. Un any més tard, els edificis industrials reutilitzats estaven preparats per a ús residencial. Els lofts van substituir les antigues fàbriques de televisió. Encara avui es preveuen molts altres complexos residencials dins del recinte. Són habitatges destinats a població jove. El 2016 es va obrir l'escola creativa St. Lucas a Strijp-S. Al recinte també hi ha restaurants, sales d'exposicions, espais de ciències i divulgació científica, sales d'esdeveniments, seus de grans festivals i mercats, espai per a esports urbans, etcètera.

Interès Aquest conjunt és interessant pel fet que aprofita un gran recinte industrial per a fer-hi cabre gran varietat de col·lectius. Per una banda, dona suport a la creació i a la programació de festivals i activitats culturals, per tant, és un punt de referència cultural de la ciutat. Per altra banda, ofereix activitats de divulgació que permeten conèixer la història de l'espai. A més, també permet ampliar el mercat de lloguer d'habitatge per a joves a un espai ja construït anteriorment i, per tant, converteix el recinte en un barri, permetent que els seus habitants es puguin reapropiar de l'espai.

Friche la belle de mai - Marsella

Què és? La Friche de Marsella és una antiga fàbrica de tabac de Marsella rehabilitada per a diversos usos.

Història A principis del segle XX es va edificar la fàbrica de tabac Seita, que donava feina a la gent del barri de “Belle de Mai”, un barri obrer. Quan la fàbrica va tancar, l'alcalde de Marsella va voler reestructurar la vida cultural de la ciutat. Per a fer-ho, va escollir l'edifici de l'antiga tabaquera per a ubicar-hi el centre de conservació de recursos del Museu de les Civilitzacions d'Europa i del Mediterrani amb tots els arxius, la biblioteca i la documentació. A més, també hi ha espai per a l'Institut Cultural d'Alemanya que ofereix el coneixement de la cultura d'aquest país.

Gestió Municipal

Protecció No la coneixem

Usos Actualment és un espai de treball per a les seves setanta estructures de residències artístiques i d'emprenedors locals. També és un lloc de difusió de propostes artístiques en forma de tallers i festivals.

Té 2500 m² de sala d'exposicions, sis sales de concert, dos teatres, jardins compartits, un restaurant, una guarderia, una llibreria i una gran terrassa. La Friche és el lloc de referència cultural de Marsella que ha fet aflorar la creativitat i les idees innovadores de la ciutat.

Interès Aquest projecte és d'interès per a la nostra proposta per la seva forta vinculació amb el territori i la seva capacitat de reorganitzar el circuit cultural establert a través de la revaloració del patrimoni industrial de la ciutat.

FRICHE LA BELLE DE MAI. FONT: WIKIMEDIA COMMONS

Konvent zero - Berga (el Berguedà)

Què és? El Konvent és un antic convent de monges de finals del segle XIX ubicat a Berga reconvertit en un centre artístic multidisciplinari. És un espai per a l'art i per a la cultura arrelada al territori.

Història El Konvent és un antic convent de monges del segle XIX, a l'antiga colònia tèxtil de Cal Rosal, a la comarca del Berguedà. Altres construccions i naus properes també formen part de Konvent, però la majoria de les activitats es concentren en l'edifici del convent de monges, antigament anomenat convent del Sagrat cor de Jesús que conserva molts elements del convent original. Cal Rosal havia estat pràcticament abandonada, quan les darreres monges en marxar del convent, van lliurar les claus a una veïna per tal que tingués cura de les plantes. El seu fill, Pep Espelt va ocupar-se dels jardins del convent i a la vegada va anar condicionant alguns racons com a punt de trobada per artistes i col·lectius creatius, sempre amb el permís de la propietat. Aquest va ser el germen del primer Festival Konventpuntzero (any 2006), un dels objectius del qual era dinamitzar la cultura a la comarca del Berguedà. En aquest sentit, es buscava descentralitzar Barcelona com a plataforma de producció cultural i artística. El festival va acabar desembocant en allò que més tard va ser Konvent.

Gestió Privada

Protecció No la coneixem

KONVENT ZERO. FONT: WWW.KONVENTZERO.CAT

Usos La seva funció és la mediació cultural a través de la creació i difusió artística per tal de dignificar l'entorn. És un espai autogestionat que busca la suma d'aportacions de diverses disciplines. S'ofereixen les instal·lacions per a tota mena d'activitats tant individuals com col·lectives així com espais comuns per facilitar l'intercanvi i la interacció social. A canvi, busquen propostes que aportin una mirada renovada del món de la creació cultural. Konvent convoca residències artístiques que tinguin arrelament amb el territori i apel·lin a l'experimentació, advocant per la creació en el sentit més lliure de la paraula. Aquestes residències són una plataforma d'ajuda per artistes i creadors oferint condicions d'espai i concentració per a l'experimentació, ja sigui en el camp de les arts escèniques, arts plàstiques, tecnologia, gastronomia, ciència o altres.

Interès Aquest projecte ens resulta interessant pel fet de ser un espai autogestionat, que es manté a través dels ingressos propis. A més, és un projecte arrelat al territori amb clara vocació de ser un referent cultural a la zona de tota la comarca del Berguedà.

La Pilarica - Madrid

Què és? L'antiga fàbrica "La Pilarica" de Madrid ha estat reconvertida en un edifici que combina un taller de creació artística a la planta baixa, i habitatges al primer pis.

Història L'edifici de "La Pilarica" es va construir a principi del segle XX per a ubicar-hi una fàbrica. A principis del segle actual va perdre el seu ús pel tancament de l'empresa i va quedar abandonada, ocupant un espai considerable dins de la trama urbanística de la ciutat. El 2019, a través d'un concurs d'interiorisme, un grup d'arquitectes van plantejar un nou ús per l'edifici.

Gestió Privada

Protecció No la coneixem

Usos L'edifici té dues plantes, que actualment tenen dos usos diferenciats i independents. El primer pis és un taller artístic que acull el centre artístic Institute for Postnatural Studies juntament amb espais de creació artística. En aquest espai, els arquitectes només han tret els elements afegits als últims anys de l'activitat industrial sense massa inversió econòmica. El segon pis està destinat a habitatge, amb uns espais diàfans que segueixen l'estructura de l'edifici industrial.

Interès Aquest projecte resol una necessitat de la ciutat, reaprofitant un edifici construït per a resoldre la mancança d'accés a l'habitatge. D'aquesta manera, revitalitza l'espai i contribueix a generar un barri viu.

Dolní Vítkovice - Ostrava (República Txeca)

Què és? Dolní Vítkovice és una antiga fàbrica siderúrgica fundada el 1828 a Ostrava. Des del 2012 un espai cultural que acull milers de visitants cada any.

Història Al llarg dels segles XIX i XX, la ciutat Txeca d'Ostrava es va transformar en un gran centre industrial a causa del descobriment d'uns importants jaciments de carbó. La fàbrica de Vítkovice va ser un dels grans centres de la indústria pesant del país. Aquesta fàbrica va ser fundada el 1828 per encàrrec de l'arquebisbe Rodolf d'Àustria, sent una gran fàbrica metal·lúrgica. El moment d'esplendor de la fàbrica va ser a les dues últimes dècades del segle XIX, quan el director general de l'empresa la va fer créixer i alhora va ampliar el poble i va construir-hi edificis públics com l'hospital, escoles o l'església entre altres.

Abans de la Segona Guerra Mundial la fàbrica era una de les més grans d'Europa. Durant l'era del comunisme es va nacionalitzar la fàbrica i va seguir sent una de les més importants del país. Amb els canvis democràtics després de 1989 i la formació dels dos estats independents, es va reestructurar l'economia i es van tancar moltes empreses. L'últim forn de Vítkovice va funcionar fins al 2008.

Gestió Pública

Protecció Monument protegit per l'Estat

Usos Gràcies a un projecte de l'arquitecte Josef Pleskot es va transformar el recinte de l'antiga fàbrica en una àrea cultural, inaugurada el 2012, de propietat pública. El forn més gran es va convertir en el Museu de la Producció de Ferro. L'antic dipòsit de gas es va transformar en un pavelló de cultura. El pavelló té diverses sales de conferències i concerts, una galeria d'art, un restaurant i diverses instal·lacions dedicades a usos lúdics i culturals. Un

DOLNÍ VÍTKOVICE. FONT: WWW.WIKIMEDIACOMMONS.COM

exemple de la seva importància és que un dels festivals de música més importants del país es fan al pavelló de Vítkovice.

Interès Aquest projecte és un gran exemple de revitalització d'un barri abandonat després del tancament de la fàbrica. A través de la rehabilitació dels espais, s'ha aconseguit fer renéixer l'activitat social, econòmica i cultural en un barri degradat.

La Fàbrica – Sant Miquel de Balenyà (Osona)

Què és? És una antiga fàbrica d'embotits reconvertida en un recinte amb diversos espais de lloguer per a empreses vinculades al món creatiu.

Història La fàbrica és una antiga nau industrial de la família Altimir. Es va construir als anys seixanta com a fàbrica d'embotits i assecadora de pernils. A principis dels anys dos mil va perdre la seva utilitat perquè la fàbrica va tancar, i el 2010, els fills del propietari es van constituir en una Comunitat de Béns per a donar un nou ús a l'antiga fàbrica.

Gestió Privat. La fàbrica és una iniciativa autofinançada i autogestionada per la mateixa família.

Protecció Cap

Usos L'edifici té 1500 m², i actualment acull empreses vinculades amb el món creatiu, on disposen del seu taller o oficina. També hi ha espais que s'utilitzen com a escenaris de videoclips o d'estudis de fotografia.

Interès Aquest projecte aprofita un antic espai productiu per a situar-hi noves empreses. Això permet facilitar lloguers més assequibles per a petits empresaris, i alhora poder permetre que l'equipament sigui sostenible econòmicament. Això també permet que diversos creadors del poble i de la comarca no hagin de marxar per a buscar feina i que puguin tenir un lloc físic on desenvolupar el seu negoci.

LA FÀBRICA. FONT: WWW.LAFABRICA.CAT

Palo alto – Barcelona

Què és? És una fàbrica de pell i teixits de finals del segle XIX, que des dels anys noranta es va convertir en un espai on es fan cabre produccions relacionades amb la fotografia, el disseny, l'arquitectura, la pintura, l'escultura i d'altres activitats creatives.

Història El 1857 hi neix la Curtidora Catalana S.A. dedicada al tractament de la pell i els adobats. El 1875 Antoni Vila construeix una fàbrica dedicada a la producció de fil de llana. El 1878 Agustí Coll adquireix la fàbrica i l'amplia. El 1900 l'empresa Juan Ribas dedicada a la manufactura de cotó adquireix la fàbrica. El 1927 passa a mans d'August Ramoneda i Riu i la dedica a l'elaboració de fècules, dextrines i glucosa. El 1940 després de la Guerra Civil es dissol l'empresa i des d'aleshores petits tallers ocupen parts de l'espai. El 1980 la fàbrica queda totalment abandonada. El 1989 Palo Alto arrenca com un espai on encabir produccions relacionades amb la fotografia, el disseny, l'arquitectura, la pintura, l'escultura i d'altres activitats creatives.

Usos Les naus de la fàbrica s'han rehabilitat per a donar lloc a una illa urbana que acull a quinze empreses relacionades amb el món del disseny, on tenen els seus tallers creatius. Des de fa un any, que cada primer cap de setmana de mes també s'hi du a terme un mercat de segona mà amb espectacles, *street food* i obres d'art. A l'espai s'hi ha plantat vegetació oferint un espai verd públic per al barri.

Gestió Fundació privada

Protecció Bé Cultural d'Interès Local

PALO ALTO. FONT: AJUNTAMENT DE BARCELONA

Interès Aquest projecte ens serveix per a identificar una problemàtica habitual en espais creatius que volem evitar en el nostre projecte. Palo Alto té una voluntat d'obertura al barri, però acaba formant part de la xarxa d'espais on es mouen creadors d'alt poder adquisitiu, vinguts d'arreu d'Europa, amb l'objectiu de fer les aliances entre ells, però de no formar part del teixit associatiu ni cultural del barri. Són artistes allunyats de la ciutat, que no tenen un vincle amb el lloc on s'han establert i que, per tant, no contribueixen a la cohesió social ni a la revitalització del barri.

La Escocesa – Barcelona

Què és? La Escocesa és un centre públic de residències artístiques i de producció d'art contemporani ubicat a una antiga fàbrica de 1899.

Història La Escocesa és un antic complex industrial situat al barri del Poblenou de Barcelona. L'edifici es va construir el 1852 i estava dedicat a l'elaboració de productes químics per a la indústria tèxtil. El recinte estava format per diverses empreses que llogaven els seus espais, entre les quals La Escocesa. Aquesta empresa va ser la que va ocupar la major part de les naus i finalment va tancar el 1984. El 1999 es va convertir en un espai de creació i un punt de trobada per a artistes d'altres espais desapareguts al Poblenou i altres parts de la ciutat. El 2006 l'empresa immobiliària Renta Corporación va comprar La Escocesa per a construir-hi oficines i habitatges. Van pactar el desallotjament de la fàbrica amb els artsites i la fàbrica va quedar buida el 2007. El mateix any, l'Ajuntament de Barcelona va aprovar el pla per a la renovació de l'illa La Escocesa, catalogada com a Patrimoni Industrial. Es va establir que dues naus serien d'ús públic i que la fàbrica entrava dins del projecte "Fàbriques per a la creació artística. Des del 2008, l'espai és gestionat per l'Associació d'Idees.

Gestió Fundació publicoprivada

Protecció Bé Cultural d'Interès Local

LA ESCOCESA. FONT: AJUNTAMENT DE BARCELONA

Usos L'Associació Idees està formada per artistes de diferents disciplines que fa anys que estan a la fàbrica. Aquests artistes continuen el projecte d'autogestió de l'espai, destinat a les arts visuals, oferint formació a artistes potenciant la seva carrera artística organitzant activitats al barri. Se centren a atendre les necessitats d'artistes i agents culturals, oferint espais de treball i recursos per al desenvolupament dels seus projectes. Actualment (2024) s'està treballant en la segona part de rehabilitació de l'espai i queden pendents els habitatges. També es preveuen altres usos com un laboratori d'innovació en el sector agroalimentari.

Interès Aquest projecte és interessant per la diversitat d'usos que es proposen, que van més enllà d'usos culturals. Resulta especialment innovador el laboratori, ja que permet unir el món científic amb els diversos sectors del recinte cultural.

Le moulin des arts et de l'artisanat - Arles-sur-Tech

Què és? Le Moulin d'Arles, a Arles-sur-Tech és un antic recinte industrial molt a prop del centre històric de la ciutat que ha estat reconvertit en un espai d'artesanía i comerç de proximitat

Història Al poble d'Arles hi va haver una fàbrica de xocolata i una fàbrica de teixits que van fer créixer el poble al llarg del segle XIX i les primeres dècades del segle XX. El 1940 a la zona del Vallespir hi va haver uns forts aiguats que es van endur bona part del poble i de les fàbriques només en va quedar l'estructura. Després dels aiguats l'empresa "Les Tissages Catalans" va reprendre l'activitat artesanal fins al 1989. Després d'uns anys d'abandonament, l'Ajuntament va impulsar la rehabilitació de les fàbriques per ubicar-hi tallers d'artesans del poble i de la zona del Vallespir.

Gestió Públic

Protecció No la coneixem

Usos El 2012 es va inaugurar com a centre de producció de diversos artistes i artesans de la zona del Vallespir. Les naus de les fàbriques s'han rehabilitat per a ubicar-hi diversos tallers que alhora actuen com a botigues i, per tant, és un espai de producció i de comerç.

LE MOULIN DES ARTS ET DE L'ARTISANAT FONT: WWW.ARLESSURTECH.FR

Interès Aquest projecte és una iniciativa pública que té la finalitat de poder reobrir un espai al públic i posar-lo a disposició d'artesans locals per tal que puguin treballar-hi i alhora vendre els seus productes. És interessant el fet de potenciar el comerç local revitalitzant un espai del poble que havia quedat abandonat. Tot i això, els aspectes negatius s'assemblen als de Palo Alto, ja que la majoria d'artesans que s'hi troben són el mateix perfil de persones nouvingudes d'arreu del país, que s'estableixen a l'espai sense mantenir una vinculació amb el lloc on es troben ni amb els veïns.

Definició de la proposta

4. Missió

El projecte té com a missió **recuperar la històrica fàbrica del Tint**. La proposta se centra a rehabilitar el conjunt i donar-li una nova vida, en la línia de la idea de **rehabitar l'espai**.

Tenint en compte la importància i dimensions del conjunt, apostem per una proposta respectuosa amb els volums existents i el manteniment dels seus usos, aquells pel qual van ser construïts. Amb una visió centrada en la revitalització i preservació del patrimoni local, amb el projecte es pretén crear **un lloc que uneixi la producció industrial amb l'educació patrimonial i l'habitatge sostenible**, a més de fer valdre el conjunt.

El pla d'usos és una proposta que inclou tots els espais del conjunt. Tot i això, la part que es desenvolupa amb més profunditat és aquella a la que es planteja la creació d'un centre d'interpretació, ja que és l'única que entra dins del nostre camp de coneixement de la gestió cultural.

5. Valors

Preservació del patrimoni. Conservació de l'arquitectura i la història de la fàbrica, rehabilitant els elements originals adaptant-los als temps actuals i posant en valor el conjunt.

Difusió de la història local. Difusió de la història del municipi i del conjunt del Tint d'una manera atractiva i didàctica adaptada als diversos públics.

Col·laboració comunitària. Foment de la participació i la col·laboració amb la comunitat local per assegurar una integració del projecte amb les necessitats i les expectatives dels habitants de Taradell.

Innovació. Promoció de la innovació en els espais, presentant una proposta sostenible que no comporta la construcció d'un nou edifici, sinó que s'aprofita d'un espai ja construït.

6. Objectius

Aquest projecte té l'objectiu general de rehabilitar el conjunt industrial del Tint i donar-li un nou ús. A través de **set objectius estratègics** i els seus corresponents objectius específics, es fa una proposta sostenible, vinculada amb el territori i amb la intenció de rendibilitzar al màxim els espais del Tint, amb la preservació del patrimoni com a eix fonamental.

Rehabilitació: realitzar una rehabilitació completa del conjunt industrial, conservant la seva autenticitat i adaptant-la als estàndards moderns de qualitat i sostenibilitat.

Integració en el teixit urbà: assegurar que el projecte s'integri amb el teixit urbà existent, millorant la qualitat de vida dels residents i contribuint a la imatge positiva del municipi.

Participació de la ciutadania: Obrir el màxim de canals i espais de diàleg perquè la ciutadania participi el màxim en la programació i concepció de l'equipament.

Fer xarxa amb la resta d'equipaments culturals del municipi: impulsar la resta d'equipaments culturals municipals i treballar-hi en xarxa.

Educació patrimonial: Difondre la història local a través d'un programa educatiu que tingui en compte la importància de conèixer el territori.

Desenvolupament sostenible: adoptar pràctiques sostenibles en tot el projecte, des de la rehabilitació fins a la gestió quotidiana, amb l'objectiu de contribuir a un futur més sostenible per a Taradell i la seva comunitat.

Rendibilitzar al màxim els espais: treure el màxim de profit de cada espai i que sigui sostenible i viable econòmicament.

OBJECTIUS ESTRATÈGICS	OBJECTIUS ESPECÍFICS
Rehabilitació i conservació del conjunt	· Restauració del patrimoni industrial · Adaptació funcional · Sostenibilitat ambiental
Integració en el teixit urbà	· Creació d'espai públic · Diversificació d'usos · Millora de la connectivitat
Vetllar per la bona gestió i finançament	· Sessió de col·laboració amb la comunitat · Voluntariat en la rehabilitació · Creació de grups de treball
Fer xarxa amb la resta d'equipaments municipals de Taradell	· Programació col·laborativa d'esdeveniments · Intercanvi de recursos i coneixements · Promoció i comunicació conjunta
Educació patrimonial	· Creació d'un espai de difusió de la història local · Realitzar un programa educatiu centrat en el territori · Promoció d'exposicions temporals temàtiques
Potenciar el desenvolupament socioeconòmic local	· Eficiència energètica · Gestió de residus i reciclatge · Minimització de l'impacte ambiental
Rendibilitzar al màxim els espais	· Diversificació d'usos · Optimització de l'ocupació · Desenvolupament de serveis addicionals

7. Proposta

7.1. Introducció

La proposta de rehabilitació del conjunt industrial del Tint gira al voltant d'una idea força contemporània que **permet fer valdre la recuperació del patrimoni** arquitectònic com a eina per a garantir la sostenibilitat i la cohesió social. Aquesta idea és la de **rehabitar** els espais ja construïts abans de fer-ne de nous.

El fet de reaprofitar, reutilitzar i revitalitzar els recursos existents abans de crear de nou és una filosofia que, en molts sentits, és més que actual. En un món en què ens enfrontem a reptes com el canvi climàtic, la degradació ambiental i la manca de recursos, és més urgent que mai adoptar una mentalitat de *rehabitar*. La proposta que desgranarem a continuació gira al voltant d'aquesta idea, amb l'objectiu de poder **tornar a habitar el Tint** i dotar-lo de nous usos per tal que pugui tornar a formar part de la vida quotidiana dels taradellencs, tal com ho era fa cent anys.

La filosofia batejada pel grup de recerca "Habitar" de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) amb el nom de *rehabitar*, va més enllà de la simple reutilització de recursos materials. És una crida a repensar la nostra relació amb el medi ambient, amb les nostres comunitats i amb els nostres espais construïts. És una crida a reflexionar sobre com podem viure i convida de manera més harmoniosa amb el nostre entorn, i **com podem utilitzar els recursos existents de manera més eficient** i responsable.

En el context de l'arquitectura i el planejament urbà, la filosofia de *rehabitar* implica la **rehabilitació i la reutilització d'edificis i espais urbans existents en lloc de construir-ne de nous**. Aquesta pràctica no només ajuda a conservar el patrimoni arquitectònic i cultural d'una comunitat, sinó que també pot contribuir a la reducció de residus de construcció i demolició, a la preservació dels recursos naturals i a la millora de la qualitat de vida als pobles i ciutats.

En molts casos, la rehabilitació d'edificis històrics i espais abandonats pot **donar nova vida a àrees urbanes degradades**, revitalitzant-les i convertint-les en punts de trobada i d'activitat comunitària. A través de la restauració i l'adaptació d'edifici, es pot conservar la història i l'arquitectura, alhora que es crea un espai funcional i viu per a la comunitat.

A més de l'aspecte físic de la rehabilitació, la filosofia de *rehabitar* també implica una **transformació en la nostra manera de pensar** sobre els nostres espais i comunitats. En lloc de veure els espais urbans com simples escenaris per a la nostra activitat, podem començar a veure'ls com a **llocs amb una història i una identitat pròpies**, i com a recursos a ser cuidats i preservats per a les generacions futures. Això pot implicar una major participació i implicació de la comunitat en la presa de decisions sobre el desenvolupament urbà i la gestió dels recursos, assegurant que les necessitats i les aspiracions de tots els membres de la comunitat siguin tingudes en compte.

Rehabitar implica una **nova manera de veure i interactuar** amb el nostre entorn. És una crida a reconèixer i valorar el que ja tenim, i a buscar maneres de viure i convida de manera més sostenible i respectuosa amb el medi ambient i amb les nostres comunitats. És una crida a **habitar els nostres espais de manera conscient i responsable**, amb una consciència de la nostra interconnexió i interdependència amb el món natural i amb els altres éssers humans. En definitiva, és una crida a viure amb més consciència i empatia, i a construir un futur més saludable i més equitatiu per a tothom.

En aquesta línia, la idea de *rehabitar* edificis i espais amb un interès patrimonial és interessant perquè uneix l'aspiració a conservar i mantenir aquestes construccions i alhora poder dotar-les d'un nou ús perquè en sigui viable i profitosa la seva conservació. D'aquesta manera, **s'uneix el concepte de passat i de futur** a través de la reconversió d'espais plens d'història amb nous escenaris on es projecten noves dinàmiques.

Amb el projecte de rehabilitació del conjunt del Tint aspirem no només a restaurar físicament l'edifici, sinó també a *rehabitar-lo* i **dotar-lo d'un nou significat**. En el nucli d'aquesta proposta hi ha la convicció que el Tint pot ser molt més que un testimoni del passat de Taradell; pot ser una eina de

regeneració del barri que permeti que el poble recuperi un espai històricament seu i que torni a sentir que li pertany.

La proposta és un punt de partida per a iniciar un **procés de recuperació i reapropiació de l'espai**, que comença per l'adquisició del conjunt per part de l'Ajuntament i la següent posada en marxa del procés de rehabilitació.

7.2. Pla d'usos

L'objectiu del projecte és la **rehabilitació del conjunt del Tint i fer-hi una proposta d'usos** per fer valdre el seu valor patrimonial i la seva importància per la història col·lectiva de Taradell i d'aquesta manera *rehabilitar-lo* i recuperar-ne la vida.

A través de l'anàlisi patrimonial, hem pogut conèixer quins són aquells aspectes més rellevants del conjunt i hem fet palesa la importància de rehabilitar-lo i no permetre que segueixi degradant-se.

La reutilització del patrimoni industrial és un fenomen cada vegada més comú en les ciutats arreu del món. Aquestes **antigues fàbriques** i complexos industrials, abans fonamentals en l'economia local, ara **s'han convertit sovint en espais culturals, museus o centres d'arts escèniques**. Aquesta transformació ha contribuït a preservar la memòria industrial i a revitalitzar zones urbanes degradades. No obstant això, **la nostra proposta vol anar més enllà d'aquest model convencional** de conversió del patrimoni industrial. Busquem adequar el conjunt a les **necessitats específiques del lloc** on es troba, integrant-lo de manera significativa en la vida quotidiana i la dinàmica comunitària de Taradell.

En molts casos, la transformació dels antics complexos industrials en espais culturals ha estat una resposta a la necessitat de revitalitzar zones urbanes degradades i preservar la memòria del passat industrial. Aquests espais culturals no només ofereixen una oportunitat per a l'aprenentatge i la reflexió sobre la història local, sinó que també serveixen com a centres d'activitats culturals i artístiques que enriqueixen la vida cultural de la ciutat o poble on es troba. No obstant això, la nostra proposta pretén anar més enllà d'aquesta

funció purament cultural i explorar **noves formes d'integració del patrimoni industrial** en la vida quotidiana dels habitants de Taradell.

Creiem que és important tenir en compte que **cada complex industrial té la seva pròpia història** i identitat, i que la seva conversió ha de tenir en compte les característiques úniques del lloc on es troba. En lloc de seguir un model predefinit de conversió en espai cultural, proposem un enfocament més flexible i contextualitzat, que tingui en compte les necessitats i les aspiracions de la comunitat local. Això implica **la integració d'usos mixtos** en el complex, que reflecteixin les necessitats de la comunitat i contribueixin a la vitalitat del barri.

Per arribar a definir els usos que desgranarem a continuació, hem passat per **diverses fases**.

En un primer moment, l'ús que proposàvem al Tint era un ús cultural. Tal com hem mostrat a l'apartat dels referents que hem utilitzat, la gran majoria d'edificis industrials s'han convertit en centres cívics o en espais culturals com museus, fàbriques de creació o centres d'art. En aquest sentit, es plantejava que el Tint pogués ser un centre cultural multifuncional on es desenvolupessin residències artístiques, activitats culturals, espais de cotreball per a artistes locals i un espai museïtzat sobre la història del Tint. Aquesta visió inicial va ser concebuda d'aquesta manera per a crear un espai cultural complementari al ja existent a Taradell i alhora poder crear noves sinergies i nous espais pels artistes locals.

A mesura que vam avançar en el procés de definició del projecte, vam plantejar **diverses qüestions sobre la viabilitat econòmica i la sostenibilitat** d'aquesta visió inicial. En particular, es va qüestionar la capacitat del projecte per generar prou ingressos per a mantenir-se a si mateix i per contribuir de manera significativa al desenvolupament econòmic de la comunitat. Alhora, analitzant les necessitats actuals de Taradell, vam creure que la creació d'un centre cultural no responia a les demandes actuals del municipi. Això va conduir a una **revisió de la visió inicial** i a una nova consideració dels objectius i les prioritats del projecte.

En aquest sentit, es va començar a explorar la possibilitat de **situar el projecte en el context local** i de desenvolupar una proposta més realista i pragmàtica que pogués respondre de manera efectiva a les necessitats de Taradell. Aquesta nova orientació va implicar una **revisió de les necessitats del municipi**, de la magnitud de l'edifici i de les oportunitats de desenvolupament econòmic i social del poble. Es va considerar la possibilitat de donar una nova funció al conjunt industrial que fos més alineada amb les necessitats reals i que pogués generar un impacte positiu més gran per Taradell.

Un dels principals factors que va influir en aquesta nova direcció va ser la **importància de situar el projecte en el lloc on es troba** i de fer-lo part integrant de la vida quotidiana del municipi. Això va significar buscar una solució que no només preservés el patrimoni industrial, sinó que també fos capaç de respondre de manera efectiva a les necessitats locals i de contribuir al desenvolupament econòmic i social. Aquest enfocament va implicar una revisió de les possibilitats d'ús del conjunt industrial i una anàlisi més detallada de les seves característiques i potencialitats.

Després d'analitzar amb deteniment tot el conjunt, vam creure que la millor manera per a **rehabilitar-lo**, seria que **pogués recuperar els seus usos originals**, aquells pels quals va ser construït el conjunt.

Així doncs, que les naus de la fàbrica puguin **allotjar empreses locals**, que els habitatges dels treballadors puguin ser **habitats de nou**, que l'espai verd pugui ser un nou **parc públic** i que el molí pugui ser visitat. L'únic espai al qual li proposem un ús diferent de l'original és la **torre**, que passaria de ser habitatge a ser un **centre d'interpretació**. Amb això volem remarcar la importància de l'educació patrimonial i la valoració de la riquesa tant del municipi com del conjunt del Tint, i és per això que creiem que és important reservar un espai de l'edifici a l'educació i la dinamització cultural.

Aquest espai és el que desgranarem amb més detalls, ja que la nostra formació acadèmica ens permet poder aprofundir en el plantejament, gestió i dinamització d'un centre d'interpretació, però no de la resta d'espais, que corresponen a altres disciplines. És per això que **el pla de dinamització i el pla de comunicació se centraran únicament en aquest espai**, ja que no tenim els coneixements per a poder fer una proposta de pla de dinamització i de pla de

comunicació per a cada un dels espais del conjunt. Plantegem que en el cas que el projecte tiri endavant, s'haurien d'encarregar els estudis pertinents per a la resta d'espais.

Una altra característica distintiva de la nostra proposta és la seva orientació cap a la **participació comunitària i la connexió amb el seu entorn**. En lloc de ser concebut com un projecte dirigit des de dalt cap a baix, **busquem implicar activament a la comunitat** en el procés de rehabilitació i transformació del patrimoni industrial. Això pot incloure la creació de grups de treball i comissions locals per a la planificació i el disseny del nou complex, així com la celebració de sessions de consulta i debat obertes amb els residents locals. A través d'aquest enfocament participatiu, aspirem a crear un espai que sigui veritablement **representatiu de les necessitats** i els interessos del municipi, i que **promogui la inclusió social i la cohesió**.

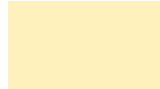
Així doncs, amb la proposta que desgranarem a continuació, no només pretenem rehabilitar el conjunt del Tint, sinó també **rehabilitar-lo** amb una **proposta d'usos contextualitzada per a cada un dels espais**, adaptada a allò que pot ser més adequat per a cada lloc del conjunt i també que pugui ser de més interès i benefici pels habitants de Taradell i dels municipis dels voltants. A més, proposem una rehabilitació molt **respectuosa amb els volums actuals**, mantenint al màxim les estructures originals i les seves dimensions i accessos.

El primer pas per a iniciar el projecte és que **l'Ajuntament de Taradell compri el conjunt**. A l'apartat de finançament es proposen els diversos agents que poden col·laborar en aquesta compra i de quina manera es proposa fer viable la inversió. Creiem que és la millor opció per garantir que el conjunt retorni a la ciutadania garantint el respecte pels elements patrimonials de l'edifici i pel manteniment dels diversos volums, tal com proposem en aquest projecte. En aquest sentit, hem valorat també les declaracions que l'ajuntament ha fet en algunes converses privades, en les quals ha manifestat que **el problema no el veuen en comprar l'edifici, sinó en el seu manteniment**. És per això que un dels objectius principals de la proposta és fer viable el conjunt, proposant un **model de finançament mixt** que permeti que després de la compra i la rehabilitació, el conjunt es pugui autosostenir a través d'ingressos propis. Això ho desgranarem més endavant a l'apartat de finançament.

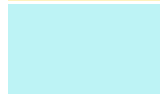
A continuació exposem els diversos usos que proposem a cada espai, **prioritzant-ne al màxim la conservació dels volums i un ús semblant al seu ús històric**. A més, també proposem destacar aquells elements patrimonials que són més distintius de cada edifici. L'objectiu és que aquesta **proposta sigui realista i viable** i que faci compatible el valor patrimonial del conjunt amb el fet de poder-lo dotar d'una nova vida.

Espais

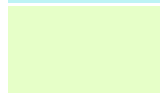
1. Naus per a empreses

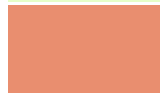
2. Habitatges

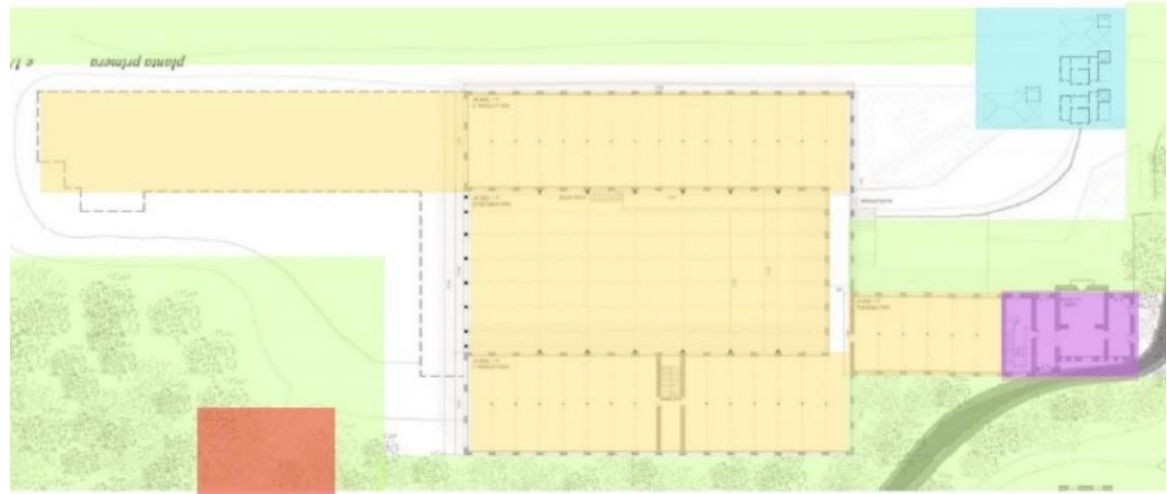
3. Espai verd

4. Molí

5. Centre d'interpretació

Accessos

Accés al conjunt des del centre del poble

Accés al conjunt des del centre del poble

Accés a peu a les cases a través del pont

Mapa de Taradell amb els accessos al Tint senyalitzats

FONT DE LES IMATGES: ELABORACIÓ PRÒPIA

Accés al molí i al camí que voreja el conjunt

Accés a la torre a peu a través del pont

Accés a les cases amb vehicle

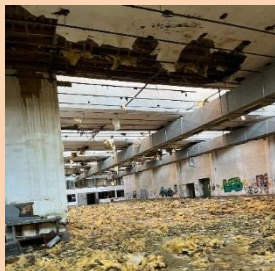
Accés a les cases, a la torre i a les naus amb vehicle

Usos

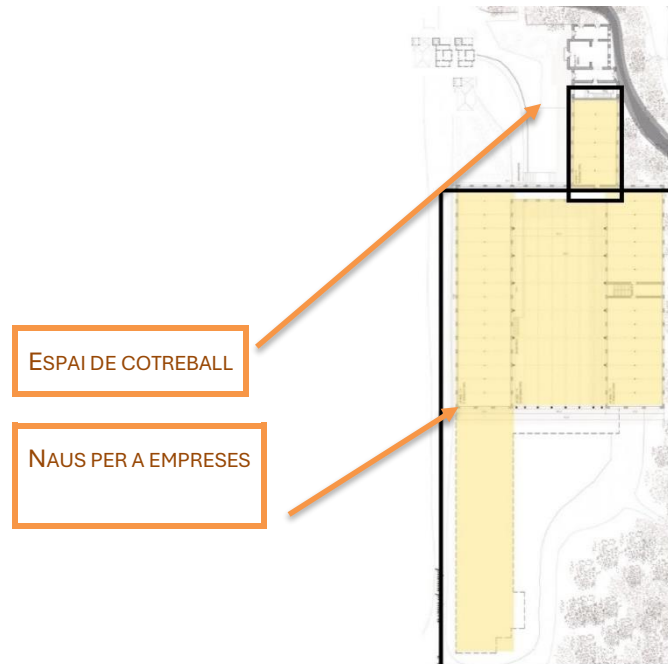
Naus per a empreses

Tal com plantejàvem a la introducció del pla d'usos, proposem que cada espai tingui un ús semblant a l'original. **En el cas de les naus de la fàbrica, hi plantejem ubicar empreses de diversos sectors** per tal que puguin allotjar-hi tant les seves oficines com els seus tallers, en funció de les seves necessitats.

IMATGES DE L'ESTAT ACTUAL DE L'INTERIOR DE LES NAUS.

FONT: FACTOREXPLORER.COM

El Tint es troba molt a prop del polígon industrial d'El Vivet, i, per tant, la seva ubicació pot facilitar que aquelles empreses que no disposen de més espai o aquelles que n'estan cercant un per a iniciar el projecte puguin trobar amb les naus del Tint una resposta a les seves necessitats.

Com hem dit anteriorment, les naus industrials del segle XX estan construïdes per a ser espais diàfans i, per tant, actualment permeten compartimentar-les i flexibilitzar-les en funció del que es necessiti.

En total hi ha vuit naus que es poden convertir en la seu de diverses empreses. Es proposa **que a les set naus principals s'hi ubiquin set empreses i que a la nau frontal s'hi ubiqui un espai de cotreball**. A la nau frontal li proposem aquest ús perquè per la seva ubicació, entremig de la torre i les naus laterals, creiem que és més apropiat poder-hi fer un espai de treball compartit. S'hi pot accedir des de la torre.

Per a rehabilitar aquestes naus, podem fixar-nos en diversos projectes semblants que han rehabilitat les naus d'antigues fàbriques per a allotjar-hi nous espais productius. Si tornem als referents exposats anteriorment, tenim els exemples de la colònia de Borgonyà, el Moulin des artisans d'Arles i la Fàbrica de Balenyà.

NAU D'UNA EMPRESA
UBICADA A LA COLÒNIA DE
BORGONYÀ. FONT:
WIKIMEDIACOMMONS

A la **colònia de Borgonyà** (Sant Vicenç de Torelló), tancada als anys noranta, es van rehabilitar les naus per tal de fer-les compatibles amb la instal·lació d'empreses de diversos sectors. Actualment, s'hi ubiquen empreses de metal·lúrgia i d'envasos de cosmètica. La rehabilitació es va fer respectant tots els volums originals i la seva estètica exterior. Ens sembla un bon exemple de rehabilitació de naus industrials per a donar-los un nou ús productiu.

NAU DEL MOULIN DES ARTS ET ARTESANAT. FONT:
WWW.ARLESSURTECH.FR

Al "**Moulin des arts et d'artisanat**" d'Arles (Catalunya Nord), s'han rehabilitat les naus per tal d'ubicar-hi tallers d'artesans locals. La rehabilitació també respecta els volums originals del conjunt i en manté els accessos originals. Les façanes no s'han modificat, i els interiors conserven alguns dels embarrats de l'antiga fàbrica i les seves dimensions. El seu ús segueix sent productiu i aprofita les naus diàfanes per a allotjar artesans que hi tenen tant els tallers com les botigues.

SALA D'UNA DE LES NAUS DE LA FÀBRICA DE
SANT MIQUEL DE BALENYÀ. FONT:
WWW.LAFABRICA.CAT

A "**La Fàbrica**" de Sant Miquel de Balenyà (Osona) s'han rehabilitat les naus de l'antiga fàbrica per a acollir-hi oficines i tallers de diverses empreses. Com que les naus de la fàbrica eren àmplies i diàfanes, s'han compartimentat per acollir-hi fins a quinze empreses diferents. Hi ha des de despatxos d'arquitectes fins a tallers d'artistes. L'espai flexible permet que cada empresa s'hagi pogut fer seu el tros que ha llogat i que es pugui adaptar a cada ús divers.

Habitatges

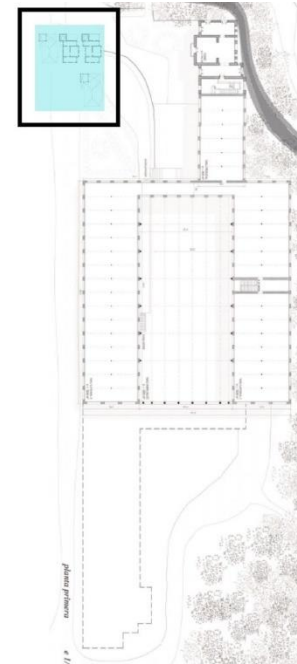
Seguint en la línia de *rehabitar* el Tint a través d'una proposta respectuosa amb els usos originals, plantegem que **els habitatges puguin tornar a ser habitats**.

La proposta contempla rehabilitar les cases dels encarregats i del director amb l'objectiu que siguin cases habitables, adaptades a les necessitats actuals.

Perquè siguin sostenibles, es planteja una rehabilitació que les faci autosuficients pel que fa a obtenció d'energia a través de plaques solars i aïllaments òptims. D'aquesta manera, el seu manteniment per part dels inquilins seria econòmic i accessible per a les diverses necessitats. També es proposa que siguin habitatges accessibles físicament perquè no hi hagi impediments físics a l'hora de viure en aquestes cases.

IMATGES DE L'ESTAT ACTUAL DE LES CASES. FONT: FACTOREXPLORER.COM

PLÀNOL DE MARTA ARRANZ

Mantenint els volums actuals, el conjunt de cases estaria compost per dos habitatges de planta i pis i tres habitatges de planta baixa i golfes.

Els jardins de la banda nord, es preveu que puguin ser espais verds compartits per totes les cases.

Aquests habitatges comptarien amb un accés amb vehicle i un altre accés a peu. Es vetllaria per tal que cada habitatge tingués accés de les dues maneres i que no fossin incompatibles amb el pas de vianants per l'espai i tampoc amb la circulació de persones que visitin el conjunt i els treballadors de les empreses.

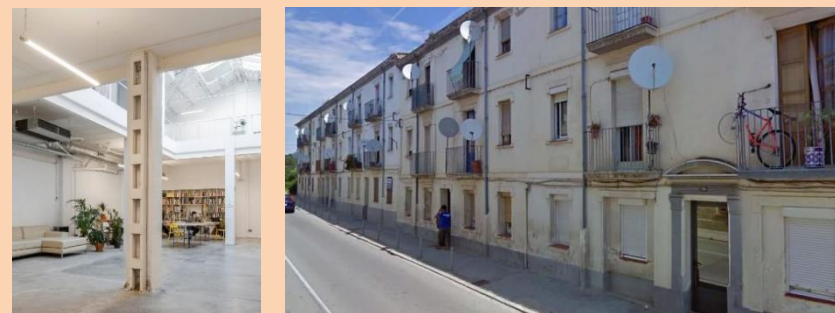
Per a rehabilitar i *rehabitar* les cases, podem fixar-nos en alguns dels referents que hem desgranat en apartats anteriors. En són bons exemples la colònia de Borgonyà, les cases de la Pilarica i la Colònia Burés d'Anglès. Tots tres projectes han rehabilitat antics espais industrials com a espais habitables. En el cas de Borgonyà i de la colònia Burés, eren cases dels treballadors. En el cas de la Pilarica, era un espai productiu que ha passat a ser habitatge.

CASES DE LA COLÒNIA DE BORGONYÀ. FONT: AJUNTAMENT DE SANT VICENÇ DE TORELLÓ

Els habitatges dels treballadors de la **colònia de Borgonyà** (Sant Vicenç de Torelló) segueixen sent cases habitables actualment. Tenen la particularitat que quan la fàbrica va tancar als anys vuitanta, es van oferir les cases als treballadors que hi vivien per un preu molt assequible. Per tant, no han deixat mai d'estar habitades. Això ha fet que pràcticament no s'hagin hagut de rehabilitar, ja que el manteniment de les cases s'ha anat fent mentre s'hi vivia. És un bon exemple de protecció del patrimoni i de la voluntat de fer-lo compatible amb les necessitats del municipi, en aquest cas d'habitatge.

Els **habitatges de "La Pilarica"** (Madrid) son un bon exemple de rehabilitació i *rehabilitació* d'un antic edifici industrial. Les naus diàfanes van permetre compartimentar l'espai en diversos mòduls i d'aquesta manera convertir-los en habitatges. Són cases accessibles, sostenibles i eficients energèticament. També responen a una necessitat actual de falta d'habitatge en un barri tensat per l'acumulació de construccions fabrils i falta de sòl per a construir habitatges. És una bona manera de respondre a la necessitat de falta d'habitatge amb la de la rehabilitació del patrimoni industrial de la ciutat.

A L'ESQUERRA, HABITATGES DE "LA PILARICA" PER DINS. FONT: www.lapilarica.es
A LA DRETA, CASES DE LA COLÒNIA BURÉS. FONT: WIKIMEDIA COMMONS

Un altre exemple de conversió de cases de treballadors a habitatges actuals, és el cas de la **colònia Burés d'Anglès** (Selva). Als habitatges hi vivien antics treballadors de la fàbrica de la colònia, que s'hi van quedar quan la fàbrica va tancar. El 2019 l'Ajuntament hi va executar obres de rehabilitació per als setanta-dos habitatges per tal que les condicions d'habitabilitat fossin òptimes pels seus inquilins. Aquesta actuació va permetre regenerar un barri que va néixer com a colònia industrial i que avui és un dels barris més poblats de la localitat. És un bon exemple, doncs, de la protecció i rehabilitació del patrimoni industrial perquè es pugui mantenir el seu ús de manera òptima.

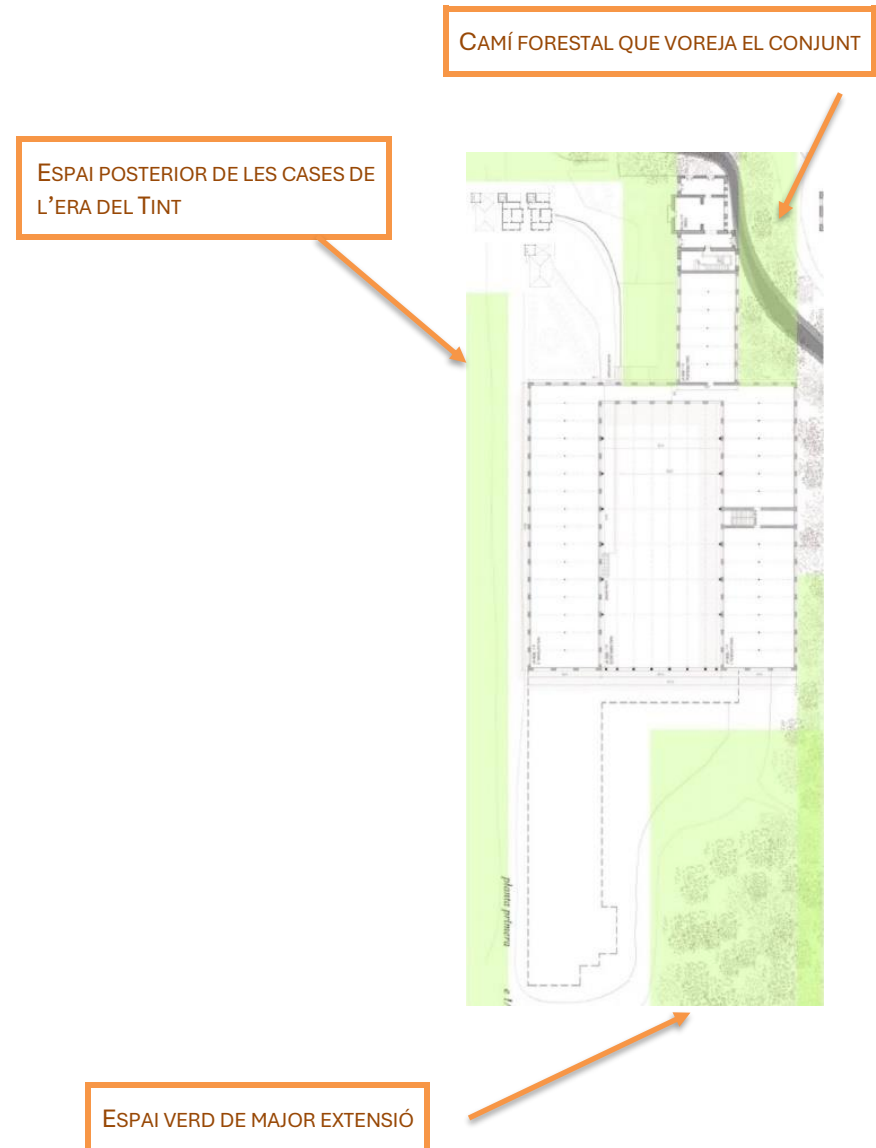
Espai verd

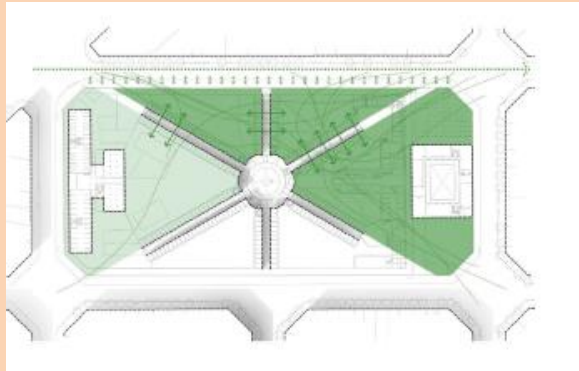
El recinte del Tint inclou uns terrenys protegits amb interès ecològic i paisatgístic que creiem que és important preservar. En concordança amb la resta del projecte, plantejarem respectar l'estat actual i proposem **obrir els jardins per tal que siguin d'accés públic**. Les actuacions que caldria desenvolupar van en la línia d'arranjament i perimetració dels jardins i el manteniment de la flora i estat actual.

Amb l'obertura dels jardins, pretenem crear **un parc públic en una zona amb falta d'espais comuns per als veïns**. D'aquesta manera també es permetria la concepció d'un espai obert per a tothom, accessible i de gaudi. A més, tenint en compte que es vol obrir un espai com a centre d'interpretació, cal mantenir l'entorn accessible i atractiu per tal que els visitants puguin gaudir-lo. Es contempla que s'hi puguin plantar espècies de vegetació autòctona, arranjant camins de vianants i fer àrees de descans i de refugi climàtic.

PLÀNOL DE MARTA ARRANZ

PLANTA DE LA MODEL. FONT: AJUNTAMENT DE BARCELONA

L'antiga presó de la Model (Barcelona) és un exemple d'antic equipament municipal en procés de reconversió en espai multifuncional. Un dels aspectes en els quals ens podem fixar pel nostre projecte és el dels espais verds. La proposta inclou bona part de l'espai exterior reconvertit en jardí públic plantejat com a refugi climàtic, àrea de descans i espais compatibles amb cada un dels equipaments que s'hi plantegen. És un bon exemple de conversió d'un espai privat en un jardí públic que permet realitzar-hi xarxa veïnal i noves dinàmiques en l'espai on es troba. També permet que sigui compatible amb els diversos usos, en el nostre cas tenint en compte la relació amb les naus de les empreses, els habitatges i el centre d'interpretació.

FOTOGRAFIA DELS JARDINS DE CAN COSTA I FONT. FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA

Els jardins de Can Costa i Font de Taradell són un bon exemple d'obertura d'un espai privat per tal de fer-ne uns jardins públics. En aquest cas, es troben en el mateix municipi que el Tint i, per tant, són dos exemples molt semblants. Can Costa i Font, a més, també era una fàbrica tèxtil i, per tant, ens serveix com a exemple de procés de fer-lo públic i accessible per a tothom i alhora també com a exemple de gestió directament municipal, ja que és l'ajuntament qui s'encarrega de fer-ne el manteniment i de controlar-ne l'accés.

Molí

En el cas del molí es proposa una **rehabilitació que permeti entendre el conjunt de la construcció** i el seu funcionament tal com era en el seu origen. El seu ús inicial era molí fariner, encara que al segle XX va ser convertit en habitatge. Per l'estat de degradació en què es troba i per l'interès que té un molí fariner d'aquestes característiques, creiem que el més adient és poder explicar-ne l'ús original.

A través d'elements museogràfics es permetria explicar el seu funcionament i la seva història, amb possibilitat de poder-lo incloure a la Ruta dels Molins, un projecte gestionat conjuntament entre l'Ajuntament de Taradell i l'Ajuntament de Seva que pretén recuperar i divulgar els molins que hi ha en aquests dos municipis. La rehabilitació se centraria a retornar l'aspecte al màxim semblant a l'original possible, refent l'estructura de la comporta i l'estructura del molí.

En el marc de la Ruta dels Molins, hi ha diversos exemples de molins rehabilitats seguint la línia del que proposem pel Molí de Més a Prop.

IMATGES DE L'ESTAT ACTUAL DEL MOLÍ DE MÉS A PROP. FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA I MAPA DEL PATRIMONI CULTURAL DE TARADELL. DIBA

MOLÍ XIC DELS SORS. FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA

Un bon exemple de rehabilitació d'un molí que podria ser semblant a la nostra proposta és El **Molí Xic dels Sors**, de Taradell. És un molí fariner que es va rehabilitar per tal de recuperar l'estructura original i poder entendre el seu funcionament a través d'un panell informatiu adossat a la façana. El seu estat abans de la rehabilitació era bastant precari, per tant, és un exemple molt semblant al del Molí de Més a Prop.

Un altre bon exemple de molí rehabilitat és el d'El **Molí de la Calvaria**, a Calldetenes (Osona). És un molí fariner que es va rehabilitar com a mostra de molí com a espai productiu anterior a la indústria, i que forma part de l'ecomuseu del Blat. És un espai més gran que el Molí de Més a Prop, però és interessant pel fet d'estar museografiat i rehabilitat tal com era durant els seus anys de funcionament i a més es pot entrar al seu interior i observar les diverses eines i parts diferenciades de l'edificació.

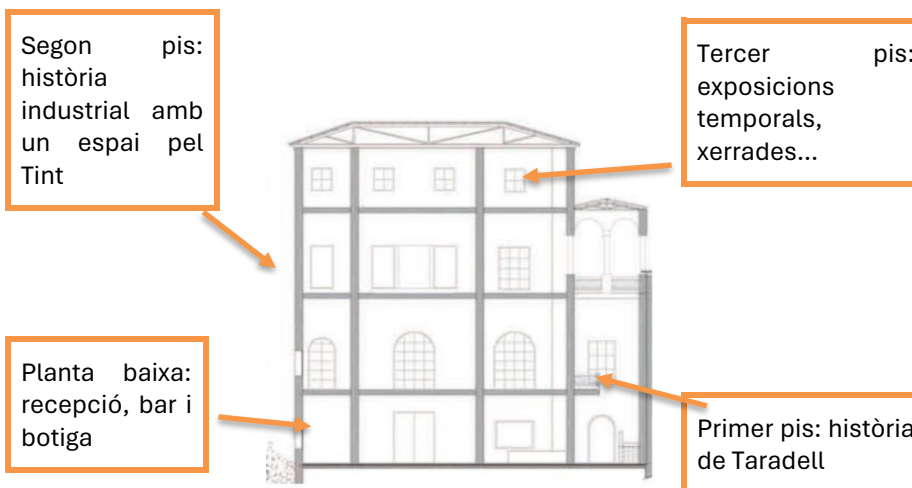
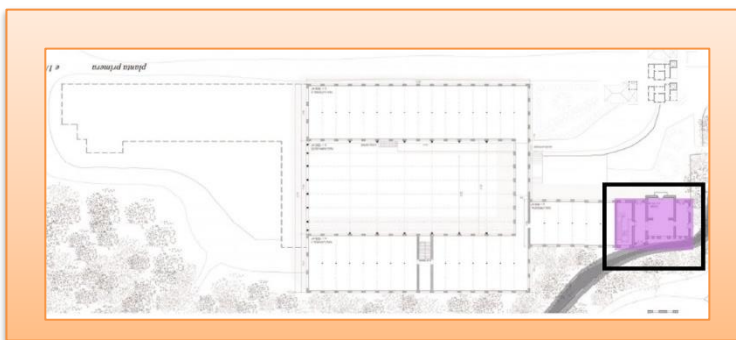

MOLÍ DE LA CALVARIA. FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA

Centre d'interpretació de la història local

En el cas de la **torre dels propietaris** de la fàbrica, no li proposem un ús semblant al seu ús històric, sinó que hi proposem un **centre d'interpretació** ubicat a la totalitat de l'edifici. Aquest seria l'espai que es dedicaria a la difusió de la història local i que també serviria com a lloc de posada en valor del conjunt industrial del Tint.

La proposta contempla un espai dedicat a divulgar la història de Taradell, tant per als taradellencs com també per atreure visitants d'altres llocs del territori. Aquest centre d'interpretació pretén ser el nucli de difusió i recerca històrica de Taradell, permetent tenir un espai on es divulgui des de la història més antiga de la població, fins a la història més recent. També es planteja dedicar un espai exclusivament per a explicar el conjunt del Tint.

PLÀNOLS DE MARTA ARRANZ

En aquest cas, tenint en compte que el nostre àmbit és la gestió cultural i gestió del patrimoni cultural, **desgranarem amb més detalls la proposta** d'usos que fem en aquest espai. Creiem que pot servir com a full de ruta per a estudis posteriors que s'haurien de realitzar en el cas que el projecte tiri endavant. Pel centre d'interpretació plantejarem una proposta d'una possible distribució dels espais amb els diversos temes que creiem que serien adequats per a ser explicats en aquest centre. Tal com hem dit anteriorment, el pla de dinamització i de comunicació els centrarem en aquest centre d'interpretació, ja que és l'únic ús, juntament amb el Molí, que entra dins del nostre camp.

Tal com hem dit a la resta d'espais, volem que la rehabilitació d'aquest conjunt sigui el màxim de **respectuosa amb els volums existents**, i concretament també amb la distribució interior. En aquest sentit, ens podem fixar en la casa de Vil·la Joana de Vallvidrera (Barcelona).

FOTOGRAFIA DE L'INTERIOR DE LA VILA JOANA DE VALLVIDRERA. FONT: ELABORACIÓ PRÒPIA.

Vil·la Joana és la casa senyorial on va morir Jacint Verdaguer el 1902. Actualment, és una extensió del MUHBA que ha estat museïtzada com a casa de la literatura. No és només una museïtzació de la casa amb els mobles corresponents, sinó que també s'ha aprofitat l'espai per a parlar de literatura. La distribució interior no s'ha modificat, i s'han aprofitat al màxim els espais per a crear un relat que gira al voltant de la literatura tant catalana com internacional.

A continuació fem una proposta de distribució del centre d'interpretació amb els diversos temes que s'hi podrien tractar.

1. Planta baixa

A la planta baixa es proposa ubicar-hi l'espai d'acollida dels visitants, ja que és el lloc per on s'accedeix a l'edifici.

Recepció: punt d'informació i taquilles

A l'entrada s'hi proposa la ubicació d'un taulell on una persona informadora pugui atendre els visitants proporcionant-los informació de l'espai i de l'entorn i que alhora els pugui vendre les entrades per accedir al centre d'interpretació.

Botiga

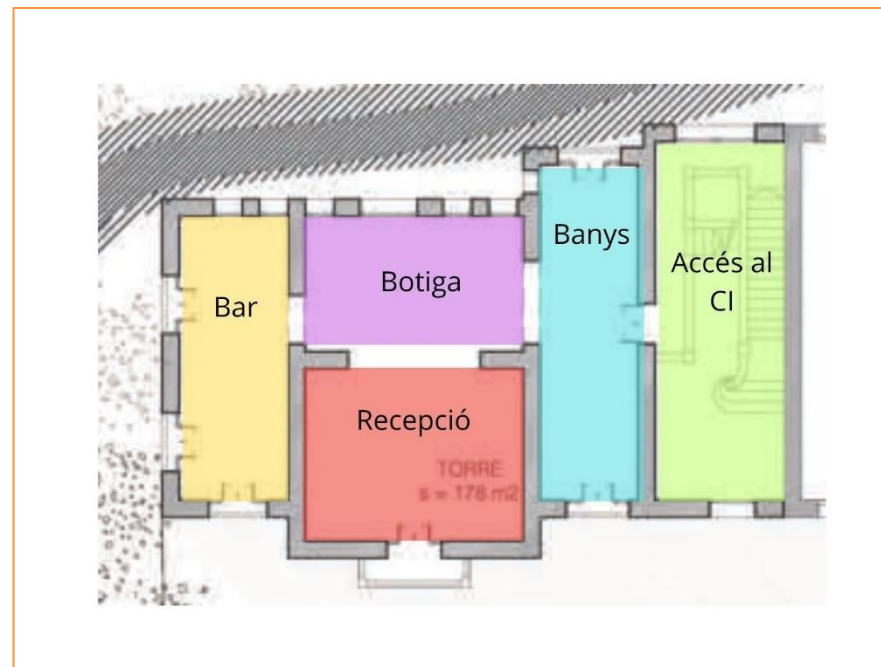
En aquest espai de recepció també es proposa ubicar-hi una botiga on es venguin llibres sobre Taradell, amb un espai de bibliografia especialitzada sobre la indústria tèxtil i alhora que sigui un lloc on poder comprar productes de Taradell.

Bar

Es proposa que en aquest espai de benvinguda també hi hagi un bar, que pugui servir com a àrea de descans per als visitants de l'espai, però també pels usuaris de les oficines i empreses de les naus, pels habitants de les cases i també per a tothom de Taradell que vulgui anar-hi.

Banys

Tenint en compte que hi ha servei de bar, caldria fer uns lavabos a aquesta planta. A la resta de plantes ja n'hi ha, però tenint en compte que es podria accedir al bar sense tenir entrada per accedir al centre d'interpretació, caldria ubicar-ne uns també a la planta baixa.

PLÀNOL D'ELABORACIÓ PRÒPIA D'ACORD AMB LA PLANTA ELABORADA PER MARTA ARRANZ. S'HI DISTRIBUEIXEN ELS USOS PROPOSATS PER A CADA UN DELS ESPAIS.

2. Primera planta

A la primera planta proposem ubicar-hi l'exposició permanent sobre la història de Taradell. Tenint en compte que és la primera planta que es visita, els continguts permetrien introduir-se en la història local i contextualitzar l'espai del Tint al municipi on es troba.

Tenint en compte que a aquesta planta hi ha sis habitacions i dos banys, es proposa mantenir l'estructura, així també es poden mantenir els banys, i a les habitacions s'hi ubicarien els diversos períodes de la història de Taradell. Es proposa que el recorregut sigui per ordre cronològic, de la sala 1 a la sala 6.

Sala 1: Introducció

A la primera sala d'aquesta planta es proposa ubicar-hi els continguts que permetin introduir el visitant al municipi de Taradell. Es podria explicar mitjançant un audiovisual on s'expliqués la ubicació de Taradell, la geografia i demografia, el creixement al llarg dels segles, els serveis, la cultura, el patrimoni i les tradicions i elements característics de la història del municipi.

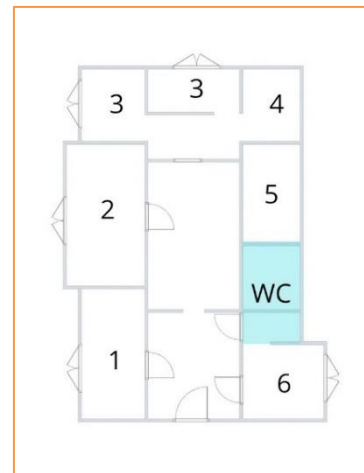
Sala 2: Orígens de la vila

La segona sala es podria dedicar a aprofundir en els orígens de la vila i la seva evolució fins al segle XVIII, abans que comenci el primer procés d'industrialització. A través de diversos elements museogràfics es podria començar parlant dels senyors de Taradell i els dominis del castell, parlar de la primera parròquia i del creixement de la vila des de llavors, parlant de les famílies principals i dels sectors econòmics fins a arribar al segle XVIII.

Sala 3: Època moderna

La sala 3 seria l'única on es podria plantejar aterrar les dues parets que la separen de la sala central, i poder-hi fer una sola sala. En aquesta nova sala s'hi proposa ubicar els continguts sobre l'època moderna de Taradell, que engloba els dos processos d'industrialització, el de finals del segle XVIII i el de finals del segle XIX i mitjans del XX. Mitjançant elements museogràfics

atractius es podria parlar des dels primers paraires fins a les grans fàbriques del segle XX, sense aprofundir en cada una d'elles, però fent una visió genèrica de la importància per Taradell del fet que es convertís en una vila industrial.

PLÀNOL D'ELABORACIÓ PRÒPIA ON ES MOSTREN LES DIVERSES SALES. ELS DOS NÚMEROS 3 CORRESPONEN A LA PLANTA ACTUAL. ES PROPOSA QUE ES CONVERTEIXIN EN UNA SOLA SALA.

Sala 4: Segle XX fins a l'actualitat

En aquesta sala es proposa parlar de la història del segle XX fins a l'actualitat. El segle XX és una època d'un fort creixement del municipi i de canvis en la urbanització, demografia i serveis, per tant, es proposa explicar aquests grans canvis del segle i també les dues primeres dècades del segle XXI. D'aquesta manera, a través d'un recorregut cronològic el visitant haurà pogut observar l'evolució de la història de Taradell i comprendre la situació actual.

Sala 5: Personatges il·lustres

A la sala cinc es planteja presentar diverses persones nascudes a Taradell i que han estat importants en l'àmbit de municipi, de comarca o fins i tot de país, i poder parlar de cada un d'ells. D'aquesta manera, el visitant pot conèixer persones importants per la nostra història i alhora valorar persones que han passat desapercebudes, però que sense elles no s'explica algun aspecte de la història de Taradell. Algunes d'aquestes figures podrien ser: Antoni Pladevall, Joan Vilacís, Guillem de Montrodon, Tati Furriols, etcètera.

Sala 6: Recollida d'experiències dels visitants

En aquesta sala es proposa ubicar-hi un espai interactiu per tal que els visitants puguin compartir experiències. Es proposen des d'espais on el visitant pugui escriure experiències personals, fins a qüestionaris relacionats amb els continguts de totes les sales i espai per a suggeriments. L'objectiu és crear un espai on els visitants puguin aportar la seva visió i puguin acabar d'interioritzar continguts apresos al llarg de la visita.

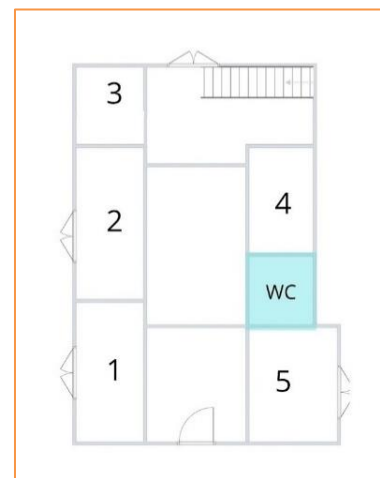
3. Segona planta

A la segona planta hi plantegem una exposició permanent que se centri en les fàbriques de Taradell del segle XX, i amb un espai específic pel Tint. Per una banda, es pretén aprofundir en un dels episodis més rellevants de la història contemporània de Taradell, i, per altra banda, poder fer valdre el Tint i permetre que els visitants en puguin conèixer la història.

Aquesta planta segueix la mateixa estructura que l'anterior, amb la diferència que se substitueix una sala per les escales d'accés al pis superior. Per tant, es proposa mantenir les cinc sales existents i la ubicació dels lavabos. Tal com es planteja a la primera planta, es proposa que el recorregut comenci per la sala 1 i acabi a la sala 5.

Sala 1: Taradell, vila tèxtil

A la primera sala es planteja ubicar-hi l'explicació del període d'auge de les fàbriques a Taradell al llarg del segle XX. A tall d'introducció, aquesta sala permetria contextualitzar el Tint en el període en el qual Taradell es convertirà en una vila industrial i així entendre millor la seva importància.

PLÀNOL D'ELABORACIÓ PRÒPIA ON ES MOSTREN LES DIVERSES SALES DE LA SEGONA PLANTA

Sala 2: les fàbriques del segle XX a Taradell

En aquesta sala es proposa explicar-hi quines fàbriques hi havia a Taradell en aquest període, a què es dedicaven i poder-les comparar posteriorment amb el Tint. D'aquesta manera es permet entendre la rellevància de la fàbrica del Tint, ja que era la fàbrica més gran i on es fabricava més varietat de teixits.

Sala 3: les dones a les fàbriques

A la sala número tres es proposa ubicar-hi les experiències de les treballadores de les fàbriques. Tenint en compte que les dones eren el 80% del total de treballadors del Tint, proposem un espai on es puguin recollir experiències de les dones que hi havien treballat i poder explicar aspectes com la diferència de salaris, les condicions laborals, les agressions masculines per part dels encarregats, la doble jornada, etcètera.

Sala 4: la història del Tint I

A la quarta i cinquena sala s'aprofundiria en la història del Tint. En aquesta sala quatre es podria parlar de qui era Bonaventura Solà i la família Sert, el seu lligam amb Taradell i els inicis de la fàbrica fins que plantegen construir un nou edifici. Es podria fer a través d'un audiovisual per a fer-ho més atractiu.

Sala 5: la història del Tint II

A l'última sala es podria parlar de la construcció de l'edifici juntament amb el context històric de cada ampliació. Per a cada fase es parlaria del nombre de treballadors i magnitud de l'empresa per tenir en compte el context de cada moment. D'aquesta manera es podria fer un recorregut per tota la història del Tint fins a arribar a la conversió de l'espai en centre d'interpretació, tenint en compte també els anys de tancament i de degradació de l'edifici.

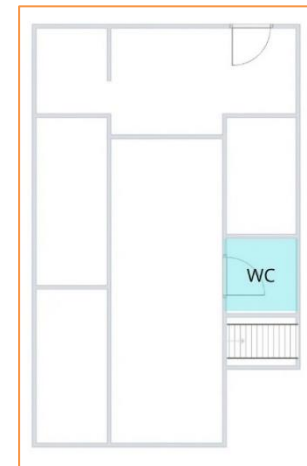
4. Golfes

En aquesta última planta es proposa una sala d'exposicions temporals juntament amb un espai per oficines. En aquest cas caldria fer els estudis corresponents per a poder convertir el pis amb una sala diàfana per a poder-la adaptar a les diverses activitats i exposicions que s'hi puguin desenvolupar.

En aquest espai també es planteja que puguin celebrar-s'hi tallers, conferències i activitats que tinguin l'objectiu de difondre el patrimoni local.

Com la resta de plantes, aquest pis manté els lavabos, i, per tant, es planteja que no es modifiqui la seva ubicació.

També es proposa que una de les sales mantingui la seva estructura per a ubicar-hi un despatx pels treballadors del centre d'interpretació.

PLÀNOL D'ELABORACIÓ PRÒPIA ON ES MOSTREN LES DIVERSES SALES DE LES GOLFES.

7.3. Pla de dinamització

Tal com hem dit anteriorment, el següent apartat se centra únicament en el centre d'interpretació. Pel nostre àmbit de coneixement i per les dimensions del conjunt, hem cregut que era més coherent centrar-nos en allò que coneixem, i si el projecte tirés endavant, caldria encarregar els estudis corresponents per acabar de desenvolupar la resta dels espais.

El programa de dinamització del centre d'interpretació del Tint, implica **diversos projectes** que es desenvoluparan tant a l'interior de l'edifici com a l'exterior, dirigits a l'aprenentatge, el lleure i la difusió història i patrimonial del conjunt industrial.

El fet que aquest centre es pugui convertir en el nucli de difusió de la història local i, per tant, un atractiu tant per a públic local com per a visitants de fora del municipi, implica que calgui teixir sinèrgies amb altres agents culturals i turístics de Taradell.

Es planteja entrar dins l'organisme **d'Osona Turisme** que és un departament del Consell Comarcal d'Osona que coordina les ofertes turístiques de la comarca. També amb el **parc natural del Montseny**, ja que la història de Taradell va molt lligada al seu paisatge. Alhora es preveu poder incloure-hi tots aquells projectes i iniciatives que pretenguin difondre el patrimoni del municipi.

A continuació detallem un programa d'activitats que inclou diverses tipologies d'accions adreçades als diferents públics que poden estar interessats a visitar el centre d'interpretació.

A l'interior del centre d'interpretació

- **Exposicions temporals:** creació d'exposicions que il·lustrin la història industrial del conjunt i també que permetin fer monogràfics sobre diversos temes relacionats amb el passat i el present de Taradell. També es contempla organitzar exposicions d'artistes locals que vulguin mostrar les seves obres, sempre que tinguin a veure amb el municipi. Algun exemple podria ser:
 - Taradell, vila tèxtil
 - La Revista de Taradell, una capçalera històrica
 - La vinya de Taradell
 - Les fonts de Taradell
- **Activitats per a públic escolar:** desenvolupament d'un programa educatiu pels centres escolars tant de primària com de secundària que consisteixi en la realització d'activitats, tallers i visites relacionades amb els aspectes que les escoles estiguin interessades a treballar, adaptant els continguts per a cada nivell. Algun exemple podria ser:
 - L'edat mitjana a Taradell en forma de joc de rol
 - Visita guiada sobre el tèxtil a Taradell
 - La demografia de Taradell al llarg dels segles en forma de taller
 - Taller sobre mecànica basat en el funcionament dels telers.
 - Coordinació i/o tutorització de treballs de crèdit de síntesi escolars relacionats amb algun aspecte del Tint.
- **Visites guiades:** oferta de visites guiades tant a l'exposició permanent com a l'exposició temporal. Es podrien oferir al públic general en horaris regulars, així com per a grups que ho reservin de manera particular. Per al públic general es podrien oferir visites d'una

hora i oferir-les els caps de setmana i festius. Per als grups particulars, es podrien escollir les hores a convenir amb la disponibilitat del guia. Es podrien plantejar diverses visites:

- Taradell al llarg dels segles: visita a la primera planta del centre on es farà un recorregut per la història de Taradell al llarg dels anys.
 - Taradell, vila industrial: visita a la segona planta del centre on es farà un recorregut per la història industrial del municipi, des dels primers paraïres fins a la crisi del tèxtil de finals del segle XX.
 - El Tint, la gran fàbrica dels Sert a Taradell: visita centrada en la fàbrica del Tint per explicar-ne la importància i la seva evolució.
 - Exposicions temporals: visites guiades a les exposicions temporals.
- **Conferències:** programació de xerrades, debats i conferències relacionades amb tesis d'investigadors locals, llibres que resultin d'interès pel municipi i continguts que es puguin relacionar amb la difusió del patrimoni local. Alguns exemples podrien ser:
 - Taula rodona sobre les dones al tèxtil
 - Conferència dels treballs de recerca de l'institut de Taradell que estiguin relacionats amb el municipi
 - La pedra seca a Taradell en forma de xerrada
 - Presentació dels llibres d'autors locals com Laura Autonell, Antoni Pladevall, Albert Om...
 - **Línia de recerca de la història oral del Tint:** obertura d'un grup de recerca centrat en entrevistar i recollir els testimonis dels diversos treballadors i treballadores que van treballar a la fàbrica del Tint per tal de recollir el patrimoni immaterial relacionat amb el Tint.

A l'exterior del centre d'interpretació

En aquest apartat es plantegen activitats que es realitzarien fora del recinte del Tint i que permetrien connectar el patrimoni del conjunt, amb l'entorn i amb el municipi.

- **Itineraris per l'entorn del Tint:** programació regular de rutes i itineraris guiats per al públic general amb l'objectiu de conèixer l'entorn del Tint, així com els punts emblemàtics del municipi. Alguna proposta podria ser:
 - Itinerari pel recinte del Tint per a conèixer la seva història i evolució constructiva
 - Itinerari pels molins del voltant del Tint
 - Itinerari per conèixer la flora dels voltants del Tint
- **Rutes temàtiques:** elaboració de rutes temàtiques pel municipi per a difondre diversos aspectes de la història local. Algunes d'elles podrien ser:
 - Taradell, vila industrial: ruta pels indrets on s'ubicaven les cinc grans fàbriques del segle XX.
 - Taradell, vila rural: ruta per les eres que encara queden al centre del poble i les principals cases de pagès que hi ha dempeus.
 - Ruta teatralitzada del bandolerisme
 - La falda del Montseny: ruta pels voltants de Taradell per a descobrir el paisatge del Montseny, la seva flora i la seva fauna.
- **Activitats per a públic escolar:** desenvolupament d'un programa educatiu pels centres escolars enfocat a conèixer tant l'entorn del Tint com també el municipi. Es durien a terme activitats, visites i

tallers en diversos indrets de Taradell per a poder-ne conèixer tots els seus aspectes més rellevants.

- Joc de pistes pels carrers del municipi
 - Identificació de l'entorn d'acord amb fotografies antigues
 - Ruta del romànic de Taradell
 - Taller de plantes aromàtiques pels entorns de Taradell
-
- **Fira del tèxtil:** realització d'una fira anual centrada en la difusió de la importància de la indústria tèxtil a Taradell. Parades de productes artesans, mostra d'oficis relacionats amb el tèxtil, visites guiades, concerts, rutes temàtiques...un dia dedicat al passat industrial de Taradell.

 - **Visites guiades al centre del poble:** realització de visites guiades pels principals punts del municipi per tal de difondre el patrimoni cultural i natural de Taradell. Es podrien oferir en caps de setmana i festius tant per al públic general com per grups particulars. També se'n podrien fer de destinades al públic familiar. Es podria fer un recorregut semblant al que proposem a continuació:
 - Inici al centre d'interpretació per anar cap a la Font Gran per explicar l'inici de la vida a Taradell, pujar cap a l'Església per parlar de la primera parròquia i del campanar romànic fins a arribar a l'església actual, passar per la Sagrera i la Plaça per parlar del poder de l'església i del poder dels senyors de Taradell, la Torre d'en Carles per parlar del Castell de Taradell i el seu terme, la plaça de Santa Llúcia per parlar del gremi de paraires i teixidors i de l'ermita i finalitzar a la plaça de les Eres per parlar de la conversió d'era amb plaça i del creixement del poble a través dels carrers que envolten la plaça.

7.4. Pla de comunicació

El pla de comunicació és una eina bàsica per a qualsevol projecte dirigit a un públic. Cal elaborar un missatge concret pensat pels públics als quals es vol arribar i crear una imatge pròpia i representativa del lloc.

Definició dels objectius

El pla de comunicació ha de permetre assolir els principals objectius del centre d'interpretació. En primer lloc, es pretén augmentar la consciència sobre la història i la cultura de Taradell. En segon lloc, es vol promoure que la gent visiti el centre. En tercer lloc, es vol posicionar el centre com a lloc de referència tant per als residents locals com pels visitants interessats en la història local.

Identificació del públic objectiu

El públic objectiu del centre el podem dividir en tres grans grups:

- Residents locals interessats en la història i cultura de Taradell. Tota aquella gent de Taradell que té un interès a conèixer el lloc on viu i que té interès a assistir a exposicions, xerrades, visites guiades, rutes...
- Turistes interessats en l'exploració local del lloc. Els visitants de fora del municipi que vulguin conèixer la història local i fins i tot que vulguin comprar algun producte relacionat amb la història de Taradell.
- Centres educatius que tinguin interès amb la història local. Escoles i instituts principalment de Taradell i dels pobles del voltant que vulguin incloure continguts sobre Taradell o sobre aspectes específics de la història local.

Imatge corporativa

És important que el centre d'interpretació tingui una imatge corporativa pròpia, que sigui fàcil d'identificar i atractiva pel públic. D'aquesta manera, tot allò que es realitzi des de l'espai, serà fàcilment relacionable si es manté la mateixa imatge.

- Nom: el conjunt industrial té un nom oficial, que és el de Comercial Sert, però té un nom popular, utilitzat per la gran majoria de la població, que és El Tint. Per a poder mantenir el lligam dels taradellencs amb l'espai, es proposa que el nom que es promocióni i que identifiqui l'espai sigui El Tint.
- Logotip: disseny d'un logotip fàcilment identificable que estigui en concordança amb la línia de disseny i imatge del centre.
- Manual d'estil: permet mantenir la integritat corporativa de l'espai i recull els principals elements a tenir en compte per a elaborar el material gràfic.

Canals de comunicació

- Pàgina web: creació d'una pàgina web on trobar informació detallada sobre horaris, activitats, exposicions, així com ampliació de continguts del centre. Ha de ser el lloc de referència per a totes aquelles persones que vulguin tenir més informació del centre, tant si el coneixen com si no.
- Xarxes socials: creació de perfils a les principals xarxes socials com Instagram, Twitter i TikTok per compartir notícies, fotografies, vídeos i curiositats sobre les activitats del centre i també sobre els continguts. D'aquesta manera també es pot atraure el públic jove, molt actiu a les xarxes socials.

- Material promocional: elaboració de materials com fulletons, cartells i anuncis en diaris comarcals per a promocionar el centre. També elaborar marxandatge per vendre a la botiga del centre relacionat amb Taradell i amb el Tint. Els cartells han de servir per poder-los penjar a punts estratègics del municipi, així com a les botigues i restaurants per tal que siguin visibles.
- Col·laboració amb mitjans locals i comarcals: poder col·laborar amb els dos principals mitjans del poble i amb els de la comarca per a la cobertura de notícies i per a l'elaboració d'articles sobre el centre.
- Participació en esdeveniments: presència del centre a fires, esdeveniments locals i comarcals i activitats comunitàries per promoure les activitats programades.

Desenvolupament de contingut

- Elaboració de contingut: creació de contingut interessant i informatiu per a la pàgina web i les xarxes socials, incloent-hi fotografies, vídeos i articles relacionats amb la història local.
- Material educatiu: creació de material de suport per a les activitats educatives, des de recursos didàctics per a les activitats i tallers fins a guies de visita pels visitants que vulguin veure el centre de manera autònoma.
- Publicació d'articles: elaboració i difusió regular d'articles sobre la història local per publicar tant a la pàgina web del centre com també als mitjans locals.
- Col·laboració amb historiadors locals: convidar historiadors locals i experts per aportar informació als continguts i permetre obrir noves vies de difusió.

Cronograma de comunicació

- Publicació regular de contingut en línia tant a les xarxes socials com a la pàgina web.
- Enviament de notes de premsa a mitjans de comunicació locals sobre els esdeveniments, les exposicions, els tallers i les activitats.
- Organització de portes obertes i activitats especials en dates com festes locals o celebracions.

Avaluació i seguiment

- Seguiment de la interacció tant a les xarxes socials com a la pàgina web i la participació en les activitats per avaluar l'eficàcia dels canals de comunicació.
- Recollida d'opinions dels visitants a través d'enquestes per poder adaptar les campanyes de comunicació a les necessitats dels visitants.

7.5. Model de gestió

El model de gestió que es presenta a continuació, inclou tots els espais del conjunt, però, tal com s'ha dit anteriorment, aprofundirem en el centre d'interpretació. Amb aquest model de gestió es pretén fer viable tot el conjunt.

En primer lloc, es proposa que l'Ajuntament de Taradell compri tot el conjunt i que, per tant, la gestió sigui directament des d'aquest òrgan. Per a cada espai, es proposa una gestió particular, adaptada a les necessitats de cada ús.

Naus

Per a les naus es proposa que la gestió sigui des de la regidoria de promoció econòmica. El seu rol seria gestionar les diverses empreses que s'estableixin a cada nau, respondre a les necessitats i demandes que sorgeixin, així com procurar el manteniment dels espais i la seva viabilitat. En aquest sentit, es planteja que els serveis externs com la neteja, la seguretat o la gestió dels residus, sigui gestionada directament per l'Ajuntament i compartida per a totes les naus.

Habitatges

La gestió dels habitatges es planteja des de la regidoria d'urbanisme. Des d'aquesta regidoria es gestiona el parc d'habitatge públic, i per tant seria un grup d'habitatges més que entrarien en aquest banc d'oferta pública i que es gestionen des del consistori. El seu rol en aquest cas és també donar suport als habitants de les cases, responnent a les necessitats i demandes que puguin anar sorgint i procurant el manteniment i la viabilitat d'aquest espai.

Espai verd

La gestió de l'espai verd aniria a càrrec altra vegada de la regidoria corresponent, en aquest cas, de la de sostenibilitat. En aquest cas, el manteniment dels jardins aniria a càrrec de la brigada municipal que ja gestionen la resta d'espais verds públics del municipi.

Molí

El molí, tal com s'ha dit anteriorment, entraria a formar part de la Ruta dels Molins de Taradell i, per tant, seria gestionat per la regidoria de cultura, com la resta de molins. El seu rol seria procurar-ne el manteniment i promoure'n la difusió i dinamització.

Centre d'interpretació

En aquest cas, aprofundirem en el model de gestió que plantejem pel centre d'interpretació, desgranant-ne els detalls.

En primer lloc, com a la resta d'espais, assignem el **rol de gestió i coordinació a la regidoria de cultura**, que és qui gestiona la resta d'espais culturals públics del municipi. El seu rol és marcar el camí i les polítiques expositives i assegurar-ne la viabilitat i el manteniment, així com la gestió de les necessitats que vagin sorgint.

Per a la **recepció i dinamització del centre**, es planteja **contractar dues persones** per tal que puguin gestionar tant el dia a dia del centre, atenent els visitants, programant les visites i activitats, així com duent a terme les activitats. En el cas que hi hagi pics de demanda de visites i tallers, es planteja contractar una tercera persona.

Pel que fa al **bar i a la botiga**, es proposa **externalitzar** el servei mitjançant una concessió pública.

Per a la **comunicació del centre**, es proposa que en un inici es gestioni des de **la regidoria de comunicació**, amb la possibilitat de contractar algú per aquesta àrea en el cas que el volum de feina ho requereixi.

Pel que fa a la **comptabilitat i l'administració**, també es proposa que sigui mitjançant **personal de l'ajuntament** que se'n puguin fer càrrec, tal com es fa en els altres equipaments municipals.

8. Pla d'actuació

A continuació detallem el pla d'actuació per a dur a terme la nostra proposta. Aquest pla parteix dels objectius estratègics i específics i en desglossa les línies d'actuació corresponents per a l'assoliment de cada un d'ells.

8.1. Línies d'actuació

Es preveuen **set línies d'actuació**, d'acord amb els set objectius estratègics i els seus corresponents objectius específics.

Rehabilitació i conservació del conjunt

1. Compra del conjunt:

- 1.1. Converses entre la propietat i l'Ajuntament per a la compra de l'edifici.
- 1.2. Recerca de finançament

2. Investigar i conèixer el patrimoni:

- 2.1. Inventariar el patrimoni cultural material del Tint
- 2.2. Encarregar un estudi històric i arquitectònic per a valorar l'estat del conjunt.

3. Assegurar la conservació del conjunt

- 3.1. Fer un estudi estructural del conjunt: Elaborar un estudi estructural per a definir exactament els nous usos i les necessitats de cada espai.
- 3.2. Rehabilitació i realització del pla director: Fer les actuacions necessàries a cada espai per nodrir-lo d'allò que necessiti per al nou ús.

Integració en el teixit urbà

1. Creació d'espais públics:

- 1.1. Desenvolupar àrees verdes i camins dins del conjunt industrial per crear punts de trobada i fomentar la interacció social entre els residents i visitants, integrant-se així amb el teixit urbà existent.
- 1.2. Planificació dels accessos i gestió de l'espai obert al públic.

2. Diversificació d'usos:

- 2.1. Ajustar els usos per a cada espai
- 2.2. Valorar les necessitats de cada ús i adequar-ne l'accés i les infraestructures

3. Millora de la connectivitat:

- 3.1. Facilitar l'accés amb bona connexió a través de les vies principals del municipi
- 3.2. Desenvolupar rutes en bicicleta i vianants, per facilitar l'accés i la mobilitat entre el Tint i la resta del teixit urbà, afavorint la integració de la zona amb el seu entorn.

Potenciar el desenvolupament socioeconòmic local

1. Promocionar el Tint com a destí atractiu

- 1.1. Com a destí cultural: dinamitzant l'espai cultural de difusió de la història local, pels residents al municipi.
- 1.2. Com a destí turístic sostenible: organitzant experiències de caps de setmana juntament amb allotjaments i restaurants del municipi.
- 1.3. Com a habitatge: promocionant les cases com a habitatges atractius on viure
- 1.4. Com a lloc productiu: fent promoció dels espais de les naus com a espais aptes per empreses locals

2. Crear sinergies amb altres actors del municipi

- 2.1. Promoure connexions entre les empreses residents al Tint
- 2.2. Afavorir les relacions d'aquestes empreses amb altres negocis del municipi.

Fer xarxa amb la resta d'equipaments públics del municipi

1. Programació col·laborativa d'esdeveniments:

- 1.1. Col·laboracions amb altres equipaments culturals del municipi per organitzar esdeveniments conjunts
- 1.2. Programar exposicions conjuntes amb altres equipaments i espais municipals.

2. Intercanvi de recursos i coneixements:

- 2.1. Compartir recursos amb altres equipaments com personal, material, espais, servei de neteja...
- 2.2. Compartir coneixements i respondre a necessitats d'altres equipaments que puguin beneficiar-se d'un nou espai municipal.

3. Promoció i comunicació conjunta:

- 3.1. Desenvolupar estratègies de promoció i comunicació conjunta per difondre les activitats i esdeveniments organitzats des del Tint.
- 3.2. Utilitzar els mateixos canals de comunicació que la resta d'equipaments municipals.

Educació patrimonial

1. Creació d'un espai cultural de referència en història local:

- 1.1. Esdevenir un espai de referència pel que fa a la difusió i recerca sobre la història de Taradell
- 1.2. Elaborar un relat que permeti conèixer la història de Taradell al llarg dels segles, amb una part especialment dedicada a la història industrial i al Tint.

2. Realitzar un programa educatiu centrat en el territori:

- 2.1. Elaboració d'activitats educatives per als centres educatius tant del municipi com dels voltants
- 2.2. Realització d'activitats per a tots els públics que permetin aproximar-se als diversos temes que es tracten al centre.

3. Exposicions temporals temàtiques:

- 3.1. Promoure exposicions sobre diversos aspectes de Taradell, fomentant la recerca i la difusió del patrimoni local des de diverses perspectives i àmbits de coneixement.

- 3.2. Coordinar les temàtiques de les exposicions amb l'espai expositiu que actualment existeix al centre cultural municipal.

Desenvolupament sostenible

1. Eficiència energètica:

- 1.1. Instal·lació de tecnologies verdes
- 1.2. Ús de fonts d'energia renovable
- 1.3. Millora de l'aïllament per reduir el consum d'energia i les emissions de gasos d'efecte hivernacle.

2. Gestió de residus i reciclatge:

- 2.1. Integració al servei de recollida selectiva del municipi
- 2.2. Reciclatge dels residus generats durant les activitats industrials i domèstiques.

3. Minimització de l'impacte ambiental:

- 3.1. Establir objectius concrets per reduir l'impacte ambiental
- 3.2. Ús de tecnologies netes
- 3.3. Gestió eficient dels recursos naturals i la reducció de les emissions contaminants.

Rendibilitzar al màxim els espais

1. Diversificació d'usos:

- 1.1. Implementar una estratègia per aprofitar al màxim els espais del conjunt rehabilitat.
- 1.2. Avaluar el funcionament dels espais periòdicament i establir mesures de correcció si és necessari

2. Optimització de l'ocupació:

- 2.1. Adaptació flexible dels espais a les necessitats dels llogaters
- 2.2. Implementació de polítiques de tarifació competitiva
- 2.3. Promoció activa de llogaters potencials.

3. Desenvolupament de serveis addicionals:

- 3.1. Oferir servei d'aparcament tant per a les naus com per les cases
- 3.2. Oferir serveis de seguretat i vigilància per tot el recinte

8.2. Cronograma

El desenvolupament del pla d'acció es preveu en quatre fases repartides en deu anys. Per la complexitat del projecte i les dificultats de finançament, es planteja un escenari a llarg termini amb possibilitat de ser modificat en funció dels recursos dels quals es disposi a cada fase. Es preveu la recerca de finançament continuada a cada fase, amb la previsió de poder obtenir recursos econòmics d'una fase a l'altra, amb la posada en marxa dels diversos equipaments.

	Fase 1: inici			Fase 2: rehabilitació			Fase 3: posada en marxa			Fase 4: consolidació		
	Any 1	Any 2	Any 3	Any 4	Any 5	Any 6	Any 7	Any 8	Any 9	Any 10	Any 11	Any 12
Objectiu 1: rehabilitació i conservació del conjunt												
Compra del conjunt												
Converses entre la propietat i l'ajuntament												
Recerca de finançament												
Compra del conjunt												
Investigar i conèixer el patrimoni												
Inventariar el patrimoni cultural material del Tint												
Encarregar un estudi històric i arquitectònic per a valorar l'estat del conjunt												
Assegurar la conservació del conjunt												
Fer un estudi estructural del conjunt.												
Realització del pla director												
Rehabilitació i execució del pla director												
Objectiu 2: integració en el teixit urbà												
Creació espais públics												
Desenvolupar àrees verdes i camins dins del conjunt industrial												
Planificació dels accessos i gestió de l'espai obert al públic												
Diversificació d'usos												
Ajustar els usos per a cada espai												
Valorar les necessitats de cada ús per adequar-ne l'accés i les infraestructures												
Millora de la connectivitat												
Facilitar l'accés amb bona connexió												

8.3. Finançament

Pressupost

És difícil calcular amb precisió el pressupost d'un projecte d'aquest tipus, ja que depèn en gran mesura del cost de la compra, dels estudis estructurals i del pla director. Tot i això, podem oferir una **estimació aproximada**. Aquesta taula inclou únicament les actuacions que requereixen una inversió per a la implementació del projecte. La resta de despeses formarien part del pressupost anual de funcionament. Aquelles despeses de les quals no en coneixem l'import que podrien tenir, no les hem inclòs al pressupost.

Concepte	Fase 1	Fase 2	Fase 3	Fase 4
Objectiu 1: Rehabilitació i conservació del conjunt				
Compra del conjunt	5.000.000,00 €			
Investigar i conèixer el patrimoni	15.000,00 €			
Assegurar la conservació del conjunt	7.065.000,00 €			
Objectiu 2: integració en el teixit urbà				
Creació espais públics		100.000,00 €		
Diversificació d'usos				
Millora de la connectivitat		5.000,00 €		
Objectiu 3: potenciar el desenvolupament socioeconòmic local				
Promocionar el Tint com a destí atractiu (pla de promoció)			15.000,00 €	
Crear sinèrgies amb altres actors del municipi				
Objectiu 4: fer xarxa amb la resta d'equipaments públics				
Programació col·laborativa d'esdeveniments				
Intercanvi de recursos i coneixements				
Promoció i comunicació conjunta			15.000,00 €	

Objectiu 5: educació patrimonial				
Creació d'un espai cultural de referència en història local			60.000,00 €	
Realitzar un programa educatiu centrat en el territori			10.000,00 €	
Exposicions temporals temàtiques			30.000,00 €	
Gestió de l'equipament				
Personal		40.000,00 €	40.000,00 €	40.000,00 €
Activitats i material			5.000,00 €	
Manteniment i funcionament			13.000,00 €	
Despeses generals			4.000,00 €	
	12.080.000,00 €	145.000,00 €	192.000,00 €	40.000,00 €
TOTAL	12.457.000,00 €			

Pla de finançament

La inversió més important a fer per a la implementació del projecte és la compra del conjunt i la seva rehabilitació, a més de la redacció del pla director. A continuació proposem diverses línies de finançament públic que permetrien poder finançar aquesta primera inversió. Seguidament, per a cada espai es proposen diversos models de finançament per tal que la inversió sigui viable, sobretot pel que fa al manteniment. En aquest sentit, creiem que és un pla que pot resoldre la preocupació de l'Ajuntament de Taradell, que ha manifestat en diverses ocasions que es veuria amb cor de comprar el conjunt, però no de mantenir-lo.

Per a rehabilitar un conjunt industrial com el Tint, hi ha diverses possibilitats de finançament que inclouen subvencions públiques tant de la Generalitat de Catalunya com també ajudes europees per tal d'afavorir aquest tipus de projectes.

1.Subvencions del Govern espanyol:

1. Programa 1,5% Cultural

-Objectiu: aquest programa del Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana destina un 1,5% de l'import de les obres públiques finançades per l'Estat a projectes de conservació del patrimoni cultural.

-Import màxim subvencionable: En la convocatòria de 2023, l'import màxim subvencionable va ser de **20 milions €** per projecte.

-Percentatge subvencionable: Fins al 75% del cost total del projecte.

-Condicions: projectes orientats a la conservació d'edificis rellevants per a la història del lloc on es troben.

2. Subvencions per a la Conservació del Patrimoni Històric (Ministeri de Cultura)

-Objectiu: aquestes subvencions es destinen a projectes de conservació, restauració i revalorització del patrimoni històric.

-Import màxim subvencionable: s'han concedit subvencions de fins a **500.000 €** per projecte en les convocatòries recents.

-Percentatge subvencionable: Fins al 100% del cost total del projecte, tot i que això depèn de la convocatòria específica.

-Condicions: ser un projecte que té l'objectiu de posar en valor aquell edifici històric que tingui algun nivell de protecció.

2.Subvencions de la Generalitat de Catalunya:

A continuació es detallen els imports aproximats de les subvencions ofertes per cada entitat en funció de les línies d'ajuda disponibles:

1. Institut Català del Sòl (INCASÒL)

-Objectiu: rehabilitació i regeneració urbana, incloent edificis industrials.

-Import subvencionable: fins al 50% del cost del projecte.

-Quantia màxima: pot arribar a **3.000.000 €** per projecte, depenent de la complexitat i l'abast del projecte.

-Condicions: Projectes orientats a la millora estructural, eficàcia energètica i accessibilitat dels edificis.

Institut Català del Sòl (2023). Ajudes per a la rehabilitació i regeneració urbana. Recuperat de [\[https://incasol.gencat.cat\]](https://incasol.gencat.cat)(<https://incasol.gencat.cat>)

2. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya

- Objectiu: rehabilitació d'edificis amb valor patrimonial o històric.

- Import subvencionable:

- Fins al 70% del cost del projecte.

- **Quantia màxima:** **500.000 € - 1.000.000 €** segons el projecte i el valor patrimonial de l'edifici.

- **Condicions:** L'edifici ha de tenir un reconeixement oficial com a bé patrimonial o històric.

Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya (2023). Subvencions per a la rehabilitació de béns culturals i històrics. Recuperat de https://cultura.gencat.cat

3. Agència de l'Habitatge de Catalunya

- **Objectiu:** rehabilitació d'edificis destinats a usos socials o mixtos.
- **Import subvencionable:**
 - Fins al 60% del cost del projecte.
 - **Quantia màxima:** 500.000 € - 1.500.000 € segons el projecte i els usos destinats.
 - **Condicions:** els edificis han d'estar destinats a finalitats socials, com habitatge social, serveis comunitaris, o una combinació de diversos usos.

Agència de l'Habitatge de Catalunya (2023). Subvencions per a la rehabilitació d'edificis destinats a usos socials o mixtos. Recuperat de https://habitatge.gencat.cat

Aquestes subvencions tenen com a objectiu principal la millora i preservació dels edificis amb un enfocament en la sostenibilitat, la integració social i la protecció del patrimoni cultural. Les quanties poden variar segons les convocatòries específiques, l'abast del projecte, i les necessitats del sol·licitant.

3. Subvencions de la Diputació de Barcelona:

La Diputació de Barcelona ofereix diverses línies de subvencions per a la compra i rehabilitació d'edificis patrimonials. A continuació, en detalllem algunes de les més rellevants:

1. Programa de Subvencions per a la Rehabilitació d'Edificis Patrimonials

- **Objectiu:** Finançar projectes de conservació, restauració i posada en valor d'edificis amb interès patrimonial.
- **Import Subvencionable:**

- Fins al 75% del cost del projecte.
 - **Quantia màxima:** 150.000 € - 300.000 € per projecte, depenent de la disponibilitat pressupostària i l'impacte del projecte.
 - **Condicions:** Els edificis han de tenir un valor patrimonial reconegut, i els projectes han d'estar enfocats a la seva preservació i millora.
- Diputació de Barcelona. (2023). Subvencions per a la rehabilitació d'edificis patrimonials. Recuperat de https://diba.cat*

2. Programa de Subvencions per a la Conservació i Millora del Patrimoni Local

- **Objectiu:** Ajudar en la conservació i millora dels edificis que formen part del patrimoni cultural local, incloent-hi elements arquitectònics, artístics i històrics.
- **Import Subvencionable:** fins al 80% del cost del projecte.
- **Quantia màxima:** 50.000 € - 200.000 € per projecte.
- **Condicions:** Subvencions dirigides a municipis, amb l'objectiu de promoure la conservació del patrimoni local.

Diputació de Barcelona. (2024). Bases reguladores de les subvencions per a la conservació del patrimoni local. Recuperat de https://diba.cat

3. Programa de Suport a Projectes de Recuperació del Patrimoni Industrial

- **Objectiu:** finançar projectes de recuperació i posada en valor d'edificis industrials amb valor patrimonial.
- **Import Subvencionable:** fins al 60% del cost del projecte.
- **Quantia màxima:** 100.000 € - 500.000 € per projecte.
- **Condicions:** centrats en la recuperació d'elements industrials històrics per a nous usos compatibles amb la conservació patrimonial.

Diputació de Barcelona. (2023). Suport a projectes de recuperació del patrimoni industrial. Recuperat de https://diba.cat

4.Fons europeus:

1. Programa de Recuperació, Transformació i Resiliència (PRTR)

-Objectiu: rehabilitació i posada en valor del patrimoni cultural amb l'objectiu de millorar la sostenibilitat i l'eficiència energètica dels edificis. - - -

-Import subvencionable: fins a 3 milions € per projecte.

-Quantia màxima: 200.000 € per projecte.

-Condicions: cofinançament del beneficiari mínim del 20%. Els projectes han de complir amb criteris de sostenibilitat i eficiència energètica. La durada màxima del projecte sol ser de 3 anys.

2. Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER)

-Objectiu: millorar la conservació, la restauració i la valorització del patrimoni cultural per fomentar el desenvolupament local i regional.

-Import subvencionable: fins a 5 milions € per projecte.

-Quantia màxima: 250.000 € per projecte.

-Condicions: cofinançament del beneficiari mínim del 25%. Els projectes han de tenir un impacte positiu en la cohesió territorial i promoure la dinamització socioeconòmica. La durada del projecte sol oscil·lar entre 2 i 4 anys.

3. Fons Next Generation EU

-Objectiu: rehabilitació i adaptació del patrimoni cultural per promoure la recuperació econòmica i la resiliència davant de futures crisis.

-Import subvencionable: fins a 2 milions d'euros per projecte.

-Quantia màxima: 150.000 € per projecte.

-Condicions: els projectes han de ser alineats amb els objectius de sostenibilitat i digitalització. Es requereix un cofinançament mínim del 30%. La durada del projecte sol ser d'1 a 3 anys.

4. Programa Europa Creativa

-Objectiu: suport a projectes de rehabilitació que promoguin la diversitat cultural, el turisme cultural i l'accés al patrimoni.

-Import subvencionable: fins a 1,5 milions d'euros per projecte.

-Quantia màxima: 100.000 € per projecte.

-Condicions: cofinançament del beneficiari mínim del 40%. Els projectes han d'incloure activitats que promoguin la participació comunitària i l'accés al patrimoni. La durada del projecte sol ser d'1 a 2 anys.

Ingressos propis

1. Naus

Pel que fa a les naus, es preveu poder col·laborar amb empreses interessades a llogar alguna de les naus i **que puguin aportar capital per a poder-les rehabilitar**, permetent rebaixar el preu de lloguer en funció dels diners aportats. D'aquesta manera, facilitarien la inversió necessària per a rehabilitar el conjunt, col·laborant amb l'Ajuntament, i a canvi podrien llogar l'espai a un preu molt reduït, d'acord amb la inversió que hi hagin realitzat.

Es proposa oferir lloguers de les naus flexibles en termes de durada i espai, per adaptar-se a les necessitats variables de les empreses. Això pot incloure opcions de lloguer a curt termini per a empreses emergents i lloguers a llarg termini per a empreses establertes.

2. Habitatges

Pel que fa als habitatges, es proposa que la inversió sigui pública, i que la propietat inicial de les cases sigui de l'Ajuntament, augmentant així el nombre d'habitatges públics municipals, tal com es preveu al Pla d'Acció Municipal d'Habitatge. Que aquestes cases es converteixin en habitatge municipal permet que estiguin a l'abast de qui té menys recursos, responen una

necessitat actual del municipi, ja que cada vegada hi ha més demanda de lloguer d'habitatges i menys oferta. Un cop llogats, és l'ingrés d'aquest lloguer el que fa viable la rehabilitació i el manteniment de les cases.

3. Centre d'interpretació

Pel que fa a la torre, es proposa que l'Ajuntament, amb l'ajuda d'altres organismes públics, hi pugui invertir recursos per rehabilitar-la, preveient que amb les tarifes d'entrades i serveis que s'hi proposa oferir, es pugui recuperar la inversió. Un dels serveis amb els quals es preveuen ingressos i, per tant, que assegura la recuperació de la inversió és amb el servei de bar/restaurant. La torre és l'espai del conjunt que es troba en més bon estat i, per tant, el que requereix una inversió menor pel que fa a la seva rehabilitació.

4. Jardins

Pel que fa a l'espai natural, es proposa que sigui l'ajuntament qui pugui arreglar i gestionar l'espai. Amb una inversió inicial per a perimetrar l'espai i desbrossar la vegetació actual, es proposa que sigui un treball per fases on es vagin desenvolupant les actuacions a llarg termini fent accessible l'espai des d'un primer moment.

D'aquesta manera, es pretén fer viable el manteniment del conjunt, fent que cada espai pugui tenir els seus propis ingressos i així pugui ser autosuficient a llarg termini.

8.4. Avaluació

Per avaluar adequadament un projecte d'aquestes característiques és essencial establir un pla d'avaluació que cobreixi diverses etapes del projecte. A continuació presentem un pla d'avaluació:

1. Avaluació de l'implementació del projecte:

Avaluació preliminar:

- Objectiu: assegurar la viabilitat del projecte abans d'iniciar-lo.
- Activitats: revisions documentals, estudis estructurals i ambientals preliminars.
- Indicadors: informe de viabilitat, aprovació de permisos i autoritzacions.

Avaluació durant el projecte:

- Objectiu: monitoritzar el progrés i fer ajustos necessaris.
- Activitats: reunions periòdiques, informes de progrés, inspeccions in situ.
- Indicadors: compliment del cronograma, despeses comparades amb el pressupost, nombre de problemes identificats i resolts.

Avaluació al final del projecte:

- Objectiu: avaluar els resultats finals del projecte.
- Activitats: revisions finals, enquestes als usuaris, informes tècnics.
- Indicadors: qualitat de les estructures rehabilitades, nivell de satisfacció dels usuaris, ús dels espais rehabilitats.

2. Seguiment post-implementació:

- Revisió anual:** avaluació de l'ús continuat i manteniment del conjunt industrial rehabilitat.
- Enquestes periòdiques:** a les comunitats usuàries per assegurar que es mantenen els nivells de satisfacció.

- **Manteniment preventiu:** programació d'inspeccions regulars i tasques de manteniment per assegurar la durabilitat de les rehabilitacions.

Aquest pla d'avaluació proporcionarà una estructura clara per avaluar i assegurar l'èxit del projecte, garantint que es compleixin els objectius establerts i es maximitzi l'impacte positiu per a la comunitat.

9. Consideracions finals

El procés de realització d'aquest projecte i la seva finalització suposen la culminació dels últims crèdits per a rebre la titulació. L'edició d'aquest llarg i complex projecte, que m'ha acompanyat al llarg de tot el curs, és l'aglutinació de tots els coneixements assolits al llarg del màster.

Si hagués de resumir amb una paraula aquest curs, podria dir **intensitat**. Per a intensitat em refereixo tant a la gran càrrega mental que suposa fer un projecte d'aquestes característiques durant tants mesos, com també a la intensitat amb la qual he après, investigat i conegut el patrimoni del meu poble, Taradell.

Realitzar aquest projecte ha estat una oportunitat per a conèixer un edifici que feia anys que em mirava de lluny i que em feia plantejar si les polítiques municipals de gestió del patrimoni s'estaven duent a terme de la millor manera possible.

La diversitat d'àmbits abordats en aquest projecte m'ha exigint una àmplia gamma de coneixements, des del patrimoni industrial fins a l'habitatge, passant per la història, l'arquitectura i la gestió ambiental. Aquesta diversitat ha enriquit el meu procés d'aprenentatge, permetent relacionar i connectar noves perspectives i nivells de comprensió.

La meua idea inicial anava alineada amb altres experiències conegudes, que solen relacionar la recuperació d'espais patrimonials amb la creació de centres culturals. Al llarg de la realització de la proposta, he arribat a la conclusió que perquè un edifici torni a ser habitat, cal ajustar-se a les necessitats reals del territori, que no sempre van de bracet amb les preferències personals de qui ho planteja. En el meu cas, al principi m'imaginava que el Tint es podia convertir en un gran centre d'interpretació de la indústria tèxtil. Tenia un gran interès a recrear una antiga fàbrica i

convertir l'espai en un gran nucli de pedagogia i educació patrimonial. A l'hora d'aterrar el projecte a les característiques de Taradell, vaig adonar-me que el meu desig no s'ajustava amb el que necessitava Taradell. A mesura que anava avançant, vaig ser conscient que l'espai permetia la compartimentació en diversos usos que poguessin ser més realistes i ajustats a les necessitats reals de Taradell i que la proposta pogués ser sostenible, tant ambientalment com també econòmicament.

Sense perdre l'objectiu principal de vista, he acabat elaborant una proposta centrada a la complexitat del Tint i al lloc on es troba, prioritzant la seva conservació i la seva memòria per davant de tot.

Tant si la proposta acaba tirant endavant com si no, tinc clar que la realització del treball ha estat una experiència molt enriquidora tant en l'àmbit personal com professional, i crec que pot ser enriquidora també per Taradell.

Així doncs, acabo el Màster en Gestió del Patrimoni Cultural i Museologia convençuda que el futur passa per la defensa del patrimoni com a element imprescindible per a la construcció de societats sostenibles, lliures i empoderades, arrelades als seus pobles i a les seves ciutats i que en defensin la seva història i la seva gent, sense perdre de vista allò que els representa i els identifica com a poble.

10. Referències

Álvarez-Areces, M. Á. (2008). Patrimonio industrial. Un futuro para el pasado desde la visión europea. 11-28. Recuperat de [http://www.scielo.org.co/scielo.php?pid=S165797632008000100002&script=sci_arttext]

Álvarez-Areces, M. Á. (2010). Patrimonio Industrial, Paisaje y Desarrollo Territorial. Áreas. Revista Internacional de Ciencias Sociales, 29, 25-35. Recuperat de [<https://revistas.um.es/areas/article/view/115481>]

Anguiano Aldama, R., & Pancorbo Sandoval, J. A.(2008). El marketing urbano como herramienta de apoyo a la gestión del turismo de ciudad, estudio de un caso; el patrimonio industrial. Actes del 7è Congrés Internacional de Ciutats i Màrqueting del Territori, 1-10. Recuperat de [<https://upcommons.upc.edu/handle/>]

Artigues, J. i Mas, F. (2019). El model de casa fàbrica als inicis de la industrialització.

Baucells, J. (2015). Taradell al segle XIX: transformacions socials i econòmiques.

Benito del Pozo, P. (2008). Dinamización del territorio y patrimonio industrial. Recuperat de [<http://193.146.99.90/handle/10612/9163>]

Cabana, F. (1994). Fàbriques i empresaris: els protagonistes de la revolució industrial a Catalunya.

Capel, H. (2008). La rehabilitación y el uso del patrimonio histórico industrial. Recuperat de [<https://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/22641>]

Casado Galván, I.(2009). Breve historia de la protección del patrimonio industrial. Contribuciones a las Ciencias Sociales, noviembre 2009. Recuperat de [<http://www.eumed.net/rev/cccss/06/icg4.htm>]

Esteve, R. G. (2008). Origen i evolució de les tipologies edificatòries i característiques constructives dels edificis de la Indústria tèxtil a Catalunya (període 1818-1925).

Font, A. P. (1999). Taradell: dels orígens al segle XVIII

Newtral. (2022). Recuperat de: [<https://www.newtral.es/expediente-royuela-conspiracion-ultraderecha/20220510/>]

Pardo Abad, C. J. (2007). La reutilización del patrimonio industrial como recurso turístico. Aproximación geográfica al turismo industrial. Turismo y Sociedad, 8, 127-141.

Prat, J. M., & Cànoves, G.(2012). El patrimonio industrial como dinamizador del territorio. El caso del ecomuseo La Farinera, en Castelló d'Empúries. Documents d'Anàlisi Geogràfica, 58, 233-251. Recuperat de [<https://www.raco.cat/index.php/DocumentsAnalisi/article/view/250741>]

Prat Armadans, E. (2011). Roca Umbert: de fàbrica tèxtil a fàbrica de les arts. Iniciativa Cultural.

Sanchez, A. (2015). Indianes, 1736-1847. Els orígens de la Barcelona industrial.

Saurina, M. (1902). Històries de Taradell.

Tatjer, M. (2008). El patrimonio industrial de Barcelona entre la destrucción y la conservación, 1999-2008. Scripta Nova. Revista Electrónica de Geografía y

Ciencias Sociales, 12(270), 1-28. Recuperat de
[\[https://www.raco.cat/index.php/scriptanova/article/view/116510\]](https://www.raco.cat/index.php/scriptanova/article/view/116510)

Tarrats, L. M. (2019). Can Costa i Font.

UPC. (2012). Les Adoberies de Vic. Recuperat de:
[\[https://upcommons.upc.edu/handle/2099.1/14891\]](https://upcommons.upc.edu/handle/2099.1/14891)